

Bundel van de Commissie Samenleving van 17 maart 2016

Agenda documenten

Agenda Samenl 17-03-2016

1 Opening en mededelingen voorzitter

2 Inspreker(s)

3 Vaststelling besluitenlijst vorige vergadering

BV16.0019 Besluitenlijst CIE Samenleving d.d. 4 februari 2016

4 Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen

5 Besprekpunten - geen

6 Stukken ter advisering aan de raad

6.a Integrale aanpak Asielgerechtigden in Lansingerland, Wachtijd sociale huurwoning en Alternatieve huisvesting

Voorstel Raad 6125

T15.15136 Notitie met visie, uitgangspunten en plan van aanpak asielgerechtigden (huisvesting, begeleiding en

onderwijs)

T15.16412 Notitie aanpak wachtijd sociale huurwoningen Lansingerland

T15.16559 Notitie alternatieve huisvesting asielgerechtigden Lansingerland

6.b Doordecentralisatie De Blesewic

Voorstel Raad 6513

T16.01276 Memo hoofdlijnen voorgenomen doordecentralisatie Blesewic

7.a Actualiteiten uit het college

7.b Actualiteiten uit de commissie

7.c Verbonden partijen

8 Rondvraag en sluiting

Agenda

Aan de leden van de Commissie Samenleving
c.c. College van B&W, MT

Uw brief van/kenmerk	ons kenmerk/afdeling	Bijlage(n)	Lansingerland
	-- Griffie		3 maart 2016

Onderwerp	Doorkiesnummer
Agenda	010-8004391/4392
Commissie Samenleving	
d.d. 17 maart 2016	

Geachte commissieleden,

Hierbij ontvangt u de agenda voor de vergadering van de Commissie Samenleving, te houden op donderdag 17 maart 2016 om 20.00 uur in de raadszaal van het gemeentehuis aan de Tobias Asserlaan 1 te Bergschenhoek.

U bent uitgenodigd deze vergadering bij te wonen.

De agenda voor de a.s. vergadering luidt als volgt:

1. Opening en mededelingen voorzitter
2. Inspreker(s)
3. Vaststelling besluitenlijst vorige vergadering
4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen
5. Bespreekpunten - geen
6. Stukken ter advisering aan de raad
- 6.a. Integrale aanpak Asielgerechtigden in Lansingerland, Wachtijd sociale huurwoning en Alternatieve huisvesting
- 6.b. Doordecentralisatie De Blesewic
- 7.a. Actualiteiten uit het college
- 7.b. Actualiteiten uit de commissie
- 7.c. Verbonden partijen
8. Rondvraag en sluiting

Hoogachtend,
de voorzitter,
Gerard Bovens

BESLUITENLIJST

Commissie Samenleving

Datum vergadering : 4 februari 2016
Registratienummer : BV16.0019

Aanwezig

Commissieleden:

Leefbaar 3B : Leon Erwich en Nicole Lengkeek
CDA : Arnold Oosterlaan en Taeke Halma
VVD : Kathy Arends en Alexander Kuipers
D66 : Rob Snijders en Annet van Eck
CU : Kees-Willem Markus en Jim Roos
PvdA : Petra Verhoef
WIJ Lansingerland : Leon Hoek en Erwin Barendregt

Voorzitter : Gerard Bovens

Commissiegriffier : Lianne van den Houten

Wethouders : Jeroen Heuvelink en Ankie van Tatenhove

Afwezig

Eddy Neeleman (PN), Nelleke Bouman (CDA), Wouter Hoppenbrouwer (L3B), Sam de Groot (PvdA), Ingrid Berghuis (GL), Tom Zandbergen (GL)

Agenda

1. Opening en mededelingen voorzitter
De voorzitter opent de vergadering om 20.00 uur
2. Inspreker(s) - geen
3. Vaststelling besluitenlijst vorige vergadering
De besluitenlijst is conform aangenomen.
4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen
De agenda is conform aangenomen.
Erwin Barendregt van WIJ Lansingerland heeft een rondvraag over werkloosheid onder hoog opgeleide jongeren
5. Bespreekpunten - geen
6. Stukken ter advisering aan de raad
- 6.a. Transformatie-agenda Sociaal Domein
Hamerstuk in de raad van 18 februari 2016
- 7.a. Actualiteiten uit het college
- 7.b. Actualiteiten uit de commissie
- 7.c. Verbonden partijen
8. Rondvraag en sluiting

Toezeggingen - er zijn geen toezeggingen gedaan.

Raadsvoorstel

Datum Raad
31 maart 2016

Portefeuillehouder
Ankie van Tatenhove

Registratienummer
BR1500198

Onderwerp
Integrale aanpak Asielgerechtigden in Lansingerland, Wachtijd sociale huurwoningen en Alternatieve huisvesting

Gevraagde beslissing

1. De notitie Asielgerechtigden in Lansingerland (T15.15136) vast te stellen, en daarmee:
 - a. in te stemmen met de visie en lokale uitgangspunten van de gemeente Lansingerland bij de integratie van asielgerechtigden;
 - b. kennis te nemen van de daaruit vloeiende maatregelen;
 - c. in te stemmen met het voorstel om in 2016 versneld 60 asielgerechtigden te laten huisvesten;
 - d. in te stemmen met de financiële gevolgen van de verhoogde instroom van asielgerechtigden vanaf 2016;
 - e. in te stemmen met het verwerken van de financiële consequenties in de Voorjaarsnota 2016.
2. In te stemmen met de notitie Aanpak wachtijd sociale huurwoningen Lansingerland (T15.16412).
3. In te stemmen met de notitie Alternatieve huisvesting asielgerechtigden Lansingerland (T15.16559).

Samenvatting

In de notitie *Asielgerechtigden in Lansingerland* gaat het om de visie op en lokale uitgangspunten over integratie, de daaruit vloeiende maatregelen en de financiële gevolgen van de verhoogde taakstelling. De notitie gaat in op verschillende beleidsvelden, namelijk huisvesting, participeren, inburgeren en onderwijs. Tijdens de presentatieavond voor de Commissie Samenleving op 9 juni 2015 en 24 november 2015 is dit onderwerp eerder aan de orde geweest. De gemeenteraad heeft het college gevraagd om een plan van aanpak. Deze notitie is de uitwerking van die vraag.

In de notitie *Aanpak wachtijd sociale huurwoningen Lansingerland* wordt ingegaan op de aanpak van de wachtijd voor de sociale woningvoorraad. Door een lage mutatiegraad van de sociale huurwoningen in Lansingerland en een toenemende vraag naar deze woningen door urgenten en asielgerechtigden zou de wachtijd van gemiddeld bijna 6 jaar fors kunnen toenemen. Ondanks nuancering van de wachtijd is tijdens de raadsbehandeling van de nieuwe woonvisie van de gemeente op 9 juli 2015 om een notitie verzocht vanwege het toenemende aantal te huisvesten asielgerechtigden. Deze notitie bevat een analyse van de huidige wachtijd voor sociale huurwoningen in Lansingerland en een plan van aanpak.

In de notitie *Alternatieve huisvesting asielgerechtigden* wordt ingegaan op de realisatie van voldoende (alternatieve) huisvestingsmogelijkheden voor de groeiende groep asielgerechtigden en tegelijkertijd te voorkomen dat de wachtijd voor reguliere woningzoekenden oploopt.

Financiële consequenties

In de financiële overzichten (hoofdstuk 7 uit de notitie Asielgerechtigden in Lansingerland) zijn alle maatregelen en activiteiten opgenomen die in de notitie aan de orde zijn geweest. De meeste

maatregelen komen voort uit een verplichting of al bestaande kaders. Dat betekent dat voor de meeste maatregelen het de reguliere taken betreft van de gemeente.

De kosten zijn berekend op basis van een prognose van 140 asielgerechtigden in 2016 plus een versnelde huisvesting van 60 asielgerechtigden. Alle uitgaven zullen in de Voorjaarsnota 2016 worden verwerkt.

In onderstaande tabel is weergegeven wat de totaalkosten zijn voor 2016. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen kosten voor de reguliere taakstelling en kosten voor de versnelde huisvesting.

Tabel 1: Financieel overzicht 2016

Onderdeel	Niet begrote extra uitgaven 2016
Wonen	€ 80.000
Participeren en inburgeren	€ 249.700
Onderwijs	€ 0
Totaal bij taakstelling 140 asielgerechtigden	€ 329.700
Bij versnelde huisvesting - onderdeel wonen	€ 20.000
Bij versnelde huisvesting - onderdeel participeren en inburgeren	€ 160.896
Bij versnelde huisvesting - onderdeel onderwijs	€ 0
Totaal versnelde huisvesting 60 asielgerechtigden	€ 180.896
Totaal taakstelling + versnelde huisvesting	€ 510.596
Ontlasting begroting 2017 (naar voren gehaalde kosten)	€ 84.416
Netto kosten 2016	€ 426.180

Uit bovenstaande tabel zijn de kosten als volgt samen te vatten:

De niet begrote uitgaven in 2016 voor de taakstelling en de versnelde huisvesting komen neer op een bedrag van € 510.596. Daarvan bestaat € 84.416 uit naar voren gehaalde kosten. Deze kosten zullen de begroting in 2017 ontlasten. Dat betekent dat de netto kosten in 2016 voor de taakstelling en de versnelde huisvesting neerkomen op een bedrag van € 426.180. Hiervan bestaat € 329.700 uit kosten voor de taakstelling en een bedrag van 96.480 uit kosten voor de versnelde huisvesting.

Verdere procedure

Gedurende de P&C cyclus monitoren we de taakstelling en de financiële gevolgen.

Juridische aspecten

De Huisvestingswet 2014 (artikel 28 en 29) is van toepassing.

Extern draagvlak/burgerparticipatie

Notitie Asielgerechtigden

De notitie is een coproductie tussen de afdelingen Economische & Maatschappelijke Ontwikkeling, Publiekszaken en Ruimtelijke Ontwikkeling, met input van financiën, communicatie en veiligheid. Ook heeft de Adviesraad Sociaal Domein een advies gegeven over de notitie. Dit advies is (deels) verwerkt in de notitie. Daarnaast hebben inloopavonden over mogelijke kleinschalige noodopvang plaatsgevonden in de drie kernen Berkel en Rodenrijs, Bergschenhoek en Bleiswijk. De input die inwoners tijdens deze avonden hebben gegeven, is meegenomen in de notitie. Tenslotte hebben diverse maatschappelijke partners breed input gegeven voor de notitie, soms op het niveau van visievorming, soms bij de analyse van het probleem of de oplossing ervan. Denk hierbij aan 3B Wonen, VluchtelingenWerk, Kwadraad, CJG, de scholen, de onderwijsbesturen en GGD.

Het verschil van leefstijl en levensovertuiging is een aandachtspunt voor de hele aanpak. We zijn scherp op signalen van maatschappelijke onrust, verscherpte tegenstellingen, polarisatie en radicalisering. Deels zijn we daarbij afhankelijk van meldingen en signalen uit ons netwerk om knelpunten helder te krijgen. Daarvoor is het belangrijk om een stevig netwerk te hebben en te onderhouden. Het team van communicatie voert regelmatig een omgevingsanalyse uit om belangrijke signalen op te vangen.

Notitie Aanpak wachttijd sociale huurwoningen Lansingerland

Het beperken van de druk op de wachttijd voor vrijkomende sociale huurwoningen in Lansingerland, komt ten goede aan de woningzoekende. De beleidsmaatregelen die de komende jaren ingezet worden, zullen bijdragen aan het handhaven van de gemiddelde wachttijd voor actief woningzoekenden van circa 3 jaar en 5 maanden. Een goede samenwerking met woningcorporatie 3B Wonen is daarbij van belang en zal in de prestatieafspraken tussen gemeente en corporatie tot uiting worden gebracht. De huurdersvereniging Lansingerland heeft de notitie gelezen en kan zich vinden in de oplossingsrichtingen.

Notitie Alternatieve huisvesting asielgerechtigden Lansingerland

Door het uitbreiden van de sociale voorraad en het (tijdelijk) inzetten van alternatieve huisvesting wordt de druk op de wachttijd voor vrijkomende sociale huurwoningen in Lansingerland beperkt, wat ten goede komt aan de woningzoekende. De huurdersvereniging Lansingerland heeft de notitie gelezen en kan zich vinden in de oplossingsrichtingen. Zij zijn akkoord met het gebruik van 14% van de gemuteerde woningen voor asielgerechtigden en de ingebruikname van de Hergerborch.

Met de woonomgeving van Hergerborch is in het afgelopen half jaar al gecommuniceerd over de plannen. Op weg naar de realisatie van ingebruikname en ook daarna zal communicatie worden ingezet en een belangrijke bijdrage kunnen blijven leveren aan draagvlak in de omgeving.

Duurzaamheid

We kiezen in de visie en lokale uitgangspunten voor een duurzame insteek. Geen aparte voorzieningen of losse projecten, maar zoveel mogelijk integreren in het reguliere en staande beleid.

Bijlagen

- T15.15136 - Notitie Asielgerechtigden in Lansingerland
- T15.16412 - Notitie Aanpak wachttijd sociale huurwoningen Lansingerland
- T15.16559 - Notitie Alternatieve huisvesting asielgerechtigden Lansingerland

Toelichting

Inleiding

We zien en lezen inmiddels dagelijks over de wereldwijde vluchtelingenstroom. De impact hiervan blijft niet beperkt tot het zuiden van Europa. Deze mensen vinden hun weg naar ons land en vragen ook hier asiel aan. De impact van de wereldwijde vluchtelingenstroom zien we ook terug in Lansingerland, want de taakstelling voor het huisvesten van asielgerechtigden groeit jaarlijks. Deze trend heeft zich ingezet vanaf 2013 en duurt in ieder geval nog tot en met 2017. Niet alleen ontstaat hierdoor een grote druk op de sociale woningvoorraad, ook op het gebied van participeren, inburgeren en onderwijs staan we voor een aantal uitdagingen. Om de gevolgen van bovenstaande ontwikkelingen in samenhang in beeld te brengen is ervoor gekozen om drie notities op te stellen en deze gelijktijdig aan te bieden aan de gemeenteraad ter vaststelling.

Beoogd maatschappelijk effect

Integrale aanpak voor de huisvesting, integratie, participatie en onderwijs voor asielgerechtigden en een positieve beïnvloeding van de wachttijden voor woningzoekenden.

Argumenten

1.a.1 De visie en lokale uitgangspunten gaan uit van landelijke richtlijnen.

Als we uitgaan van landelijke wetten en richtlijnen, dan ligt de verantwoordelijkheid voor integratie en inburgering grotendeels bij de asielgerechtigde zelf. De gemeente kan zelf bepalen of en hoe de asielgerechtigde hierin wordt ondersteund, maar er is geen landelijk integratiebeleid, wet of verplichting. Voorgesteld wordt om dat uitgangspunt in Lansingerland te handhaven. Dat betekent dat we geen apart integratiebeleid voor asielgerechtigden maken en dat we zoveel mogelijk aansluiten op het huidige beleid en werkprocessen.

1.a.2 De landelijke richtlijnen sluiten goed aan bij ons lokale beleid.

Eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid zijn belangrijke pijlers van ons lokaal beleid (Sociaal Domein). De visie past daarom goed in het bestaande beleid.

1.b.1 Extra maatregelen zijn soms nodig om deze doelgroep te laten integreren.

Ondanks dat we geen apart integratiebeleid maken en geen speciale voorzieningen treffen, zijn soms extra uitvoeringsmaatregelen nodig om asielgerechtigden te ondersteunen.

We hanteren hierbij de volgende uitgangspunten:

- Asielgerechtigden hebben dezelfde rechten en plichten als andere inwoners van Lansingerland;
- Integratie betekent daarom inpassing in ons reguliere beleid;
- Extra maatregelen zijn soms nodig om dat voor elkaar te krijgen;
- We starten snel met extra maatregelen, omdat integratie een langdurig proces is;
- Maatwerk is leidend: niet voor alle asielgerechtigden is een extra maatregel of actie nodig;
- De huidige werkprocessen zijn leidend: toegang tot het sociaal domein loopt via de reguliere toegangspartijen.

1.b.2 We hebben woningen nodig om asielgerechtigden te huisvesten.

Lansingerland moet voldoende huisvestingsmogelijkheden realiseren om de asielgerechtigden te kunnen bedienen en tegelijkertijd te voorkomen dat de wachttijd voor regulier woningzoekenden oploopt. Het gaat om 35 woningen ten behoeve van de reguliere taakstelling, en 5 eengezinswoningen en 40 eenpersoonswoningen (Hergerborch) voor de versnelde huisvesting van 60 asielgerechtigden.

1.b.3 Participatie is het belangrijkste doel voor deze volwassen doelgroep.

In het beleid van de gemeente Lansingerland staat participatie van inwoners in de leeftijdsgroep 18 tot en met 67 jaar voorop. Dit betekent dat we van alle inwoners verwachten dat zij participeren in de samenleving. Participeren betekent dat je deel uitmaakt van de samenleving en zoveel mogelijk zelf verantwoordelijkheid neemt voor je eigen leefomstandigheden. Dat kan in de vorm van werk in loondienst, vrijwilligerswerk of mantelzorgactiviteiten. We treffen maatregelen om ervoor te zorgen dat asielgerechtigden zo snel mogelijk instromen in de reguliere participatietrajecten. Daarnaast zetten we in op kritische succesfactoren voor participatie zoals inburgering, leren van de taal, inkomen en basis op orde.

1.b.4 Voor asielgerechtigde kinderen die de Nederlandse taal niet spreken is extra ondersteuning nodig.

Voor alle kinderen, dus ook de kinderen van asielgerechtigden, geldt dat zij, vanaf vijf jaar tot het einde van het schooljaar waarin de jongere zestien jaar wordt, leerplichtig zijn. Voor de asielgerechtigde kinderen die de Nederlandse taal nog niet spreken is extra ondersteuning nodig in de vorm van Vroeg Voorschoolse Educatie en internationale schakelklassen.

1.c.1 De versnelde huisvesting van 60 asielgerechtigden leidt niet tot een langere wachttijd voor andere woningzoekenden.

In overleg met 3B Wonen is onderzocht of het mogelijk is om 60 personen versneld te huisvesten. We kunnen gebruikmaken van de Hergerborch (40 personen) waardoor de wachttijd van de andere

woningzoekenden nauwelijks wordt beïnvloed. Voor de overige 20 personen maken we eenmalig gebruik van circa 5 eengezinswoningen die 3B Wonen beschikbaar stelt.

1.c.2. De kosten voor bijstand worden gecompenseerd.

Een van de grootste uitgaven voor deze doelgroep voor de gemeente zijn de bijstandslasten. We kunnen gebruik maken van een financiële regeling van het rijk, waardoor we de bijstandslasten gecompenseerd krijgen.

1.c.3 Door de versnelde huisvesting hebben we een deel van de taakstelling uit 2017 al uitgevoerd.

De taakstelling (het aantal te huisvesten personen) is gebaseerd op een in de wet beschreven formule. Als wij vooruitlopend op het jaar 2017 alvast een deel uitvoeren, hoeven we in 2017 dat aantal minder te huisvesten.

1.c.4 We geven hiermee invulling aan de oproep van de provincie Zuid-Holland en de Veiligheidsregio Rotterdam om een bijdrage te leveren aan het landelijk vraagstuk van de overvolle asielzoekerscentra.

Vanuit de Veiligheidsregio Rotterdam (VRR) kwam in november 2015 het verzoek aan de gemeenten om een aandeel te nemen in benodigde tijdelijke noodopvang. Voor alle gemeenten in de VRR is de doelstelling gezamenlijk 500 plaatsen. In Lansingerland zijn o.a. inloopavonden georganiseerd waarbij raadsleden en inwoners in gesprek gingen over mogelijke tijdelijk opvanglocaties met een omvang van circa 60 plekken. Het COA heeft naderhand besloten toch niet gebruik te kunnen maken van kleinschalige noodopvang. Daarna spitste de vraag van de VRR aan de gemeente zich toe op de mogelijkheid om versneld asielgerechtigden te huisvesten.

1.d.1 De verhoogde instroom van asielgerechtigden heeft financiële gevolgen.

In de notitie is uiteengezet op welke punten we verhoogde uitgaven verwachten. Daarbij is uitgegaan van de taakstelling van 140 asielgerechtigden in 2016 en het versneld huisvesten van 60 asielgerechtigden.

1.e.1 De begroting voor 2016 is al gereed.

De verwerking van de financiële consequenties vindt plaats in de Voorjaarsnota 2016. De begroting voor 2016 is immers al gereed.

2.1 Een optelsom van beleidsmaatregelen zorgt voor een stabilisatie van de wachttijd voor een sociale huurwoning

Momenteel is de gemiddelde wachttijd voor een sociale huurwoning in Lansingerland circa 6 jaar (landelijk circa 9 jaar). Wanneer onderscheid wordt gemaakt tussen actief en passief woningzoekenden (minimaal 5 reacties op woningen in de afgelopen anderhalf jaar) blijkt de gemiddelde wachttijd 3 jaar en 5 maanden. Met dit getal lijkt er geen aanleiding voor maatregelen om de wachttijd drastisch te verkorten. Van belang zijn vooral het nemen van beleidsmaatregelen om de wachttijd op dit niveau te houden. Met dat doel worden de inspanningen de komende jaren gericht op:

- Beter benutten van de bestaande sociale huurvoorraad (scheef wonen tegengaan en doorstroming bevorderen)
- Toewijzingsbeleid beschikbare sociale huurwoningen (Passend en effectiever toewijzen)
- Uitbreiding sociale huurwoningvoorraad
- Beperken afname sociale huurvoorraad
- Alternatieve huisvesting van urgente doelgroepen.

3.1 Naast het inzetten van bestaande sociale huurwoningen wordt Hergerborch in gebruik genomen en wordt de sociale woningvoorraad uitgebreid.

Voor 2016 zal de taakstelling huisvesting asielgerechtigden naar verwachting 140 personen betreffen plus de versnelde huisvesting van 60 asielgerechtigden. We zetten in op de volgende sporen voor de komende jaren:

1. Inzet van gemiddeld 14% van de sociale woningmutaties van 3B Wonen per jaar voor de komende 4 jaar, we gaan uit van jaarlijks 35 woningen. Dit biedt huisvestingsmogelijkheden voor 140 asielgerechtigden per jaar;
2. Ingebruikname van 40 woningen in Hergerborch in 2016 voor 40 alleenstaande asielgerechtigden;
3. Eénmalig beschikbaar stellen van 5 extra bestaande sociale huurwoningen in 2016 voor de huisvesting van 4-persoonshuishoudens;
4. In de huidige woningbouwplanning is rekening gehouden met oplevering van circa 120 sociale huur woningen en 120 starterswoningen¹ in de periode 2016-2019. We spannen ons maximaal in om dit met de betreffende partijen te realiseren en hier zoveel als mogelijk een gelijkmatige verdeling per jaar in te krijgen;
5. We versnellen het woningbouwprogramma met de bouw van 22 sociale huurwoningen in Westpolder Bolwerk deelplan 4 west. Gebaseerd op de aanname dat de taakstelling de komende jaren onverminderd hoog blijft en de tijdelijke huisvesting in Hergerborch in 2019 beëindigd wordt² (dit vraagt in 2019 om extra woningen omdat de in Hergerborch gehuisveste personen los staan van de taakstelling in 2018), voorziet de versnelling van het woningbouwprogramma voor de jaren vanaf 2016-2019 in de volgende te realiseren aantallen: circa 140 sociale huurwoningen en circa 120 starterswoningen.

Kanttekeningen

1.a.1 Het landelijk coalitieakkoord leidt mogelijk tot aanpassing van de visie en lokale uitgangspunten.

Op 12 oktober sloten de VVD en PvdA een akkoord over de opvang van vluchtelingen. Uitgangspunten van dit akkoord zijn:

- De bijstandsuitkering en toeslagen voor vluchtelingen met een verblijfsstatus moeten worden verlaagd. Ze worden vervangen door ‘bijstand in natura’.
- Sobere huisvesting, bijvoorbeeld in containerwoningen of leegstaande kantoorpanden. Vluchtelingen die daarin komen, hoeven geen huur te betalen, waardoor voor hen de huurtoeslag kan vervallen en de bijstandsuitkering verlaagd kan worden. Hierdoor zou op termijn ook de voorrangsregeling voor vluchtelingen bij de toewijzing van sociale huurwoningen moeten vervallen.

Inmiddels heeft minister Blok de voorgestelde wetswijziging op 1 februari 2016 aangeleverd bij de Raad van State, waarna de wetswijziging moet worden goedgekeurd door de Eerste en Tweede Kamer. We hebben de VNG gevraagd om meer duidelijkheid over de snelheid van de voorgestelde wetswijziging. De VNG heeft aangegeven dat een aanpassing van de Huisvestingswet een ‘lange adem’ nodig heeft. We verwachten daarom niet dat het coalitieakkoord op korte termijn tot uitvoering kan worden gebracht, maar als dat eenmaal zover is, dan zullen we de visie en uitgangspunten uit deze notitie mogelijk moeten aanpassen aan de nieuwe landelijke wetgeving.

1.c.1 De versnelde huisvesting werkt alleen als COA zich houdt aan onze voorwaarde om gezinnen van minimaal 4 personen toe te wijzen.

Bij de berekening van het benodigd aantal woningen zijn we uitgegaan van gezinnen van minimaal 4 personen. In onze gesprekken met het COA zullen we dit ook aangeven.

1.c.2 Indien Lansingerland besluit om niet versneld 60 personen te huisvesten, dan leidt dit mogelijk opnieuw tot een verzoek van de Veiligheidsregio om alsnog een noodopvang te starten.

In het Bestuursakkoord is opgenomen dat per provincie (2.500 in Zuid-Holland) en per Veiligheidsregio (500 in de Veiligheidsregio Rotterdam) een bepaald aantal plekken voor opvang moet worden gerealiseerd. Door het versneld huisvesten kunnen wij aantonen dat vanuit Lansingerland al een bijdrage is geleverd.

¹ Huurders die een sociale huurwoning achterlaten in Lansingerland krijgen voorrang bij de uitgifte van starterswoningen. Dit verhoogt de mutatiegraad en is daarom van belang voor deze problematiek.

² Dit is een inschatting. Momenteel wordt nog gesproken over de te hanteren periode. De einddatum kan nog verschillen van het nu aangegeven jaar 2019

1.c.3 Voor een positieve exploitatie is een minimale bezetting van 40 personen noodzakelijk.

Indien de raad instemt met de ingebruikname van de Hergerborch, dan is een minimale bezetting van 40 asielgerechtigden nodig om voor 3B Wonen een acceptabele exploitatie te realiseren. Bij minder dan 40 asielgerechtigden zal 3B Wonen de Hergerborch waarschijnlijk niet kunnen inzetten voor asielgerechtigden of ander urgenten.

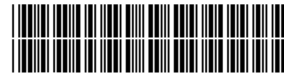
1.d.1 De financiële gevolgen kunnen in de loop van 2016 en 2017 nog veranderen als de taakstelling wordt gewijzigd.

In het kostenoverzicht in de notitie is uitgegaan van een prognose van 140 asielgerechtigden. We zijn uitgegaan van deze prognose, omdat we de taakstelling voor het eerste halfjaar van 2016 weten (69 personen). De taakstelling kan nog wijzigen als gevolg van de Europese afspraken omtrent de registratie en herlocatie van vluchtelingen uit Syrië en Eritrea vanuit Griekenland en Italië. Bovendien is gebleken dat de internationale vluchtelingenstroom moeilijk is te voorspellen. Als blijkt dat de taakstelling hoger of lager wordt, betekent dit een aanpassing van de financiële gevolgen. We monitoren dit gedurende de P&C cyclus.

3.1. We gaan bij de planning voor het toevoegen van sociale huurwoningen en starterswoningen uit van gemiddelden per jaar.

In overleg met de ontwikkelende partijen streven we naar een zo gelijkmatig mogelijke verdeling van realisatie van alle genoemde aantallen. In de praktijk is dit afhankelijk van vele factoren, zoals omvang van de locatie, doorloop van het plan- en bouwproces etc.

Raadsbesluit

Datum Raad
31 maart 2016
Registratienummer
BR1500198

Onderwerp
Integrale aanpak Asielgerechtigden in Lansingerland, Wachtlijsten en Alternatieve huisvesting

De raad van de gemeente Lansingerland;

Overwegende dat

- de visie en lokale uitgangspunten uitgaan van landelijke richtlijnen;
- de landelijke richtlijnen goed aansluiten bij ons lokale beleid;
- extra maatregelen soms nodig zijn om deze doelgroep te ondersteunen;
- de verhoogde instroom van asielgerechtigden financiële gevolgen heeft;
- de begroting voor 2016 al gereed is.

Gelet op

- de Huisvestingswet 2014 (artikel 28 en artikel 29).

Besluit(en)

1. De notitie Asielgerechtigden in Lansingerland (T15.15136) vast te stellen, en daarmee:
 - a. in te stemmen met de visie en lokale uitgangspunten van de gemeente Lansingerland bij de integratie van asielgerechtigden;
 - b. kennis te nemen van de daaruit vloeiende maatregelen;
 - c. in te stemmen met het voorstel om in 2016 versneld 60 asielgerechtigden te laten huisvesten;
 - d. in te stemmen met de financiële gevolgen van de verhoogde instroom van asielgerechtigden vanaf 2016;
 - e. in te stemmen met het verwerken van de financiële consequenties in de Voorjaarsnota 2016.
2. In te stemmen met de notitie Aanpak wachttijd sociale huurwoningen Lansingerland (T15.16412).
3. In te stemmen met de notitie Alternatieve huisvesting asielgerechtigden Lansingerland (T15.16559).

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 31 maart 2016,

de griffier,

de voorzitter,

drs. Marijke Walhout

drs. Pieter van de Stadt

Asielgerechtigden in Lansingerland

**Visie en uitvoeringsplan voor huisvesting,
participeren, inburgeren en onderwijs**

Auteur: Esther Boonstra, Rob Hogenbijn, Amke Zevenbergen, Marianne van der Horst, Marijke Boonman, Ingeborg Schuitemaker, Ingrid den Heeten

Afdeling: Team Maatschappelijke Ontwikkeling & Participatie

Versienummer: 2.0

Datum: 9 februari 2016

Corsanummer: T15.15136

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel van de notitie	4
1.3	Wat gebeurt er naast de reguliere taakstelling	5
1.4	Begrippenkader en proces opvang	5
1.4.1	Begrippenkader	5
1.4.2	Proces opvang asielzoekers	6
1.5	Leeswijzer	7
2	Managementsamenvatting	8
3	Wettelijke verplichtingen en lokale uitgangspunten	10
3.1	Wetten	10
3.1.1	Huisvestingswet 2014	10
3.1.2	Toezicht op Huisvestingswet 2014	11
3.1.3	Overige wetten en verplichtingen	11
3.2	Lokale uitgangspunten bij uitvoering wettelijke verplichtingen	14
3.3	Wat is onze opdracht	14
3.4	Profiel van de (huidige) asielgerechtigde	15
4	Wonen in Lansingerland	16
4.1	Inleiding	16
4.1.1	Proces huisvesting asielgerechtigden	16
4.2	Aandachtspunten rondom de huisvesting	17
4.3	Doel en resultaat	17
4.4	Plan van aanpak	18
5	Participeren en inburgeren in Lansingerland	19
5.1	Inleiding	19
5.2	Aandachtspunten rondom participeren en inburgeren	19
5.2.1	Inkomen en basis op orde	19
5.2.2	Participatie	20
5.2.3	Inburgeren en leren van de taal	20
5.2.4	Hulp en ondersteuning	21
5.3	Doel en resultaat	21
5.4	Plan van aanpak	22
5.4.1	Inkomen/ basis op orde	22
5.4.2	Participatie	23
5.4.3	Inburgeren en leren van de taal	24
5.4.4	Hulp en ondersteuning	24
6	Naar school gaan in Lansingerland	26
6.1	Inleiding	26
6.2	Aandachtspunten rondom onderwijs	26
6.3	Doel en resultaat	26
6.4	Plan van aanpak	26
7	Financiën	29
7.1	Wonen in Lansingerland	29
7.2	Participeren en inburgeren in Lansingerland	29
7.3	Naar school gaan in Lansingerland	30
7.4	Totaaloverzicht kosten 2016	31
7.5	Doorkijk naar 2017-2019	31
8	Communicatie en omgeving	32
8.1	Algemene boodschap	32
8.2	Extern en intern draagvlak	32
8.3	Omgevingsanalyse	32

8.4	Communicatie	32
Bijlage 1:	Proces opvang van asielzoekers in Nederland	33
Bijlage 2:	Financiële toelichting	34

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

We zien en lezen inmiddels dagelijks over de wereldwijde vluchtelingenstroom. De impact hiervan blijft niet beperkt tot het zuiden van Europa. Deze mensen vinden hun weg naar ons land en vragen ook hier asiel aan. Na de eerste opvang door het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) en het doorlopen van de asielprocedure, ontvangen bijna alle mensen uit oorlogsgebieden een verblijfsvergunning voor vijf jaar. Vervolgens verspreidt het COA de asielgerechtigden, de mensen met een asielvergunning, over alle gemeenten in Nederland.

De impact van de wereldwijde vluchtelingenstroom zien we ook terug in Lansingerland:

- de taakstelling voor het huisvesten van asielgerechtigden verdubbelt jaar op jaar. Deze trend heeft zich ingezet vanaf 2013 en stabiliseert nog niet tot 2017. Niet alleen ontstaat hierdoor een grote druk op de sociale woningvoorraad, ook op het gebied van inburgeren, participeren en onderwijs staan we voor een aantal uitdagingen.
- de opvanglocaties van het COA zitten overvol en asielgerechtigden kunnen daarom niet worden verspreid over de Nederlandse gemeenten. We krijgen daarom verzoeken van het rijk, het COA, de Veiligheidsregio en de VNG voor het realiseren van noodopvang, crisisopvang of reguliere opvang.
- tenslotte merken we dat de vele berichtgevingen in de media gevoelens losmaken bij onze inwoners. We zien aan de ene kant grote maatschappelijke betrokkenheid, maar aan de andere kant ook onrust.

Deze notitie gaat over de reguliere taakstelling en een mogelijke versnelling van de taakstelling uit 2017 voor het huisvesten van asielgerechtigden en de fase daarna: inburgeren, leren van de taal, participeren en het volgen van onderwijs. Dat zijn geen nieuwe taken voor de gemeente. Het zijn verplichtingen die we al jaren uitvoeren en onderdeel zijn van ons reguliere werk. Nieuw is wel de druk op voorzieningen die de verhoogde taakstelling met zich meebrengt.

1.2 Doel van de notitie

Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA)

Het COA is verantwoordelijk voor de opvang, begeleiding en uitstroom (uit de opvang) van asielzoekers in Nederland. Het COA is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) en valt onder de politieke verantwoordelijkheid van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie. Het COA legt verantwoording af aan dit ministerie. Als zelfstandig bestuursorgaan voert het COA een politieke opdracht uit. De taken zijn vastgelegd in de Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers.

Als we uitgaan van wettelijke verplichtingen en het uitgangspunt dat we in Lansingerland voldoen aan deze wettelijke verplichtingen, dan is het nodig om gezien de grote aantallen asielgerechtigden een aantal zaken op een rij zetten. Deze notitie heeft drie doelen:

1. Feiten op een rij: wat zijn onze gemeentelijke taken, onder welke wetten vallen de taken, welke uitgangspunten hanteren we bij de uitvoering van deze taken en welke keuzes kunnen we hierin maken.

2. Aanscherpen uitvoering integrale beleid: wat zijn de gevolgen, knelpunten en oplossingen voor het huisvesten, inburgeren, participeren en onderwijzen van de groep asielgerechtigden van deze omvang in onze gemeente.
3. Plan van aanpak: welke stappen zetten we en wat doen we binnen ons beleid.

1.3 Wat gebeurt er naast de reguliere taakstelling

Deze notitie staat niet op zichzelf. In Lansingerland hebben we inmiddels ervaring met de 72-uursopvang en is er in meerdere Commissie- en Raadsvergaderingen gesproken over de vraag of Lansingerland iets 'extra's' wil doen, bijvoorbeeld door het bouwen van tijdelijke noodopvanglocaties in Lansingerland. Gedurende het doorlopen van dat traject met de Raad en inwoners is de vraagstelling van de Veiligheidsregio Rotterdam (VRR) richting de gemeenten gewijzigd. Het oorspronkelijke idee van de VRR om het COA kleinschalige noodopvang in de verschillende gemeenten aan te bieden, bleek voor het COA uiteindelijk niet haalbaar. Het COA en de VRR hebben Lansingerland en andere gemeenten daaropvolgend gevraagd of we in plaats daarvan versneld asielgerechtigden willen huisvesten. Dat betekent dat we naast de reguliere taakstelling van 2016 alvast een deel van de taakstelling uit 2017 oppakken. Het resultaat daarvan is dat asielgerechtigden sneller kunnen uitstromen uit de asielzoekerscentra, doorstromen naar reguliere huisvesting en sneller kunnen starten met hun integratie en participatie. Voor Lansingerland betekent dit een afweging tussen het vinden van voldoende woningen enerzijds, en de afweging op financieel gebied over de kosten van deze versnelling anderzijds. Daarbij is er de wens om de wachttijden voor andere woningzoekende niet nog verder op te laten lopen.

In de notitie die dieper inzoomt op het woningvraagstuk (notitie alternatieve huisvesting) staat uitgebreid beschreven hoe de reguliere taakstelling, plus een deel van de taakstelling uit 2017, gerealiseerd kan worden. Een samenvatting van deze analyse staat ook in deze notitie (hoofdstuk 4). In de financiële paragraaf (hoofdstuk 7) staat beschreven wat de versnelling gaat kosten. De Raad beslist uiteindelijk of we in Lansingerland daadwerkelijk versneld een deel van de taakstelling uit 2017 uitvoeren.

1.4 Begrippenkader en proces opvang

1.4.1 Begrippenkader

We gebruiken binnen dit onderwerp veelal juridische begrippen die weleens door elkaar worden gebruikt. Hieronder een korte opsomming van de meest gebruikte begrippen inclusief een toelichting. Hierbij is gebruik gemaakt van het begrippenkader van de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND).

Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND)

De IND is een agentschap van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Namens de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie voert de IND de Vreemdelingenwet en de Rijkswet op het Nederlanderschap uit. Dit betekent dat de IND alle verblijfsaanvragen beoordeelt van mensen die in Nederland willen wonen of Nederlander willen worden.

Wanneer is iemand een vreemdeling

Een vreemdeling is iemand die niet de Nederlandse nationaliteit heeft en niet op grond van een wettelijke bepaling als Nederlander wordt behandeld.

Wanneer is iemand een asielzoeker

Een asielzoeker is een vreemdeling die om uiteenlopende redenen zijn land van herkomst heeft verlaten en asiel (bescherming) heeft aangevraagd bij de IND. Er is nog niet vastgesteld of hij voldoet aan de vereisten voor een verblijfsvergunning asiel.

Wanneer is iemand een vluchteling, ook wel asielgerechtigde of vergunninghouder

Een vluchteling is een asielzoeker die terecht bang is voor vervolging in zijn land. Hij krijgt een asielvergunning van de IND. De beoordeling of iemand wel of niet terecht bang is voor vervolging in zijn land, maakt onderdeel uit van de asielprocedure. Het begrip vluchteling staat vrijwel gelijk aan de term vergunninghouder, asielgerechtigde of de oude term statushouder. Deze termen worden in de volksmond vaak door elkaar gebruikt. Een asielgerechtigde heeft in Nederland recht op een woning en heeft dezelfde rechten (behalve stemrecht) en plichten als andere Nederlanders.

Wanneer wordt een asielgerechtigde een Nederlander

Als iemand 5 jaar met een asielvergunning in Nederland heeft gewoond en hij is goed geïntegreerd (spreekt Nederlands en kent de Nederlandse samenleving goed), dan kan hij de Nederlandse nationaliteit aanvragen.

In deze notitie gebruiken we de term asielgerechtigde. De term dekt binnen de context van deze notitie de juiste lading: het gaat om mensen met een asielvergunning. De term vergunninghouder is daarom minder passend in deze context. Een expat is tenslotte ook vergunninghouder en heeft wel een verblijfsvergunning maar geen asielvergunning. Het gaat in deze notitie uitsluitend om de groep asielzoekers die na asielprocedure een verblijfsvergunning hebben gekregen en de rechten en plichten die hiermee samenhangen.

1.4.2 Proces opvang asielzoekers

In onderstaande stappen lichten we toe hoe het opvangproces van asielzoekers in Nederland er normaal gesproken uitziet. De mensen die in Lansingerland komen wonen hebben dit proces al doorgemaakt; wij haken aan op het einde van deze keten op het moment dat de asielaanvraag is ingewilligd. In bijlage 1 is dit proces visueel weergegeven.

Aankomst in Nederland

Een vreemdeling die asiel aanvraagt in Nederland, meldt zich bij een aanmeldcentrum van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Na deze aanmelding vangt het COA de asielzoeker op in de centrale ontvangstlocatie (col) onder andere in Ter Apel (Groningen). In de col verzorgt de Vreemdelingenpolitie de registratie en het identiteitsonderzoek. Na deze onderzoeken start een periode van rust en voorbereiding op de asielaanvraag. De asielzoeker wordt hierin bijgestaan door VluchtelingenWerk Nederland en de Raad van Rechtsbijstand.

Asielprocedure

Na afronding van de tbc-screening verhuist de asielzoeker naar één van de proces opvanglocaties (pol), waar hij zich verder kan voorbereiden op de asielaanvraag. De pol's bevinden zich altijd in de buurt van aanmeldcentra van de IND, waar de asielaanvraag van de asielzoeker in behandeling wordt genomen. Het eerste deel van de asielprocedure is de Algemene Asielprocedure. Na afloop hoort de asielzoeker van de IND of zijn asielaanvraag is ingewilligd, geweigerd of dat meer onderzoek nodig is. De asielzoeker verhuist van de pol naar een asielzoekerscentrum (azc). Hier gaat de volgende fase van de asielprocedure in:

Verlengde Asielprocedure

De IND heeft meer tijd nodig om een beslissing te nemen op de asielaanvraag. De bewoner gaat de Verlengde Asielprocedure in. Tijdens deze procedure blijft hij op het azc.

Asielaanvraag is geweigerd

De asielzoeker heeft geen verblijfsvergunning gekregen. Hij heeft nu nog maximaal vier weken recht op opvang in het azc. In deze tijd kan hij zijn vertrek uit Nederland voorbereiden. De Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) ondersteunt de asielzoeker hierbij. Na vier weken dient hij het land te verlaten.

Asielaanvraag is ingewilligd

De asielzoeker heeft een verblijfsvergunning gekregen. Het COA koppelt hem aan een gemeente. De gemeente zorgt voor geschikte woonruimte. De bewoner woont op het azc tot hij de zelfstandige woonruimte kan betrekken (maximaal twaalf weken).

Brief van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie aan asielzoekers - 19 oktober 2015

Staatssecretaris Dijkhoff heeft in een brief aan asielzoekers in Nederland geprobeerd de hoge verwachtingen bij te stellen:

- Asielzoekers krijgen een sobere opvang, bijvoorbeeld in tenten of sporthallen waar veel mensen in dezelfde ruimte slapen.
- Duidelijkheid over de asielvergunning duurt langer: het duurt een halfjaar voordat een aanvraag in behandeling wordt genomen. Daarna begint de asielprocedure en als er onderzoek nodig is dan kan het nog eens een halfjaar duren voordat een besluit wordt genomen.
- Ook na het verkrijgen van de asielvergunning kan het zijn dat de asielzoeker in het Azc moet blijven, of een woning krijgt in een verbouwde kantoorpand of een woonunit.
- Zolang de asielzoeker nog geen verblijfsvergunning heeft, kan hij geen aanvraag indienen voor het laten overkomen van gezinsleden.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2: managementsamenvatting

Hoofdstuk 3: wettelijke verplichting en lokale uitgangspunten

Hoofdstuk 4: wonen in Lansingerland

Hoofdstuk 5: participeren en inburgeren in Lansingerland

Hoofdstuk 6: naar school gaan in Lansingerland

Hoofdstuk 7: financiën

Hoofdstuk 8: communicatie en draagvlak

2 Managementsamenvatting

Inleiding

De taakstelling voor het huisvesten van asielgerechtigden brengt voor Lansingerland een aantal specifieke gevolgen met zich mee rond huisvesting, participatie, inburgering en onderwijs. In dit plan worden op hoofdlijnen de visie en uitgangspunten van Lansingerland uiteengezet. Ook wordt een plan van aanpak voorgesteld. De volgende onderwerpen worden uiteengezet:

- Een omschrijving van het wettelijk kader, de gemeentelijke taken en procesgang rond de huisvesting en participatie van asielgerechtigden.
- Een omschrijving van de uitgangspunten die Lansingerland hanteert bij de uitvoering van de taken en de keuzes die hierin gemaakt kunnen worden.
- Een plan van aanpak waarin bovenstaande wordt uitgewerkt, onderverdeeld in de onderwerpen:
 - Wonen
 - Participatie en inburgering
 - Onderwijs
- Vervolgens worden de financiële gevolgen in kaart gebracht en worden communicatie en draagvlak toegelicht.

Visie en uitgangspunten

Als we uitgaan van de landelijke wetten en richtlijnen, dan ligt de verantwoordelijkheid voor integratie en inburgering grotendeels bij de asielgerechtigde. De gemeente kan zelf bepalen of en hoe de asielgerechtigde hierin wordt ondersteund, maar er is geen landelijk integratiebeleid, wet of verplichting.

Dat uitgangspunt nemen we in Lansingerland over. We hebben geen apart beleid voor asielgerechtigden. Er wordt zoveel mogelijk aangesloten op huidig beleid en werkprocessen, want:

- Asielgerechtigden hebben dezelfde rechten en plichten als andere inwoners van Lansingerland;
- Integratie betekent daarom inpassing in ons reguliere beleid;
- Extra maatregelen zijn soms nodig om dat voor elkaar te krijgen;
- We starten snel met extra maatregelen, omdat integratie een langdurig proces is;
- Maatwerk is leidend: niet voor alle asielgerechtigden is een extra maatregel of actie nodig;
- De huidige werkprocessen zijn leidend: toegang tot het sociaal domein loopt via de reguliere toegangspartijen.

Wonen in Lansingerland

Lansingerland moet voldoende huisvestingsmogelijkheden realiseren om asielgerechtigden te kunnen bedienen en tegelijkertijd te voorkomen dat de wachtlijst voor regulier woningzoekenden oploopt. In 2016 gaat het om circa 35 eengezinswoningen ten behoeve van de reguliere taakstelling en 5 eengezinswoningen en 40 eenpersoonswoningen (Hergerborch) voor de versnelde huisvesting. Voor 2016 e.v. staan vier oplossingsrichtingen voor ogen. Bij de vierde oplossingsrichting wordt aandacht besteed aan de noodzaak van uitbreiding van de sociale woningvoorraad na 2016, rekening houdend met inschattingen over de toename van de doelgroep voor sociale huurwoningen.

1. Beschikbaar stellen van 14% van de woningmutaties bij 3B Wonen met als richtgetal 35 woningen (= circa 140 asielgerechtigden).
2. Tijdelijke ingebruikname Hergerborch t.b.v. 40 individuele asielgerechtigden.
3. Eénmalig extra beschikbaar stellen van 5 bestaande sociale huurwoningen bij 3B Wonen (= circa 20 asielgerechtigden).
4. Uitbreiden sociale woningvoorraad.

Participeren en inburgeren in Lansingerland

In het beleid van de gemeente Lansingerland staat participatie van inwoners in de leeftijdsgroep 18 tot en met 67 jaar voorop. Dit betekent dat we van alle inwoners verwachten dat zij participeren in de samenleving. Participeren betekent dat je deel uitmaakt van de samenleving en zoveel mogelijk zelf verantwoordelijkheid neemt voor je eigen leefomstandigheden. Dat kan in de vorm van werk in loondienst, vrijwilligerswerk of mantelzorgactiviteiten.

We zetten in het hoofdstuk Participeren en inburgeren in op vier beleidsvelden:

- Inkomen en basis op orde
- Participatie
- Inburgering en taal
- Hulp en Ondersteuning

We treffen maatregelen om ervoor te zorgen dat asielgerechtigden zo snel mogelijk instromen in de reguliere participatietrajecten. Daarnaast zetten we in op inburgering, leren van de taal, inkomen en basis op orde.

Naar school gaan in Lansingerland

Voor alle kinderen, dus ook de kinderen van asielgerechtigden, geldt dat zij, vanaf vijf jaar tot het einde van het schooljaar waarin de jongere zestien jaar wordt, leerplichtig zijn. Om te zorgen dat elk kind naar school gaat zet Lansingerland de volgende aanpak in:

- Toeleiding: VluchtelingenWerk zorgt ervoor dat de asielgerechtigde kinderen en hun ouders zich zo snel mogelijk op school aanmelden.
- Voorschoolse educatie: VvE wordt op peuteropvanglocaties en kinderdagverblijven aangeboden aan peuters tussen 2 en 4 jaar om toekomstige onderwijsachterstanden te voorkomen.
- Primair onderwijs: Scholengroep Holland is gestart met een lokale schakelklas (genaamd taalklas). Deze taalklas is begin december 2015 van start gegaan op de openbare basisschool Vuurvogel in Bergschenhoek. De taalklas is bedoeld voor alle asielgerechtigde leerlingen in Lansingerland vanaf groep 3 tot en met groep 8. Om te zorgen voor een zo snel mogelijke integratie melden de leerlingen zich aan op een school naar keuze in de buurt van hun huis. Het eerste jaar volgen zij in de ochtend taallessen in de taalklas in Bergschenhoek en in de middag volgen zij het onderwijs op hun 'eigen' school in de buurt van hun huis.
- Voortgezet Onderwijs: voor het onderwijs aan asielgerechtigde kinderen in de leeftijd 12-18 jaar richten wij ons op de Internationale Schakelklassen in Rotterdam. Wij werken hierbij samen met het Samenwerkingsverband Koers VO. Binnen het samenwerkingsverband zijn diverse scholen in Rotterdam die zich hebben gespecialiseerd in het onderwijs aan leerlingen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen. De gemeente Rotterdam heeft aangegeven dat er op korte termijn voldoende plaatsen beschikbaar zijn en dat de scholen nog uitbreidingsmogelijkheden zien voor de lange termijn.

Financiën

In hoofdstuk 7 zijn de kostenoverzichten opgenomen van alle maatregelen en activiteiten. Bijna alle maatregelen komen voort uit een verplichting of al bestaande kaders. Dat betekent dat voor de meeste maatregelen het de reguliere taken betreft van de gemeente.

3 Wettelijke verplichtingen en lokale uitgangspunten

3.1 Wetten

3.1.1 Huisvestingswet 2014

In de Huisvestingswet 2014 is bepaald dat gemeenten een taakstelling hebben in het huisvesten van asielgerechtigden. Gemeenten krijgen elk halfjaar een nieuwe taakstelling gebaseerd op een verdeelsleutel naar aantal inwoners per gemeente. Het totaal te huisvesten asielgerechtigden in Nederland lag voor de tweede helft van 2015 op 14.600 personen. Voor Lansingerland kwam dit neer op een taakstelling van 51 personen. De taakstelling voor het eerste halfjaar van 2016 is bekend gemaakt. Voor Lansingerland is de taakstelling 69 personen. Deze kan in maart 2016 nog worden bijgesteld als gevolg van de Europese afspraken inzake de registratie en herlocatie van vluchtelingen uit Syrië en Eritrea vanuit Griekenland en Italië. In het tweede kwartaal van 2016 wordt de taakstelling voor het tweede halfjaar van 2016 bekend gemaakt.

Artikel 28 uit de Huisvestingswet 2014:

Burgemeester en wethouders dragen zorg voor de voorziening in de huisvesting van vergunninghouders in de gemeente overeenkomstig de voor de gemeente geldende taakstelling.

Artikel 29 uit de Huisvestingswet 2014:

1. De taakstelling, bedoeld in artikel 28, is de uitkomst, naar boven afgerond op een geheel getal, van de formule $VG * iG/iN$

in welke formule voorstelt:

- a. *vg*: het door Onze Minister van Veiligheid en Justitie in de Staatscourant bekendgemaakte totale aantal vergunninghouders in wier huisvesting in het daarbij aangegeven kalenderhalfjaar naar verwachting voorzien zal moeten worden, welke bekendmaking ten minste dertien weken voor de aanvang van het kalenderhalfjaar geschiedt;
- b. *iG*: het aantal inwoners van de gemeente volgens de door het Centraal bureau voor de statistiek gepubliceerde bevolkingscijfers op 1 januari van het kalenderjaar dat voorafgaat aan het kalenderjaar waartoe het kalenderhalfjaar, bedoeld in onderdeel a, behoort onderscheidenlijk het door gedeputeerde staten op grond van artikel 30, eerste lid, vastgestelde aantal inwoners;
- c. *iN*: het aantal inwoners van Nederland volgens de door het Centraal bureau voor de statistiek gepubliceerde bevolkingscijfers op 1 januari van het kalenderjaar dat voorafgaat aan het kalenderjaar waartoe het kalenderhalfjaar, bedoeld in onderdeel a, behoort.

2. Burgemeester en wethouders van twee of meer gemeenten kunnen gezamenlijk besluiten de taakstelling die voor hun onderscheidenlijke gemeenten volgt uit de formule, genoemd in het eerste lid, te wijzigen, met dien verstande dat de som van de aantallen vergunninghouders in wier huisvesting na die wijziging in de betrokken gemeenten tezamen dient te worden voorzien niet wijzigt.

3.1.2 Toezicht op Huisvestingswet 2014

Gemeenten zijn verplicht om de taakstelling uit te voeren en de provincies zien daarop toe in het kader van het interbestuurlijk toezicht op gemeenten (Wet revitalisering generiek toezicht 2012). Als een gemeente aan het eind van de halfjaarlijkse termijn niet volledig aan haar taakstelling heeft voldaan, dan geldt voor de provincie als toezichthouder de beginselplicht om in te grijpen. De provincie maakt daarbij gebruik van de bestuurlijke interventieladder. De bestuurlijke interventieladder doorloopt zes fases: signaleren, informatie opvragen en valideren, actief toezicht (afspraken over acties, termijnen en vervolg), vooraankondiging van de juridische interventie, besluit tot indeplaatsstelling met laatste termijn om alsnog zelf te voorzien en als laatste fase: sanctie indeplaatsstelling.

De laatste fase heeft de meest verregaande consequentie. De provincie huisvest de asielgerechtigden dan namens burgemeester en wethouders en op kosten van de gemeente. Uitgangspunt van de bestuurlijke interventieladder is dat een besluit tot indeplaatsstelling niet door een provincie wordt genomen zonder dat de gemeente eerst in de gelegenheid is gesteld zelf in de zaak te voorzien.

Lansingerland voldoet de laatste jaren aan de taakstelling en ook in 2015 hebben wij de taakstelling nagenoeg gehaald.

3.1.3 Overige wetten en verplichtingen

De gemeente heeft naast het aanbieden van een passende woonruimte geen extra wettelijke verplichtingen voor een asielgerechtigde. Uiteraard gelden voor asielgerechtigden, net zoals voor alle andere inwoners uit Lansingerland, dezelfde rechten en plichten. Dat betekent dat een asielgerechtigde ook aanspraak kan maken op voorzieningen zoals bijstand en ondersteuning uit het sociaal domein (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet). Dezelfde rechten komen samen met dezelfde plichten, zoals het betalen van belasting en houden aan lokale regels en de grondwet.

Coalitieakkoord opvang vluchtelingen - 12 oktober 2015

Op 12 oktober sloten de VVD en PvdA een akkoord over de opvang van vluchtelingen. Uitgangspunten van dit akkoord zijn:

- De bijstandsuitkering en toeslagen voor vluchtelingen met een verblijfsstatus moeten worden verlaagd. Ze worden vervangen door 'bijstand in natura'.
- Sobere huisvesting, bijvoorbeeld in containerwoningen of leegstaande kantoorpanden. Vluchtelingen die daarin komen, hoeven geen huur te betalen, waardoor voor hen de huurtoeslag kan vervallen en de bijstandsuitkering verlaagd kan worden. Hierdoor zou op termijn ook de voorrangsregeling voor vluchtelingen bij de toewijzing van sociale huurwoningen moeten vervallen.

Dit akkoord moet nog door de Eerste en Tweede Kamer. Als dat gebeurt, betekent dat een aanpassing van het wettelijk kader en daarmee ook van deze notitie. Op het moment dat dat gebeurt, zal de notitie worden aangepast aan die lijn.

Update - 1 februari 2016

Minister Blok heeft op 1 februari een wetswijziging gestuurd aan de Raad van State. In deze wijziging staat dat toegelaten vluchtelingen niet langer automatisch voorrang krijgen op de sociale woningmarkt. De verplichting van gemeenten om statushouders te huisvesten blijft wel bestaan. Gemeenten die daarin tekort schieten, lopen het risico dat de provincie die taak van hen overneemt en de kosten op de betrokken gemeente verhaalt. De wetswijziging moet nog door de Eerste en Tweede Kamer.

De asielgerechtigde heeft daarnaast nog de plicht tot inburgeren (Wet inburgering). In deze wet staat dat mensen die voor lange tijd met een verblijfsvergunning in Nederland komen wonen, Nederlands moeten

leren spreken en weten hoe de samenleving in elkaar zit. De asielgerechtigde moet binnen drie jaar het inburgeringsexamen halen. Tijdens het examen laten ze zien dat ze de Nederlandse taal voldoende spreken en begrijpen. Daarnaast moeten ze weten hoe de Nederlandse samenleving in elkaar zit. Als asielgerechtigden het examen hebben gehaald, zijn ze ingeburgerd en krijgen ze een inburgeringsdiploma. Asielgerechtigden kunnen geld lenen voor de cursus en het examen bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Het maakt daarbij niet uit hoeveel ze verdienen. Zij hoeven de lening niet terug te betalen als ze binnen drie jaar inburgeren. Dat geldt ook voor hun partner, ouder(s) of kind(eren). Voor mensen met kinderen geldt dat zij hun kinderen naar de kinderdagopvang mogen brengen tijdens de inburgeringscursus. Voor kinderen van asielgerechtigden geldt net zoals voor alle kinderen de leerplicht en de plicht voor het behalen van een startkwalificatie.

Sinds eind jaren '90 is er geen landelijk integratiebeleid of wetgeving meer, toen voor alle nieuwkomers de inburgeringsplicht werd ingevoerd. De verantwoordelijkheid voor het inburgeren en integreren is sindsdien volledig neergelegd bij de asielgerechtigde. Het is de eigen verantwoordelijkheid van een asielgerechtigde om een taalschool te vinden, te starten met de cursus en het examen binnen drie jaar af te leggen. Dat betekent dat we als gemeente de inburgering wel kunnen volgen, maar niet kunnen sturen of afdwingen.

Participatieverklaring uit het Bestuursakkoord - november 2015

In het Bestuursakkoord tussen VNG en kabinet is afgesproken dat gemeenten gaan werken met de Participatieverklaring. Hierover is nog veel onduidelijkheid (de Wet op inburgering moet hierop worden aangepast en de stukken zijn nog niet definitief), maar uit onderstaande persverklaring is op te merken dat meer regie bij gemeenten wordt gelegd.

“Alle vluchtelingen moeten een uitgebreid traject rond de participatieverklaring volgen bij de gemeente. Die betaalt dit vanuit het budget voor maatschappelijke begeleiding. Het ondertekenen van de participatieverklaring is de start van het inburgeringstraject voor degenen die mogen blijven. Om het traject rond de participatieverklaring ook voor andere nieuwkomers verplicht te maken, wordt de Wet Inburgering aangepast. Dan gaat iedereen die verplicht is om in te burgeren de participatieverklaring ondertekenen bij de start van het inburgeringstraject. Dus bijvoorbeeld ook migranten die komen in het kader van gezinsvorming of gezinshereniging.

De participatieverklaring is bedoeld om nieuwkomers te wijzen op de rechten en plichten en de fundamentele waarden van de Nederlandse samenleving. Na de aanpassing van de Wet Inburgering kunnen inburgeringsplichtigen die weigeren de verklaring te ondertekenen een boete van maximaal 1250 euro krijgen. Daarnaast kan hen de verblijfsvergunning worden geweigerd. Ook komen nieuwkomers die weigeren aan het traject deel te nemen of de verklaring te ondertekenen, niet in aanmerking voor het verkrijgen van het Nederlanderschap.”

Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2015/11/27/kabinet-blijven-is-meedoen>

De begeleiding bij de integratie van een asielgerechtigde wordt door het rijk gezien als een lokale aangelegenheid. Het rijk biedt wel een financiële tegemoetkoming per asielgerechtigde (€ 2.360,- per asielgerechtigde vanaf 16 jaar), op het moment dat een gemeente begeleidingstrajecten biedt bij de integratie. Maar hoe de gemeente dit regelt en welk resultaat zij verwacht van de begeleiding is niet vastgelegd in richtlijnen of regelingen. De visie hierachter is dat asielgerechtigden zelf verantwoordelijk zijn voor hun inburgering en integratie. Alleen in de Wet inburgering wordt nog iets gezegd over integratie, waarbij de koppeling wordt gelegd tussen inburgering en integratie.

Bestuursakkoord Kabinet en VNG - november 2015

Om gemeenten tegemoet te komen, heeft VNG onderhandeld met het kabinet over het Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom. Hierin staan maatregelen om gemeenten tegemoet te komen.

De hoofdlijnen van het bestuursakkoord:

- **Taal en maatschappelijke begeleiding.** In plaats van € 1.000 per statushouder, komt er in 2016 en 2017 € 2.370 beschikbaar voor extra maatschappelijke begeleiding. Er komt een nieuw instrument: het participatieverklaringstraject als verplicht onderdeel van het inburgeringsexamen c.q. beginstuk van de inburgering.
- **Werktoeleiding/bijstand.** Landelijk tijdelijk € 50 miljoen extra voor tegemoetkoming (voor)financiering kosten Participatiewet. Verdeling op basis van hierop toegesneden verdeelmodel. Onderzoek naar het effect op het acres op middellange termijn. Meerjarige afspraken over compensatie bijstand zit nog niet in dit akkoord. Inzet van de VNG is volledige compensatie.
- **Noodopvang.** Uitbreiding noodopvanglocaties met mix van groot/kleinschalig: in elke veiligheidsregio voor einde 2015 500 vluchtelingen extra voor 3 tot 6 maanden. Per 1 februari plannen gereed voor 2.500 vluchtelingen per provincie extra voor minimaal 1 jaar. Kleinschalig (200+) in de buurt van grootschaligere vestigingen.
- **Regionale regietafels.** Binnen twee weken start van de regionale regietafels, waaraan gesproken wordt over de bovenstaande opgaven. Regionale verevening behoort tot de mogelijkheden. Er wordt commitment van gemeenten verwacht. De provincie kan ingrijpen als een gemeente zich niet aan de afspraken houdt.
- **Crisisnoodopvang.** Geen crisisnoodopvang meer. In plaats van € 40 per persoon met terugwerkende kracht € 100 per persoon voor crisisnoodopvang. Uiterlijk 1 januari een (landelijk) noodscenario voor onvoorziene zeer hoge instroom.
- **GVA.** In plaats van de GZZA-regeling komt er per 1 januari een gelijksoortige regeling: het gemeentelijk versnellingsarrangement (GVA). Het GVA is inzetbaar door gemeenten als individuele, tijdelijke, sobere huisvestingsoplossing als permanente huisvesting niet mogelijk is. Maximale termijn bedraagt 24 maanden (vanaf het moment van vergunningverlening). Deze regeling is toegankelijk voor 10.000 statushouders. De tijdelijke huisvesting telt mee in de taakstelling van de gemeenten. Gemeenten ontvangen € 50 per volwassen statushouder en € 25 per kind aan huisvestingsvergoeding per week. Het COA verstrekt zak- en leefgeld aan de statushouders. Maatschappelijke begeleiding start bij plaatsing in het GVA.
- **Huisvesting.** Bouw van 3500 woningen extra voor 14.000 statushouders. Het rijk stimuleert de realisatie en verhuur aan statushouders met een financiële bijdrage aan de verhuurder van € 6.250 per gehuisveste statushouder (met een maximale huur van € 145 per statushouder bij onzelfstandige huisvesting en € 112,50 bij eventuele zelfstandige huisvesting). Hiervoor komt naar verwachting vanaf 1 februari 2016 een subsidieregeling, gericht aan alle verhuurders: gemeente, corporaties en commerciële verhuurders. In de bijstand wordt de kostendelersnorm toegepast bij minimaal 4 statushouders in een huisvestingsvoorziening. Er is ook geen recht op huurtoeslag. Na de periode van vijf jaar waarvoor de subsidieregeling geldt, kunnen corporaties de huisvestings-voorziening aanpassen naar reguliere sociale huurwoningen, mits dit past binnen de prestatieafspraken tussen gemeenten en corporaties. Het akkoord gaat niet in op urgentieverklaringen.

In Lansingerland hebben wij afspraken met VluchtelingenWerk gemaakt. Zij begeleiden gezinnen voor ongeveer anderhalf jaar bij de huisvesting en bij de eerste stappen in integratie. Ze regelen veel praktische zaken zoals het aanvragen van toeslagen, het zoeken naar scholen, peuterschool of dagopvang voor kinderen en maken asielgerechtigden wegwijs in de Lansingerlandse samenleving.

3.2 Lokale uitgangspunten bij uitvoering wettelijke verplichtingen

Als we uitgaan van de landelijke richtlijnen, dan ligt de verantwoordelijkheid voor integratie en inburgering grotendeels bij de asielgerechtigde. De gemeente kan zelf bepalen of en hoe de asielgerechtigde hierin wordt ondersteund, maar er is geen landelijk integratiebeleid, wet of verplichting.

Dat uitgangspunt nemen we in Lansingerland over. We maken geen apart integratiebeleid met aparte voorzieningen voor asielgerechtigden. Uit onderzoeken naar integratie blijkt ook dat de manier waarop in de jaren '80 en '90 uitvoering werd gegeven aan integratiebeleid niet goed werkte. Aparte voorzieningen, zoals eigen sociaal-cultureel werk, heeft de integratie niet bewezen bevorderd.

In Nederland, en dus ook Lansingerland, hebben asielgerechtigden dezelfde rechten en plichten als een andere inwoner uit Lansingerland. We kiezen er dan ook voor om integratie onderdeel te laten zijn van ons lokaal beleid en reguliere werkprocessen. In Lansingerland maken we geen aparte doelen voor asielgerechtigden. Voor asielgerechtigden gelden dezelfde rechten en plichten, dus ook dezelfde doelen die we hebben gesteld in ons beleid.

Wel nemen we maatregelen voor de inpassing van asielgerechtigden in ons reguliere beleid. Om aan te sluiten op doelen in ons reguliere beleid, is soms een extra maatregel nodig. We zorgen dus met enkele extra maatregelen dat deze inwoners binnen de ketens en afspraken van ons reguliere beleid kunnen integreren. Zoals we dat ook doen voor andere (kwetsbare) inwoners uit Lansingerland.

Onze uitgangspunten op een rij:

- Geen apart integratiebeleid
- Asielgerechtigden hebben dezelfde rechten en plichten
- Integratie betekent daarom inpassing in ons reguliere beleid
- Extra maatregelen zijn soms nodig om dat voor elkaar te krijgen
- We starten snel met extra maatregelen, omdat integratie een langdurig proces
- Maatwerk is leidend: niet voor alle asielgerechtigden is een extra maatregel of actie nodig
- De huidige werkprocessen zijn leidend: toegang tot sociaal domein via de reguliere toegangspartijen.

3.3 Wat is onze opdracht

De taakstelling voor de eerste helft van 2016 is 69 personen. De taakstelling wordt mogelijk in maart 2016 nog bijgesteld als gevolg van de Europese afspraken inzake de registratie en herlocatie van vluchtelingen uit Syrië en Eritrea vanuit Griekenland en Italië.

De taakstelling (over een heel jaar) ter vergelijking met voorgaande jaren:

2012	15
2013	37
2014	53
2015	98
2016	69 (halfjaar) / 140 (heel jaar)

De prognose voor de volgende jaren is lastig te maken, volgens de staatssecretaris. Ook de prognose van 2015 is gedurende het lopende jaar meerdere keren bijgesteld. De verwachting is wel dat de huidige instroom van asielzoekers tot en met 2017 minimaal op dit niveau blijft. Daarnaast is de verwachting dat het grootste deel van deze mensen uiteindelijk een permanente verblijfsvergunning krijgt en blijft wonen in Lansingerland. Voor het jaar 2016 en 2017 komen we uit op een prognose van 140 personen per jaar (berekend op basis van de taakstelling van 69 personen voor het eerste halfjaar van 2016).

Naast de reguliere taakstelling zijn we door het Rijk en de Veiligheidsregio Rotterdam gevraagd om een deel van de taakstelling uit 2017 naar voren te trekken. Dat betekent dat we in 2016 60 personen versneld huisvesten bovenop de 140 personen uit de reguliere taakstelling. In totaal gaat het dan om 200 personen die we in 2016 huisvesten. We hebben dan alvast een deel van de taakstelling uit 2017 uitgevoerd. Indien de taakstelling gelijk blijft dan zou dat betekenen dat we in 2017 in plaats van 140 personen, maar 80 personen hoeven te huisvesten.

3.4 Profiel van de (huidige) asielgerechtigde

Veruit de meeste mensen die hier komen wonen zijn gevlucht vanuit Syrië. Het andere deel komt uit Eritrea. Het zijn meestal de mannen die vooruit reizen en nadat de asielaanvraag is ingewilligd, gelijk gezinshereniging aanvragen. Normaal gesproken neemt die aanvraag ongeveer drie maanden in beslag. De gezinsleden worden dan eerst opgevangen in Ter Apel en reizen daarna direct door naar Lansingerland. Op dit moment duurt een procedure voor gezinshereniging langer vanwege de drukte bij IND. Nu duurt het gemiddeld drie tot zes maanden. De meeste aanvragen voor gezinshereniging worden door de IND ingewilligd.

Gezinshereniging

Wanneer de asielaanvraag van een asielzoeker positief is ingewilligd kan die persoon een aanvraag indienen voor gezinshereniging. De aanvraag moet binnen drie maanden worden ingediend om binnen de nareistermijn te blijven. Wanneer deze termijn gemist wordt, zal de reguliere gezinsherenigingsprocedure gevolgd moeten worden.

Het voordeel van de nareisprocedure is dat er geen leges hoeven te worden betaald aan de IND en dat een inburgeringsexamen in het buitenland ook niet verplicht is. Verder geldt er voor de aanvrager ook geen inkomenseis. De gezinshereniging telt mee voor de taakstelling.

4 Wonen in Lansingerland

4.1 Inleiding

4.1.1 Proces huisvesting asielgerechtigden

Onderstaande stappen beschrijft het reguliere proces huisvesting van asielgerechtigden.

Huisvesting asielgerechtigden

Asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben ontvangen (asielgerechtigden) verhuizen naar eigen woonruimte. Gemeenten hebben de taak om asielgerechtigden te huisvesten. Een asielgerechtigde verhuist binnen twaalf weken na het krijgen van een verblijfsvergunning naar onze gemeente. Elk half jaar krijgen gemeenten door het Rijk een taakstelling opgelegd voor het aantal te huisvesten asielgerechtigden. Op basis daarvan koppelt het COA de asielgerechtigde aan een gemeente en de gemeente zoekt vervolgens passende woonruimte.

Soort woonruimte

Asielgerechtigden komen terecht in verschillende soorten woningen, bijvoorbeeld een eengezinswoning, portiekwoning of tweekamerappartement in een dorp of stad. Voor alleenstaanden is niet-zelfstandige huisvesting ook een mogelijkheid. Zij delen dan bepaalde voorzieningen, zoals de keuken, de douche, het toilet of de woonkamer. In Lansingerland wordt dit tot op heden niet toegepast. Op dit moment onderzoekt het rijk of er ook andere woonvormen geschikt zijn, zoals een leegstaand kantoorpand.

Plek van huisvesting

Meestal komt een asielgerechtigde te wonen in de regio waaraan een asielzoekerscentrum is gekoppeld. Soms gaat een asielgerechtigde buiten de regio wonen. Bijvoorbeeld als de asielgerechtigde eerstegraads familie (ouders, kinderen) of een partner heeft in een andere regio. Of als de asielgerechtigde een opleiding volgt of werk heeft in een andere gemeente. Tot slot kan een medische behandeling die nergens anders kan plaatsvinden een reden zijn om een asielgerechtigde in een andere regio te huisvesten.

Acceptatie woning

De asielgerechtigde is verplicht het aanbod van een woning van een gemeente te accepteren. Met het krijgen van een verblijfsvergunning vervalt het recht op opvang in een asielzoekerscentrum (AZC).

Voorlichting

Het COA zorgt voor de begeleiding en voorlichting van asielgerechtigden zolang zij in een asielzoekerscentrum wonen. Zij krijgen een programma aangeboden dat bestaat uit lessen over de Nederlandse samenleving, taallessen en individuele gesprekken. Binnen 14 dagen nadat asielzoekers die in een asielzoekerscentrum wonen een verblijfsvergunning hebben gekregen, stelt het COA een informatieprofiel op (grootte gezin, land van herkomst, taal, opleiding, werkervaring, eventuele medische indicaties). Op grond van het profiel koppelt het COA betrokkene(n) aan een gemeente. Op basis van het informatieprofiel zoekt de gemeente geschikte woonruimte. Gemeenten hebben 12 weken de tijd om woonruimte te vinden en de verhuizing te regelen. Voor woonruimte maken zij vooral gebruik van het woningaanbod van sociale huurwoningen van woningbouwcorporaties.

Binnen twee weken na het tekenen van een huurovereenkomst moeten asielgerechtigden

het AZC verlaten en verhuizen naar de woongemeente. Voordat de asielgerechtigde afgemeld kan worden voor het huisvestingsproces moet de gemeente aangeven dat er is gezorgd voor huisvesting, voor inkomen en voor de GBA inschrijving.

3B Wonen is een belangrijke en tot nu toe ook de enige samenwerkingspartner voor ons voor wat betreft de huisvesting van asielgerechtigden.

4.2 Aandachtspunten rondom de huisvesting

De toestroom van vluchtelingen naar Nederland heeft zich de afgelopen paar jaar exponentieel ontwikkeld. Dit heeft zich ook vertaald naar een alsmaar grotere taakstelling voor de gemeente Lansingerland om asielgerechtigden (vluchtelingen met een verblijfsstatus) te huisvesten.

Voor de gemeenteraad is dit aanleiding geweest om de vraag te stellen op welke wijze de huisvesting van asielgerechtigden plaats kan hebben, rekening houdend met een niet verder oplopende wachtlijst sociale huurwoningen voor regulier woningzoekenden (zie 'Aanpak wachttijd sociale huurwoningen Lansingerland, T15.16412).

Vanwege de hoge instroom van vluchtelingen is op landelijk niveau het probleem ontstaan dat de asielzoekerscentra te weinig capaciteit hebben om de verhoogde instroom op te kunnen vangen vanwege een te lage doorstroom van asielgerechtigden (vergunninghouders) naar gekoppelde gemeenten. Om deze doorstroom te bevorderen zijn er recentelijk twee regelingen van kracht geworden welke gemeenten kunnen helpen om hun achterstand in de taakstelling versneld in te lopen. De subsidieregeling huisvesting vergunninghouders richt zich op het financieel ondersteunen van huisvesters. Het Gemeentelijk Versnellings Arrangement (GVA) biedt een financiële regeling aan gemeenten. Beide regelingen bleken na onderzoek voor Lansingerland niet lucratief. Er zitten veel regels verbonden aan de regelingen, waardoor de financiële tegemoetkoming niet opweegt tegen de investeringslasten (tenzij vangnet uitkeringencompensatie verdwijnt). De GVA kan voor particulieren mogelijk wel interessant zijn. In de notitie Alternatieve huisvesting asielgerechtigden (T15.16559) wordt hier dieper op ingegaan.

Onze gemeente is door het Rijk en de Veiligheidsregio Rotterdam gevraagd om in 2016 60 asielgerechtigden versneld te huisvesten bovenop de formele taakstelling van 140 asielgerechtigden. Voor 2016 ligt daarmee de focus op het huisvesten van 140 personen (taakstelling) plus 60 personen (versnelde huisvesting).

4.3 Doel en resultaat

Doel:

Voldoende (alternatieve) huisvestingsmogelijkheden bieden om de groeiende groep te huisvesten asielgerechtigden te kunnen bedienen en tegelijkertijd te voorkomen dat de wachtlijst voor reguliere woningzoekenden substantieel oploopt.

Resultaat:

- Jaarlijks circa 35 woningen beschikbaar voor de huisvesting van asielgerechtigden om de reguliere taakstelling op te vangen.
- Voor 2016 het extra beschikbaar stellen van 5 eengezinswoningen en 40 eenpersoonswoningen voor de versnelling van de taakstelling.

4.4 Plan van aanpak

In de notitie Alternatieve huisvesting asielgerechtigden wordt uitgebreid toegelicht welke sporen zijn onderzocht om te voldoen aan voldoende huisvestingsmogelijkheden. Voor de uitgebreide toelichting verwijzen we dan ook naar die notitie. Hieronder schetsen we de samenvatting van dit onderzoek. Voorstel voor de aanpak van huisvesting asielgerechtigden in 2016 en erna:

1. Inzet van gemiddeld 14% van de sociale woningmutaties van 3B Wonen per jaar voor de komende 4 jaar, we gaan uit van jaarlijks 35 woningen. Dit biedt huisvestingsmogelijkheden voor 140 asielgerechtigden per jaar;
2. Ingebruikname van 40 woningen in Hergerborch in 2016 voor 40 alleenstaande asielgerechtigden;
3. Eénmalig beschikbaar stellen van 5 extra bestaande sociale huurwoningen in 2016 voor de huisvesting van 4-persoonshuishoudens;
4. In de huidige woningbouwplanning is rekening gehouden met oplevering van circa 120 sociale huurwoningen en 120 starterswoningen¹ in de periode 2016-2019. We spannen ons maximaal in om dit met de betreffende partijen te realiseren en hier zoveel als mogelijk een gelijkmatige verdeling per jaar in te krijgen;
5. We versnellen het woningbouwprogramma met de bouw van 22 sociale huurwoningen in Westpolder Bolwerk deelplan 4 west. Gebaseerd op de aanname dat de taakstelling de komende jaren onverminderd hoog blijft en de tijdelijke huisvesting in Hergerborch in 2019 beëindigd wordt² (dit vraagt in 2019 om extra woningen omdat de in Hergerborch gehuisveste personen los staan van de taakstelling in 2018), voorziet de versnelling van het woningbouwprogramma voor de jaren vanaf 2016-2019 in de volgende te realiseren aantallen: circa 140 sociale huurwoningen en circa 120 starterswoningen.

¹ Huurders die een sociale huurwoning achterlaten in Lansingerland krijgen voorrang bij de uitgifte van starterswoningen. Dit verhoogt de mutatiegraad en is daarom van belang voor deze problematiek.

² Dit is een inschatting, Momenteel wordt nog gesproken over de te hanteren periode. De einddatum kan nog verschillen van het nu aangegeven jaar 2019

5 Participeren en inburgeren in Lansingerland

5.1 Inleiding

In het beleid van de gemeente Lansingerland staat participatie van inwoners in de leeftijdsgroep 18 tot en met 67 jaar voorop. Dit betekent dat we van alle inwoners verwachten dat zij participeren in de samenleving. Participeren is dat je deel uitmaakt van de samenleving en zoveel zelf verantwoordelijk neemt voor je eigen leefomstandigheden. Dat kan in de vorm van werk in loondienst, vrijwilligerswerk of mantelzorgactiviteiten.

Dit geldt ook voor de groep asielgerechtigden die in de gemeente Lansingerland komt wonen. We beschouwen deze groep als inwoners van Lansingerland en als kandidaten voor werk. We verwachten dan ook dat ze inburgeren en tegelijkertijd dat deze groep waar mogelijk aan het werk gaat.

Door in te zetten op werk integreert deze groep sneller omdat ze in aanraking komt met de Nederlandse taal, normen en waarden. Daarnaast is de inzet om de asielgerechtigde zo snel mogelijk zelf financieel zelfredzaam te maken. Dit doen we door deze groep te begeleiden naar werk en/of werkervaring op te laten doen. Neveneffect is dat deze doelgroep zo kort mogelijk aanspraak maakt op een bijstandsuitkering.

Voor deze doelgroep maken we geen nieuw beleid. We nemen maatregelen om deze groep in te passen in het huidige beleidskader.

5.2 Aandachtspunten rondom participeren en inburgeren

5.2.1 *Inkomen en basis op orde*

Asielgerechtigden moeten binnen twee weken na ondertekening van het huurcontract de AZC's verlaten en hun huurwoning betrekken. Om te kunnen wonen en leven, hebben ze inkomen nodig in de vorm van een bijstandsuitkering (vrijwel alle vluchtelingen komen zonder vermogen ons land binnen). Om achterstanden te voorkomen, kunnen consulenten een overbruggingsuitkering afgeven. Geacht wordt dat de asielgerechtigde met deze overbruggingsuitkering - ter hoogte van de geldende bijstandsnorm voor één maand - de eerste huurbetaling, de aansluiting gas, water en elektra kan voldoen en het restant kan aanwenden als leefgeld tot de eerste reguliere betaling van de bijstand. Het afhandelen van de aanvragen voor bijstandsuitkering en de overbruggingskredieten vraagt extra tijdsinzet van de consulenten van publiekszaken. Daarnaast nemen de uitgaven voor de bijstandsuitkeringen toe.

Voor de inrichting en stoffering van de woning wordt aan de asielgerechtigde bijzondere bijstand verleend. De hoogte hiervan is afhankelijk van de gezinssamenstelling. De stoffering van de woning wordt om-niet verstrekt terwijl de inrichting in de vorm van een geldlening wordt verstrekt. Bij toekenning van de bijstand wordt op deze geldlening direct afgelost. We zien door de toename van het aantal asielgerechtigden dat dat niet alleen extra tijdsinzet vraagt van de consulenten, ook de uitgaven voor de bijstandsuitkering en de inrichting en stoffering van de woning neemt hierdoor toe.

Door de verstrekking van een geldlening voor de inrichting bouwt een asielgerechtigde bij vestiging in de gemeente Lansingerland direct een schuld op. Uit gesprekken met partners als VluchtelingenWerk komt naar voren dat asielgerechtigden naast deze schuld vaak ook andere schulden opbouwen. Dat komt omdat de processen van aanvraag huurtoeslag en de te betalen huur niet goed op elkaar aansluiten, evenals de aanvraag van zorgtoeslag en de te betalen zorgpremie. Ook voor het volgen van de inburgeringscursus maakt de asielgerechtigde vrijwel gelijk een schuld.

Naast schulden speelt ook het probleem dat asielgerechtigden vaak niet in staat zijn een (Nederlandse) administratie te voeren. Dit heeft tot gevolg dat het aantal gezinnen met ernstige schuldenproblematiek bij het maatschappelijk werk en uiteindelijk in de Sluitende Aanpak steeds groter worden.

Een toename van het aantal in Lansingerland gehuisveste vergunninghouders leidt ook tot een groter beroep op onze instrumenten voor inkomensondersteuning. Deze inwoners ontvangen een bijstands-uitkering en zijn daarmee dus automatisch aangewezen op een laag inkomen. Zij kunnen hierdoor gebruik maken van de collectieve zorgverzekering, de individuele inkomens toeslag (na drie jaar op bijstandsniveau) of de individuele bijzondere bijstand. Daarnaast kunnen ze kwijtschelding aanvragen van een aantal gemeentelijke heffingen. Ook kunnen hun kinderen een beroep doen op het Jeugd Sportfonds en kunnen ze een vergoeding krijgen via Stichting Leergeld. Deze fondsen voor jeugd worden gefinancierd door de gemeente. Nog los van het feit dat we waarschijnlijk meer gaan uitgeven aan inkomensondersteuning, zien we ook dat door de grote gezinnen kinderen opgroeien in armoede.

5.2.2 Participatie

De arbeidsparticipatie van asielgerechtigden loopt sterk achter. Landelijke cijfers laten zien dat van alle asielgerechtigden ongeveer 46% betaald werk heeft en dat 39% afhankelijk is van een bijstandsuitkering. Dat betekent dat als deze trend zich doorzet, we een forse stijging van het aantal mensen in de bijstandsuitkering kunnen verwachten. Dit heeft niet alleen gevolgen op de korte en middellange termijn, namelijk grotere uitgaven aan de bijstand, maar heeft ook gevolgen op de lange termijn, namelijk een belemmering in het integratieproces van volwassen asielgerechtigden en hun kinderen.

5.2.3 Inburgeren en leren van de taal

Inburgeren betekent:

1. Nederlandse taal begrijpen, spreken, lezen en schrijven;
2. Weten hoe we in Nederland met elkaar samenleven;
3. Zelfredzaam zijn in de Nederlandse samenleving.

De meeste asielgerechtigden hebben een inburgeringsplicht. De verantwoordelijkheid voor de verplichte inburgering ligt bij de betrokkene zelf. Dit houdt in dat asielgerechtigden zelf de verantwoordelijkheid hebben voor het zoeken, financieren en volgen van een inburgeringscursus. Om die reden is het voor inburgeringsplichtigen ook niet toegestaan om deel te nemen aan volwasseneneducatie die is gefinancierd met middelen van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (hierna af te korten als: WEB). Voor de scholingskosten kan de inburgeraar eventueel een lening bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) afsluiten (sociaal leenstelsel). Ook heeft de asielgerechtigde recht op gratis kinderopvang als een inburgeringscursus wordt gevolgd.

De verantwoordelijkheid voor het vinden van een taalklas en behalen van het inburgeringsexamen ligt volledig bij de asielgerechtigde waarbij binnen drie jaar het inburgeringsexamen gehaald moet worden. Een analfabete vluchteling moet hier binnen 5 jaar aan voldoen. Wanneer zij binnen de gestelde termijn voldoen aan het inburgeringsvereiste, hoeven zij de lening (van maximaal €10.000,-) niet terug te betalen. Wanneer asielgerechtigden hier niet aan voldoen volgen er sancties. Asielgerechtigden kunnen boetes krijgen, mogen geen permanente verblijfsvergunning aanvragen en maken geen kans op naturalisatie zolang ze niet voldoen aan het inburgeringsvereiste.

We weten dat inburgering en leren van de taal essentieel is voor participatie en vinden van werk. Bovendien moet de asielgerechtigde bij het niet halen van het examen, de lening terugbetalen (gemiddeld € 4.000,-). De wetgever heeft duidelijk vastgelegd dat het inburgeren en het leren van de Nederlandse taal een eigen verantwoordelijkheid is van de inburgeringsplichtige. Desalniettemin heeft ook de Lansingerlandse samenleving baat bij het snel inburgeren door asielgerechtigden. Uit onderzoek

van Regioplan naar de participatie-effecten van inburgering is gebleken dat asielgerechtigden baat hebben bij inburgering. Nieuwkomers uit vluchtelingenlanden die een inburgeringsdiploma hebben, participeren vaker in de vorm van betaalde arbeid dan dezelfde groep die niet ingeburgerd is. Het sneller beheersen van de Nederlandse taal en het eerder participeren in de samenleving brengt bovendien op andere gebieden lagere kosten met zich mee. Hierbij is te denken aan kosten voor de gezondheidszorg en uitkeringen. Het is moeilijk om exact aan te geven hoeveel dit in Lansingerland kost, maar landelijk gezien kost laaggeletterdheid (het beperkt beheersen van de Nederlandse taal) €556 miljoen euro per jaar.

5.2.4 Hulp en ondersteuning

Op het gebied van hulp en ondersteuning spelen een aantal thema's:

- Trauma's en geestelijke gezondheid: we weten dat een deel van de asielgerechtigden en hun kinderen last krijgen van trauma's ongeveer een jaar na vestiging in Nederland. Daarnaast blijkt uit onderzoek van de GGD dat asielgerechtigden niet goed de huisarts weten te vinden. Ze blijven daardoor lang met fysieke en geestelijke problemen rondlopen. Uit onderzoeken weten we ook dat asielgerechtigden sneller vitamine D-tekort oplopen en overgewicht hebben.
- Taalproblemen bij maken ondersteuningsplan: het CJG en Kwadraad geven aan dat zij vanwege de taalproblemen de brede uitvraag niet goed kunnen uitvoeren. Dat betekent dat de start van hulp en ondersteuning, namelijk het opstellen van het ondersteuningsplan, zeker niet optimaal verloopt.
- Culturele normen en waarden: onze samenwerkingspartners, zoals scholen, CJG, Kwadraad etc. geven aan dat de culturele normen en waarden sterk verschillen en dat zij als professionals en ook hun vrijwilligers onvoldoende kennis hebben over de culturele normen en waarden en hoe zij hier het beste mee kunnen omgaan.
- Meervoudige problematiek: we zien een toename van meervoudige problematiek in een gezin. Ook hierbij spelen culturele normen en waarden een rol. Denk hierbij aan een afhankelijke situatie van vrouwen, gevallen van huiselijk geweld, seksueel geweld, kindermishandeling, opvattingen dat de man de baas is, uithuwelijking van dochters, dreigen met terugsturen naar land van herkomst en in sommige gevallen besnijdenis (Somalië/Eritrea).
- Jeugdhulp: het aantal kinderen in de jeugdhulp zal waarschijnlijk stijgen. We denken nu aan traumaverwerking, maar het kan zijn dat voor Jeugdbescherming en Jeugdreclassering verhoogde inzet wordt verwacht.
- Radicalisering: hoewel we geen concrete signalen hebben van radicalisering, stellen we wel separaat beleid op over hoe we radicalisering proberen te voorkomen en tegen te gaan als het zich onverhoopt toch voordoet.

5.3 Doel en resultaat

Inkomen/ basis op orde

Doel:

Zelfredzaam zijn in het voeren van een Nederlandse administratie en voorkomen van schulden.

Resultaat:

De financiële en administratieve basis is op orde.

Participatie

Doel:

Alle inwoners participeren in de Lansingerlandse samenleving. Participeren is bijvoorbeeld werk in loondienst, vrijwilligerswerk of mantelzorgactiviteiten.

Resultaat:

- Snellere integratie van asielgerechtigden.
- Financiële zelfredzaamheid van asielgerechtigden.

Inburgeren en leren van de taal**Doel:**

Alle asielgerechtigden in Lansingerland beheersen binnen 3 jaar de Nederlandse taal op referentieniveau 1F (niveau waarmee een kind de basisschool verlaat).

Resultaat:

- Alle asielgerechtigden slagen binnen 3 jaar voor hun inburgeringsexamen.
- Asielgerechtigden zijn na het begeleidingstraject door VluchtelingenWerk zo geïntegreerd en ingeburgerd dat zij volledig zelfredzaam zijn of met behulp van lichte ondersteuning zelfredzaam zijn (na 1,5 jaar begeleiding is er een verbetering in zelfredzaamheid en hebben personen een minder grote afstand tot arbeidsmarkt).

Hulp en ondersteuning**Doel:**

Kinderen groeien gezond en veilig op en (minder-)kwetsbare inwoners wonen zo zelfredzaam als mogelijk.

Resultaat:

Kinderen en volwassenen in Lansingerland zijn gezond.

5.4 Plan van aanpak**5.4.1 Inkomen/ basis op orde**

- Om het inkomen en dus de basis op orde te hebben en te houden, wordt de asielgerechtigde ondersteund door maatschappelijke partners, zoals VluchtelingenWerk. De ondersteuning bestaat in de eerste maanden voornamelijk uit het aanvragen van de financiële tegemoetkomingen zoals de toeslagen (huur, zorg), kinderbijslag en inkomensvoorzieningen zoals bijstand en bijzondere bijstand. De begeleiding door VluchtelingenWerk duurt gemiddeld 1,5 jaar. Waarbij de focus van het begeleidingstraject in de eerste periode ligt op het op orde krijgen van basisvoorzieningen en later op integratie in de samenleving.
- Gedurende de eerste periode moet veel worden geregeld, waarbij sommige processen (toeslagen) niet geheel in lijn met de betalingen lopen. Om te voorkomen dat er in deze periode schulden ontstaan door het niet of niet volledig voldoen van de vaste lasten, organiseert de gemeente technisch budgetbeheer. Dit houdt in dat gedurende de eerste drie maanden de vaste lasten zoals huur-, zorgkosten en de kosten van gas, water en energie vanuit de bijstand direct betaald worden aan de leveranciers. Gedurende deze eerste maanden kan de asielgerechtigde in samenwerking met de maatschappelijke partners zijn financiën in kaart brengen. Na drie maanden zal worden beoordeeld of verlenging van het technisch budgetbeheer noodzakelijk is. Deze verlenging kan maximaal 3 maanden duren. Doel is dat de asielgerechtigde na deze periode in staat is zelfstandig zijn/haar administratie te kunnen voeren.
- Voor het ontwikkelen van de administratieve vaardigheden en het beheren van de financiën biedt de gemeente Lansingerland tevens ondersteuning door Humanitas (thuisadministratie) en Schuldhulpmaatje. Zij begeleiden de asielgerechtigde bij het zelfstandig worden in het voeren van de administratie. Indien deze ondersteuning voor de doelgroep asielgerechtigden onvoldoende blijkt, bijvoorbeeld als gevolg van een taalbarrière, zal er een aanvullend onderzoek plaatsvinden naar de te bieden ondersteuning. Een groepsgerichte aanpak waarbij men elkaar kan versterken, is

een optie. Over de haalbaarheid van het aanbod en specifiek de ondersteuning voor deze doelgroep zijn reeds gesprekken gaan de met de huidige partners.

- Terugbrengen inrichtingskosten en stofferingskosten door het verstrekken hiervan in natura. We maken hiervoor afspraken met 3B Wonen en/of kringloopwinkels. Dit drukt de kosten, is minder inzet vanuit Publiekszaken nodig (controle op bonnen en verstrekkingen) en voorkomt schulden.
- Terugbrengen uitgaven bijstandsuitkeringen en alle vormen van inkomensondersteuning: zie plan van aanpak bij participatie.

5.4.2 Participatie

We hanteren de volgende uitgangspunten in ons uitvoeringsplan Participatie:

1. Onze kandidaten zijn zelf verantwoordelijk voor hun succesvolle participatie.
2. Wij begeleiden onze kandidaten hierbij zoveel mogelijk op basis van maatwerk.
3. Uitstroom moet zoveel mogelijk duurzaam zijn.
4. We zijn dienstverlenend naar onze (lokale) werkgevers.

1. Onze kandidaten zijn zelf verantwoordelijk voor hun succesvolle participatie en re-integratie.

Uitgangspunt is dat elke kandidaat die daartoe in staat is, werkt aan zijn of haar participatie. Dit kan bijvoorbeeld zijn door vrijwilligerswerk, een werkervaringsplaats en/of het wekelijks deelnemen aan een groepsbijeenkomst. Niets doen is geen optie.

Uiteraard is het mogelijk dat een kandidaat (tijdelijk) niet kan re-integreren, wegens bijvoorbeeld zware fysieke of psychische beperkingen of problematische schulden. Wij verwachten in zo'n geval dan ook niet dat deze kandidaat direct aan het werk kan. Wel verwachten wij van deze kandidaat dat hij of zij werkt aan het daar waar mogelijk wegnemen van belemmeringen, zodat participatie op termijn wellicht wel mogelijk wordt.

2. Wij begeleiden onze kandidaten hierbij zoveel mogelijk op basis van maatwerk.

We bieden daar waar mogelijk de ondersteuning en begeleiding die een kandidaat nodig heeft om (op termijn) succesvol te kunnen re-integreren. Elke kandidaat is anders en heeft zijn of haar eigen beperkingen en kwaliteiten. Dat vraagt om begeleiding en ondersteuning die per kandidaat kan verschillen. Hiervoor is het wel van belang dat wij onze kandidaten goed in beeld krijgen.

3. Uitstroom moet zoveel mogelijk duurzaam zijn.

Duurzame uitstroom is het beste resultaat voor zowel onze kandidaten als voor de gemeente zelf. De kandidaat krijgt hierdoor namelijk zekerheid van een inkomen. Voor ons betekent het dat we niet snel na het uitstromen van een kandidaat weer een aanvraag van diezelfde kandidaat moeten afhandelen. Dit bespaart ons niet alleen uitkeringslasten maar ook uitvoeringskosten.

4. We zijn dienstverlenend naar onze (lokale) werkgevers.

We hebben werkgevers nodig om onze kandidaten succesvol te laten re-integreren. Zij bieden immers de banen waardoor onze kandidaten uit de bijstand kunnen stromen.

Hoe werkt het proces voor asielgerechtigden?

Omdat asielgerechtigden niet op de hoogte zijn van de huidige procedures omtrent participatie in Nederland en in Lansingerland in het bijzonder, wordt het toeleiden naar werk iets aangepast voor deze doelgroep.

Dit betekent dat met deze groep het ondersteuningsplan vaker met een kandidaat wordt doorgenomen om de voortgang te bewaken, omdat deze groep:

1. Start met schulden vanwege inrichtingskosten en opleidingskosten voor inburgering;
2. Niet bekend is met het betalen van vaste lasten en financiële regelingen in Nederland;
3. Onderzocht moet worden of opleidingen in het thuisland waarde hebben in Nederland;
4. De doelgroep last kan krijgen van psychische klachten in relatie tot de situatie in het thuisland en de reis naar Nederland;
5. De Nederlandse taal niet spreekt en daardoor het ondersteuningsplan niet altijd volledig kan worden ingevuld;
6. Deze doelgroep bij aankomst andere normen en waarden heeft over werk dan de doelgroep in Nederland.

Werkgeversbenadering

We hebben werkgevers nodig om onze kandidaten succesvol te laten re-integreren. Zij bieden immers de banen waardoor onze kandidaten uit de bijstand kunnen stromen. We zetten in op herkenbaarheid van deze doelgroep door ze voor het voetlicht te brengen bij werkgevers. Ook bekijken we welke omscholingscursussen nodig zijn voor de juiste certificaten om in Nederland aan het werk te kunnen. Asielgerechtigden kunnen een redelijk tot hoog opleidingsniveau hebben. We bespreken met het COA het gewenste arbeidsprofiel in de regio.

5.4.3 Inburgeren en leren van de taal

- Asielgerechtigden beginnen zo snel mogelijk na huisvesting aan de inburgeringscursus en ondertekenen de participatieverklaring.
- Inburgering en taalbeheersing wordt onderdeel van het gesprek met de gemeentelijke consulent en wordt opgenomen als onderwerp in het ondersteuningsplan. We monitoren de voortgang van de inburgering aan de hand van het ondersteuningsplan.
- Parallel aan de inburgeringscursus zetten we in op het verbeteren van de taalvaardigheid. Er zijn diverse werkafspraken nodig om de taalvaardigheid van de asielgerechtigde inwoners te verbeteren:
 - Tussen de gemeente/consulenten en de scholen van de inburgeringscursus: over het bespreken van de voortgang met de consulenten en over de afronding van het inburgeringsexamen.
 - Tussen Vluchtelingenwerk en de bibliotheek/het Taalhuis: over het verwijzen van asielgerechtigde inwoners naar de bibliotheek voor contact met andere asielgerechtigden ('bezoekman/-vrouw'), zodra zij in de gemeente komen wonen.
 - Tussen de gemeente en de bibliotheek/het Taalhuis: over het gebruik van de Piëzo Methodiek.
 - Tussen de bibliotheek/het Taalhuis en het VIP: over het aanbieden van taalstages.
- Voor vervolgonderwijs wordt aansluiting gezocht met het volwassenonderwijs (WEB).

5.4.4 Hulp en ondersteuning

Trauma's en geestelijke gezondheid:

- We organiseren lotgenotencontact (bijvoorbeeld Vluchtelingencafé, zoals het Alzheimercafé).
- Overleg met de huisartsen over signalen trauma's en inventariseren GGZ instellingen (volwassen en jeugd) met ervaring in trauma verwerking.
- Ook bespreken we met de huisartsen en het CJG de gezondheidsthema's voor volwassenen en kinderen, zoals vitamine D tekorten en overgewicht.
- We maken een 'routekaart' voor asielgerechtigden naar de eerstelijns-zorgpartijen, zoals huisartsen, tandarts, fysiotherapeuten en verloskundige zorg.

Taalproblemen bij ondersteuning:

- We zetten een tolk in bij het maken van de ondersteuningsplannen bij de gezinnen die geen Engels of Nederlands spreken.
- Daarnaast zetten we in op het monitoren van de inburgering. We realiseren ons dat we niet de bevoegde instantie zijn om hierop te sturen of te sanctioneren. Echter, als we het onderdeel maken van het ondersteuningsplan en bespreekbaar maken, verwachten een beter resultaat op inburgering en leren van de taal.

Culturele normen en waarden:

We organiseren een bijeenkomst, of meerdere indien nodig, voor de maatschappelijke organisaties in Lansingerland. Deze bijeenkomst (training) heeft als doel meer kennis te krijgen van de verschillende culturele normen en waarden en tegelijkertijd tools te bieden voor professionals en vrijwilligers hoe zij binnen die verschillen toch hun professionele doelen kunnen bereiken met deze mensen. We vragen hierbij expertise van een partij zoals VluchtelingenWerk.

Meervoudige problematiek:

We zetten in op het voorkomen van een aantal veelvoorkomende problemen, zoals het hebben van schulden en het niet begrijpen van een Nederlandse administratie. Ook zetten we in op inburgering en het leren van de taal. We denken dat hierdoor de start van de integratie beter is. Dat doen we door de maatregelen zoals benoemd bij het onderdeel Inkomen en basis op orde en participatie. Ondanks dat we preventief inzetten op het voorkomen van problemen, is het niet realistisch te verwachten dat daardoor nooit meer meervoudige problematiek optreedt. De verschillende culturele normen en waarden en mogelijke trauma's werken soms belemmerend voor de integratie. Wat we wel kunnen is het op tijd signaleren daar waar gezinnen volledig vastlopen. We hebben hiervoor ook afspraken met onze maatschappelijke partners en de sluitende aanpak.

Jeugdhulp:

Het CJG maakt onderdeel uit van ons Toegangsmodel tot Jeugdhulp. Met CJG maken we afspraken waar zij op moeten letten bij het volgen van de asielgerechtigde kinderen.

Radicalisering:

We maken beleid over hoe we radicalisering proberen te voorkomen en tegen te gaan als het zich onverhoopt toch voordoet.

6 Naar school gaan in Lansingerland

6.1 Inleiding

Voor alle kinderen, dus ook de kinderen van asielgerechtigden, geldt dat zij, vanaf vijf jaar tot het einde van het schooljaar waarin de jongere zestien jaar wordt, leerplichtig zijn. Daarna is de jongere tot achttien jaar kwalificatieplichtig. Dat is de plicht om onderwijs te volgen om een startkwalificatie te behalen. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo of MBO niveau 2 en hoger. Stichting VluchtelingenWerk zorgt ervoor dat de asielgerechtigde kinderen en hun ouders zich zo snel mogelijk op school aanmelden. Daar waar mogelijk worden de kinderen op een reguliere school geplaatst. Als dit niet mogelijk is, worden de kinderen in een schakelklas geplaatst. Schakelklassen zijn bedoeld voor kinderen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen om regulier onderwijs te volgen. In een aparte groep wordt onderwijs aangeboden dat er op gericht is deze taalachterstand weg te werken, zodat de leerling daarna (weer) volledig deel kan nemen aan het reguliere onderwijs. In Lansingerland gaat het in 2016 in totaal om ongeveer 25 leerlingen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar en 12 leerlingen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar die worden verwacht.

De gemeentelijke verordening leerlingenvervoer bepaalt of de kinderen in aanmerking komen voor een vorm van leerlingenvervoer. Volgens de huidige verordening komen de kinderen tot 12 jaar in aanmerking voor taxivervoer naar de schakelklassen (bij een afstand van meer dan zes kilometer tussen woning en school). Jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar komen in principe niet voor leerlingenvervoer in aanmerking, tenzij er bijzondere omstandigheden zijn.

6.2 Aandachtspunten rondom onderwijs

Vanwege de grote toestroom van vluchtelingen werd het steeds lastiger om de kinderen uit Lansingerland in de al bestaande schakelklassen te plaatsen. Steeds meer regiogemeenten “weten” de leerlingen uit omliggende gemeenten omdat zij de onderwijsplekken voor hun eigen leerlingen nodig hebben. Om deze reden zijn wij met de schoolbesturen in gesprek gegaan om voor de leerlingen uit Lansingerland een passende oplossing te vinden.

6.3 Doel en resultaat

Doel:

- Goed onderwijs voor asielgerechtigde kinderen waardoor zij zo snel mogelijk integreren.

Resultaat:

- Voorschoolse educatie op peuteropvanglocaties en kinderdagverblijven aanbieden aan peuters tussen 2 en 4 jaar om toekomstige onderwijsachterstanden te voorkomen.
- Onderwijsplekken in Lansingerland realiseren voor kinderen in het primair onderwijs die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen om deel te kunnen nemen aan het reguliere onderwijs.
- Afspraken maken met de schoolbesturen voor het voortgezet onderwijs in Rotterdam zodat deze ook onderwijsplekken realiseren voor de leerlingen uit Lansingerland die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen.

6.4 Plan van aanpak

Voorschoolse educatie (2-4 jaar)

Wij verwachten dat er jaarlijks ongeveer 15 peuters in de leeftijd van 2 tot 4 jaar in Lansingerland worden gehuisvest. Het is van belang dat deze peuters zo spoedig mogelijk de Nederlandse taal gaan beheersen zodat zij zonder (grote) achterstanden kunnen doorstromen naar het basisonderwijs. De

peuteropvanglocaties (voormalige peuterspeelzalen) en diverse kinderdagverblijven bieden speciale voorschoolse educatieprogramma's aan om taalachterstanden aan te pakken. Het is de verwachting dat de asielgerechtigden over het algemeen een hoge opleiding in het land van herkomst hebben gehad. Hierdoor vielen hun kinderen buiten onze doelgroep voor voorschoolse educatie. Het college heeft op 13 oktober 2015 besloten om de doelgroep voor voorschoolse educatie uit te breiden zodat ook deze kinderen onder de doelgroep vallen.

Vanaf augustus 2015 betalen alle ouders een inkomensafhankelijke ouderbijdrage voor 2 van de 4 dagdelen voorschoolse educatie op de peuteropvang. Dit geldt ook voor de asielgerechtigden. Wanneer een asielgerechtigde recht heeft op een tegemoetkoming in de kosten voor kinderopvang (als zij een inburgerings- of re-integratie traject volgen) kunnen zij in sommige gevallen een aanvraag indienen voor een compensatie van deze ouderbijdrage via het Participatiebudget. Wanneer iemand in de laagste inkomenscategorie valt, bedraagt de ouderbijdrage ongeveer € 45,00 per maand. De overige 2 dagdelen worden volledig door de gemeente gesubsidieerd. Voor de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven geldt dat alleen ouders, die recht hebben op de kinderopvangtoeslag, hiervan gebruik kunnen maken. Zij betalen dan voor het aantal uren dat de opvang wordt afgenomen. Er worden dan geen extra dagdelen gesubsidieerd.

Primair onderwijs

Wij zijn met de schoolbesturen in gesprek gegaan over de mogelijkheden van een lokale schakelklas in Lansingerland. Scholengroep Holland is met een plan gekomen om een lokale schakelklas (genaamd taalklas) te realiseren in Bergschenhoek. De reden hiervoor was dat er in korte tijd 7 asielgerechtigde kinderen zich bij hen hadden aangemeld. Deze taalklas is begin december 2015 van start gegaan op de openbare basisschool Vuurvogel in Bergschenhoek. De taalklas is bedoeld voor alle asielgerechtigde leerlingen in Lansingerland vanaf groep 3 tot en met groep 8. Om te zorgen voor een zo snel mogelijke integratie melden de leerlingen zich aan op een school naar keuze in de buurt van hun huis. Het eerste jaar volgen zij in de ochtend taallessen in de taalklas in Bergschenhoek en in de middag volgen zij het onderwijs op hun 'eigen' school in de buurt van hun huis. Op dit moment berekent het schoolbestuur of de vergoedingen van het Rijk voldoende zijn om alle kosten rondom de taalklas te dekken. Als uit de financiële doorrekening van het schoolbestuur blijkt dat er extra middelen nodig zijn, is de gemeente bereid om in ieder geval voor 2016 subsidie te verstrekken voor deze taalklas. Deze subsidie wordt beschikbaar gesteld uit de onderbesteding van de Rijksbijdrage Onderwijsachterstandenbeleid.

Voortgezet onderwijs

Voor het onderwijs aan asielgerechtigde kinderen in de leeftijd 12 tot 18 jaar richten wij ons op de Internationale Schakelklassen in Rotterdam. Wij werken hierbij samen met het Samenwerkingsverband Koers VO. Binnen het samenwerkingsverband zijn diverse scholen in Rotterdam die zich hebben gespecialiseerd in het onderwijs aan leerlingen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen. De gemeente Rotterdam heeft aangegeven dat er op korte termijn nog voldoende plaatsen beschikbaar zijn voor asielgerechtigde leerlingen uit Lansingerland. De scholen zien nog uitbreidingsmogelijkheden voor de lange termijn, waardoor de Lansingerlandse leerlingen waarschijnlijk ook in de toekomst gebruik kunnen blijven maken van Rotterdamse schakelklassen.

Leerlingenvervoer

De leerlingen die gebruik gaan maken van de taalklas in Bergschenhoek komen volgens de verordening leerlingenvervoer niet in aanmerking voor leerlingenvervoer, omdat de afstand van huis naar school minder dan 6 kilometer is. Het is voor deze doelgroep echter erg lastig om te reizen aangezien zij over het algemeen niet beschikken over een auto of fiets en daarnaast ook (nog) niet kunnen fietsen. Daarom heeft het college van B&W besloten om, op basis van de hardheidsclausule (artikel 23) van de verordening leerlingenvervoer, de asielgerechtigde leerlingen die in Berkel en Rodenrijs en Bleiswijk wonen toch taxivervoer toe te kennen naar de taalklas in Bergschenhoek. Gezien de afstand gaan wij ervan uit dat de leerlingen die in Bergschenhoek wonen in staat zijn om naar de taalklas te lopen.

Daarnaast onderzoeken wij de mogelijkheden om een fietsproject te starten voor asielgerechtigde leerlingen en hun ouders, zodat zij zo snel mogelijk leren fietsen. Zodra zij in staat zijn om zelf (of onder begeleiding van ouders/verzorgers) naar de taalklas te reizen, hebben ze geen recht meer op taxivervoer.

7 Financiën

In onderstaande paragrafen wordt aangegeven wat de kosten zijn voor de uitvoering van de maatregelen uit voorgaande hoofdstukken. Een deel van de maatregelen vindt plaats binnen de reguliere werkzaamheden. Hiervoor worden geen extra kosten gemaakt of is regulier begroot. Voor het deel van de maatregelen dat niet regulier begroot is en waarvoor geen dekking is gevonden, vragen we de gemeenteraad om een besluit over te nemen. De gevolgen hiervan worden verwerkt in de Voorjaarsnota 2016.

7.1 Wonen in Lansingerland

De afzonderlijke notitie ‘Alternatieve huisvesting asielgerechtigden Lansingerland’ bespreekt de sporen die onderzocht zijn om aan de huisvestingsvraag voor 2016 en erna te kunnen voldoen. Hierin zijn opties onderzocht op het gebied van tijdelijke huisvesting en definitieve huisvesting.

In tabel 1 en 2 uit bijlage 2 treft u een weergave aan van de te verwachten kosten die met deze voorstellen samenhangen. Tabel 1 verwijst naar de kosten als gevolg van de taakstelling (140 asielgerechtigden). Tabel 2 verwijst naar de kosten als gevolg van de versnelde huisvesting (60 asielgerechtigden).

Samenvatting kosten bij uitvoeren taakstelling (140 asielgerechtigden):

In totaal verwachten we in 2016 een niet begrote extra uitgave van maximaal € 80.000. Deze kosten worden gemaakt binnen de grex Westpolder. Deze drukt op de algemene reserve en valt hiermee ten laste van de begroting. De vraag is of daadwerkelijk € 80.000 binnen de grex nodig is voor de versnelling, maar met dit bedrag houden we nu rekening.

Samenvatting kosten bij versnelde huisvesting (60 asielgerechtigden)

In totaal verwachten we een niet begrote extra uitgave van maximaal € 20.000. Deze kosten zijn voor de dekking van het exploitatietekort voor de Hergerborch en de investering voor de inrichting van de Hergerborch.

7.2 Participeren en inburgeren in Lansingerland

In tabel 3 en 4 uit bijlage 2 treft u de financiële overzichten van alle maatregelen en activiteiten die in het hoofdstuk over “Participeren en inburgeren in Lansingerland” aan de orde zijn geweest. We hebben twee tabellen opgenomen. Tabel 3 verwijst naar de kosten als gevolg van de taakstelling (140 asielgerechtigden). Tabel 4 verwijst naar de kosten als gevolg van de versnelde huisvesting (60 asielgerechtigden).

Wettelijke verplichting, bestaand of nieuw beleid

De meeste maatregelen komen voort uit een verplichting of al bestaande kaders. Dat betekent dat we voor de meeste maatregelen geen keuze hebben. We zijn in deze notitie uitgegaan van het voortzetten van het bestaande beleid en geven per maatregel aan wat de verhoogde uitgaven zijn als gevolg van de instroom van 140 asielgerechtigden.

Samenvatting kosten bij uitvoeren taakstelling (140 asielgerechtigden)

In totaal verwachten we in 2016 een niet begrote extra uitgave van € 249.700. Onderstaande opsomming licht dit toe:

1. We verwachten in 2016 € 1.328.033 aan verhoogde uitgaven;
2. Daarvan is € 922.3333 gedekt in de reguliere begroting 2016;
3. Dat betekent in totaal € 405.700 aan extra lasten;

4. Daarvan wordt € 156.000 door het rijk gecompenseerd;
5. Dat betekent dat we in totaal een niet begrote extra uitgave verwachten van € 249.700.

Samenvatting kosten bij versnelde huisvesting (60 asielgerechtigden)

In totaal verwachten we een niet begrote extra uitgave van € 160.896. Onderstaande opsomming licht dit toe:

1. We verwachten in 2016 € 916.896 aan verhoogde uitgaven;
2. Daarvan is € 0 gedekt in de reguliere begroting 2016;
3. Dat betekent in totaal € 916.896 aan extra lasten;
4. Daarvan wordt € 756.000 door het rijk gecompenseerd;
5. Dat betekent dat we in totaal een niet begrote extra uitgave verwachten van € 160.896.
6. Daarvan bestaat een deel uit lasten die naar voren zijn gehaald (uitgave in 2016 i.p.v. 2017). Dat betekent dat de begroting voor 2017 met € 84.416 minder extra wordt belast.

7.3 Naar school gaan in Lansingerland

In tabel 5 uit bijlage 2 treft u de financiële overzichten van alle maatregelen en activiteiten die in het hoofdstuk over “Naar school gaan in Lansingerland” aan de orde zijn geweest. Tabel 5 verwijst naar de kosten als gevolg van de taakstelling (140 asielgerechtigden).

Samenvatting kosten bij uitvoeren taakstelling (140 asielgerechtigden)

In totaal verwachten we in 2016 een niet begrote extra uitgave van € 0. Onderstaande opsomming licht dit toe:

1. We verwachten in 2016 € 125.000 aan verhoogde uitgaven;
2. Daarvan is € 125.000 gedekt in de reguliere begroting 2016;
3. Dat betekent dat we in totaal een niet begrote extra uitgave verwachten van € 0.

Samenvatting kosten bij versnelde huisvesting (60 asielgerechtigden)

In totaal verwachten we bij de versnelde huisvesting geen extra lasten op het onderdeel onderwijs. Van de 60 personen gaat het om 40 volwassen alleenstaanden en 20 personen in een gezinsverband. Van die 20 personen zullen ongeveer 4-6 kinderen zijn. Zij stromen in in de al bestaande taalklassen. Ook voor het leerlingenvervoer zal een versnelde huisvesting niet tot grote financiële problemen leiden.

7.4 Totaaloverzicht kosten 2016

In onderstaande tabel is weergegeven wat de totaalkosten zijn voor 2016. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen kosten voor de reguliere taakstelling en kosten voor de versnelde huisvesting.

Onderdeel	Niet begrote extra uitgaven 2016
Wonen	€ 80.000
Participeren en inburgeren	€ 249.700
Onderwijs	€ 0
Totaal bij taakstelling 140 asielgerechtigden	€ 329.700
Bij versnelde huisvesting - onderdeel wonen	€ 20.000
Bij versnelde huisvesting - onderdeel participeren en inburgeren	€ 160.896
Bij versnelde huisvesting - onderdeel onderwijs	€ 0
Totaal versnelde huisvesting 60 asielgerechtigden	€ 180.896
Totaal taakstelling + versnelde huisvesting	€ 510.596
Ontlasting begroting 2017 (naar voren gehaalde kosten)	€ 84.416
Netto kosten 2016	€ 426.180

Uit bovenstaande tabel zijn de kosten als volgt samen te vatten:

De niet begrote uitgaven in 2016 voor de taakstelling en de versnelde huisvesting komen neer op een bedrag van € 510.596. Daarvan bestaat € 84.416 uit naar voren gehaalde kosten. Deze kosten zullen de begroting in 2017 ontlasten. Dat betekent dat de netto kosten in 2016 voor de taakstelling en de versnelde huisvesting neerkomen op een bedrag van € 426.180. Hiervan bestaat € 329.700 uit kosten voor de taakstelling en een bedrag van 96.480 uit kosten voor de versnelde huisvesting.

7.5 Doorkijk naar 2017-2019

In de financiële overzichten hebben we een inschatting gemaakt van de extra uitgaven voor 2016 op basis van de prognose van 140 asielgerechtigden en 60 asielgerechtigden in verband met versnelde huisvesting. Op dit moment is onduidelijk wat er de jaren erna gaat gebeuren. Het lijkt er echter op dat ook in de jaren 2017 en verder er asielgerechtigden opgevangen moeten worden. Uitgaande van een aantal van 140 per jaar, zou dat betekenen dat er ieder jaar opnieuw minimaal € 249.700 extra nodig is om deze stroom een plek te kunnen geven. Deze inschatting vereist een grote inzet op participatie om voldoende mensen uit de bijstand te laten stromen. Het is echter de vraag in welke mate deze kosten zich gaan voordoen. Immers komen er minder asielgerechtigden dan zullen de kosten ook evenredig dalen. Daarnaast gaat bovenstaande raming er vanuit dat 0% van de asielgerechtigden een baan vindt en uit de bijstand kan. Ten slotte krijgt de gemeente ook BUIG-gelden voor bijstandsgerechtigden. In welke mate de BUIG-inkomsten zullen stijgen voor Lansingerland is op dit moment nog niet te duiden. Inmiddels heeft de staatssecretaris toegezegd dat gemeenten worden gecompenseerd hiervoor. In de meicirculaire van 2016 komt meer duidelijkheid hierover. Kortom, wanneer we ook de komende jaren asielgerechtigden moeten huisvesten, zullen we met extra kosten worden geconfronteerd die nog niet in de begroting zijn verwerkt. De hoogte van deze kosten is nu echter nog lastig te duiden en hangt af van een aantal nog niet bekende factoren.

8 Communicatie en omgeving

8.1 Algemene boodschap

Lansingerland voldoet aan de wettelijke verplichting en de taakstelling bij de huisvesting van asielgerechtigden. We maken in ons beleid geen onderscheid tussen asielgerechtigden en andere inwoners. Wel treffen we extra maatregelen om asielgerechtigden zo snel mogelijk te laten instromen in het reguliere beleid. Daarbij is maatwerk leidend.

8.2 Extern en intern draagvlak

Voor deze notitie hebben we een breed draagvlak gezocht. De Adviesraad Sociaal Domein (ASD) is namens het college gevraagd om een advies te geven over de notitie. Dit advies hebben we verwerkt en meegenomen bij het opstellen van de notitie. Daarnaast hebben inloopavonden over mogelijke kleinschalige noodopvang plaatsgevonden in de drie kernen Berkel & Rodenrijs, Bergschenhoek en Bleiswijk. De input die door inwoners tijdens deze avonden is gegeven, hebben we meegenomen in de notitie. Tenslotte hebben diverse maatschappelijke partners breed input gegeven voor de notitie, soms op het niveau van visievorming, soms bij de analyse van het probleem of de oplossing ervan. Denk hierbij aan 3B Wonen, huurdersvereniging Lansingerland, VluchtelingenWerk, Kwadraad, CJG, de scholen, de onderwijsbesturen en GGD.

Ook intern is veel samenwerking gezocht. De notitie is een co-productie tussen de afdeling Publiekszaken, Ruimtelijke Ontwikkeling en Economische & Maatschappelijke Ontwikkeling met ook input van communicatie en veiligheid.

8.3 Omgevingsanalyse

Het verschil van leefstijl en levensovertuiging is een aandachtspunt voor de hele aanpak. We zijn scherp op signalen van maatschappelijke onrust, verscherpte tegenstellingen, polarisatie en radicalisering. Deels zijn we daarbij afhankelijk van meldingen en signalen uit ons netwerk om knelpunten helder te krijgen. Daarvoor is het belangrijk om een stevig netwerk te hebben en te onderhouden.

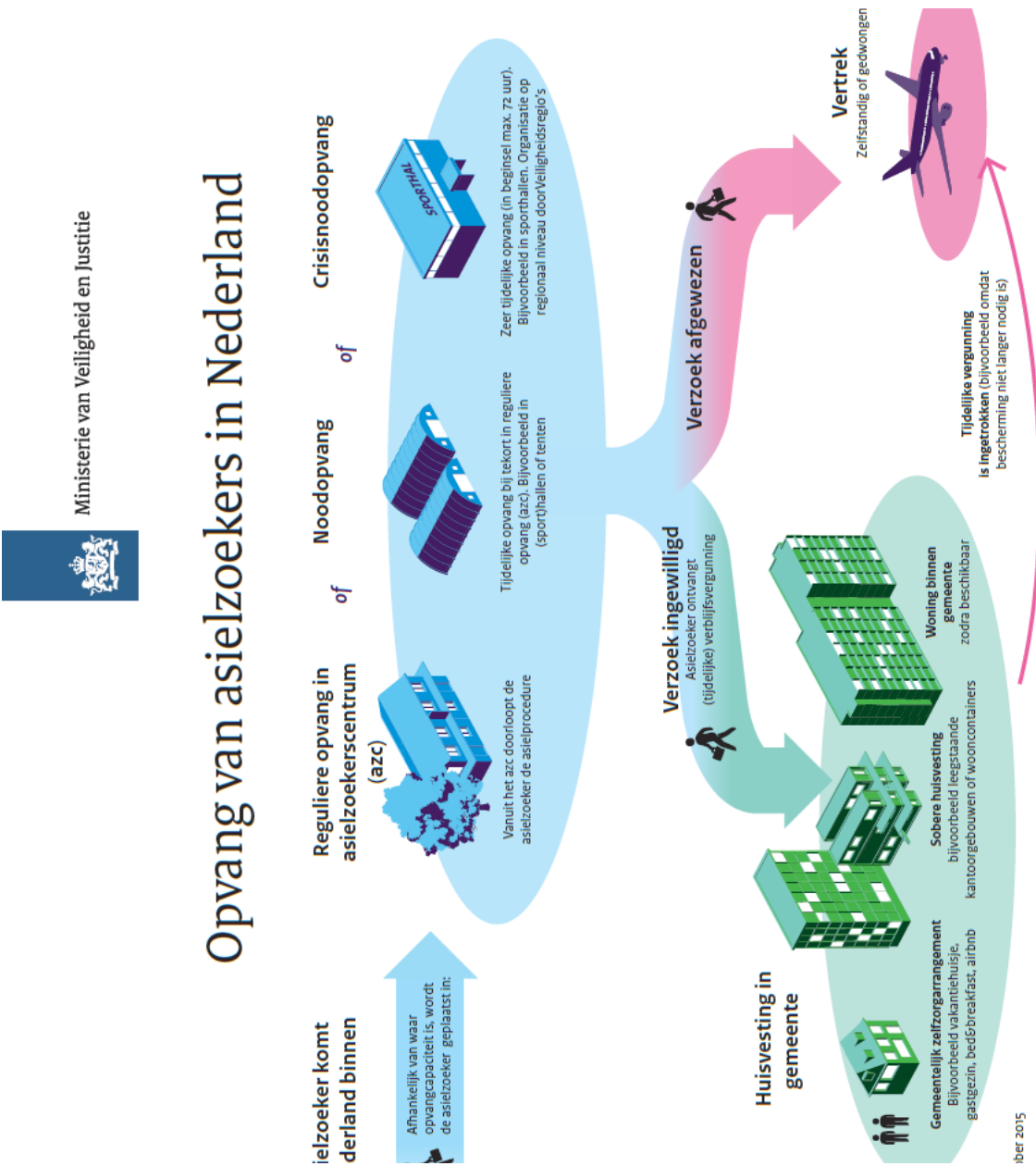
We monitoren continu de media in Lansingerland. Dat wil zeggen dat twitter, de kranten, facebook en andere vormen van media in de gaten worden gehouden. Het team van communicatie heeft verscherpt aandacht om tijdig signalen op te vangen als het gaat om asielzoekers en asielgerechtigden. Mocht de monitoring of omgevingsanalyse daar aanleiding toe geven dan wordt bekeken of en hoe er we gaan communiceren.

8.4 Communicatie

Voor inwoners en maatschappelijke partners maken we een factsheet met de belangrijkste gegevens over asielgerechtigden. Hierin zullen we ook een samenvatting van dit plan opnemen. Bij de implementatie van de visie en op het moment dat de acties uit dit plan worden uitgevoerd, zal veelvuldig contact worden gezocht met de betreffende partners. Naast afstemming en communicatie met de samenwerkingspartners zoals VluchtelingenWerk en 3B Wonen, proberen we het onderwerp zoveel mogelijk te agenderen binnen al bestaande overlegstructuren.

Voor de ingebruikname van de Hergerborch wordt in samenwerking met 3B Wonen een apart communicatieplan opgezet, omdat we inwoners in een vroeg stadium willen betrekken en informeren. Ook is een communicatieplan gemaakt om inwoners te vragen of zij interesse hebben in het Gemeentelijke Versnellings Arrangement, bijvoorbeeld als zij een B&B aan huis hebben.

Bijlage 1: Proces opvang van asielzoekers in Nederland

Bijlage 2: Financiële toelichting

A. Onderdeel Wonen

Tabel 1: Financieel overzicht bij uitvoering taakstelling (140 asielgerechtigden)

	Maatregelen/activiteit	Kosten 2016	Regulier in de begroting 2016	Dekking
1	Gebruik maken van reguliere woningvoorraad 3B Wonen	Geen	N.v.t.	N.v.t.
2	Toevoegen sociale woningbouw conform woningbouwplanning	Geen	N.v.t.	N.v.t.
3	Extra/versnelde nieuwbouw sociale woningvoorraad in Westpolder Deelplan 4	€ 80.000	N.v.t.	N.v.t.
	Extra lasten	€ 80.000		
	Dekking	€ 0		
	Totaal niet begrote extra uitgave	€ 80.000		

Toelichting bij punt 3 Voorinvestering Westpolder:

Het bedrag van € 80.000 is als volgt opgebouwd:

1. Rentecomponent (saldo van de extra rente die moet worden betaald doordat eerder geïnvesteerd moet worden in infrastructuur dan voorzien. Daar staat tegenover dat ook eerder inkomsten worden ontvangen, maar per saldo resteert nog een extra rentepost van circa € 50.000) .
2. Inefficiency kosten: dit heeft te maken met de extra inhuur die moet worden gedaan, omdat voor dit extra project geen capaciteit voldoende beschikbaar is. Inhuur is duurder dan eigen personeel.

Tabel 2: Financieel overzicht bij uitvoering versnelde huisvesting (60 asielgerechtigden)

	Maatregelen/activiteit	Kosten 2016	Regulier in de begroting 2016	Dekking
1	Hergerborch	€ 20.000	€ 0	€ 0
	Extra lasten	€ 20.000		
	Dekking	€ 0		
	Totaal niet begrote extra uitgave	€ 20.000		

B. Onderdeel participeren en inburgeren

Wettelijke verplichting, bestaand of nieuw beleid

Maatregel 2 en 14 betreffen wettelijke verplichtingen.

Maatregel 1, 3 t/m 8, 10, 12, 13 en 15 betreffen bestaand beleid.

Maatregel 9 en 11, inzet tolken en administratie training, betreffen nieuw beleid.

Tabel 3: Financieel overzicht bij uitvoering taakstelling (140 asielgerechtigden)

Taakstelling 2016: 140 asielgerechtigden				
	Maatregelen/activiteit	Kosten 2016	Regulier in de begroting	Dekking
		€		€
1	Verhoogde uitgaven Publiekszaken: extra 0,5 fte bij PZ (afhandeling extra aanvragen bijstandsuitkeringen, technisch budgetbeheer, maken ondersteunings- plannen, maatregelen participatie en monitoren inburgering)	52.333	ja, dekking via stelpost groei	52.333
2	Verhoogde uitgaven bijstandsuitkeringen	1.092.000	deels	936.000
3	Verhoogde uitgaven inrichtings- en stofferingskosten	56.000	nee	0
4	Verhoogde uitgaven overbruggings- krediet	65.500	nee	0
5	Verhoogde uitgaven collectieve zorgverzekering	25.000	nee	0
6	Verhoogde uitgaven fondsen voor de jeugd	20.000	nee	0
7	Verhoogde uitgaven individuele bijzondere bijstand	25.000	nee	0
8	Verhoogde uitgaven gemeentelijke kwijtschelding	32.000	nee	0
9	Extra inzet tolken	25.000	nee	0
10	Verhoogde uitgaven maatschappelijke begeleiding	45.000	nee	0
11	Administratietraining	30.000	nee	30.000
12	Participatietrajecten	0	regulier beleid	0
13	Taal training	0	Ja, in subsidiebudget	0
14	Verhoogde uitgaven Jeugdhulp	23.500	nee	0
15	Verhoogde uitgaven toegang (Kwadraad en CJG)	50.000	nee	0
16	Verhoging bijdrage voor maatschappelijke begeleiding en participatieverklaring (vanaf 16 jaar)	-213.300	ja	-96.000
		<u>1.328.033</u>		<u>922.333</u>
	Extra lasten			405.700
	Compensatie door rijk			156.000
	Totaal niet begrote extra uitgaven in 2016			249.700

Toelichting bij arceringen:

Geel = Gele posten betreffen voor 2016 neutrale posten. In het bestuursakkoord verhoogde asielinstroom van 27-11-2015 is afgesproken dat het Rijk € 50 miljoen beschikbaar stelt ter compensatie van de verhoogde instroom aan uitkeringen binnen de Participatiewet. Daarnaast kan in 2016 een beroep gedaan worden op de Incidenteel Aanvullende Uitkering (IAU). Bovengenoemde afspraak en regeling leiden ertoe dat de extra uitkeringslasten voor 2016 naar verwachting gecompenseerd zullen worden. De IAU is vanaf 2017 afgeschaft. Ook is nog niet bekend of het Rijk de verhoogde instroom aan uitkeringen binnen de Participatiewet in 2017 gaat compenseren.

Toelichting bij tabel 3:

1. Berekening op basis van de huidige loonkosten. $0.5 \text{ fte} \times 1350 \text{ uur} \times € 77,53 \text{ uurtarief Publiekszaken} = € 52.333$.
2. Een bijstandsuitkering kost ongeveer € 19.500,- per jaar voor een gezin en € 15.000 voor een alleenstaande. Dit is inclusief alle interne kosten. In de berekening is uitgegaan van 140 nieuwe asielgerechtigden in 2016. Niet al deze uitkeringsgerechtigden ontvangen ook daadwerkelijk een uitkering. Denk bijvoorbeeld aan inwonende kinderen. Per huishouden wordt er één uitkering verstrekt. Er wordt gerekend met een factor om dit te berekenen. In de afgelopen jaren is gerekend met een factor 0,4. Dat betekent dat 40% van de asielgerechtigden die zich vestigen in Lansingerland ook daadwerkelijk een uitkering ontvangen. Uitgaande van 140 asielgerechtigden en een factor 0,4, komen we uit op 56 uitkeringen in 2016. Het is natuurlijk mogelijk dat er een andere verdeling komt in de instroom, waardoor er een hoger percentage asielgerechtigden ook een bijstandsuitkering ontvangt. De verdeling wordt anders naarmate er meer alleenstaande asielgerechtigden komen. Het is mogelijk dat de voorlopige Buig-beschikking 2016 naar boven wordt aangepast, zodat we ook meer inkomsten gaan ontvangen.
In de begroting 2016 is rekening gehouden met 48 extra uitkeringen als gevolg van de instroom van 98 asielgerechtigden (deze aantallen zijn berekend op basis van de toen bekende gegevens). Dat betekent dat een deel van deze kosten (48 uitkeringen van de 56) al in de begroting voor 2016 is verwerkt.
3. Er wordt bijzondere bijstand verstrekt voor stoffering en inrichting van de woning. Dit gaat om een totaal van ongeveer € 5.000,- per gezin, totaal € 280.000. De inrichtingskosten zijn echter een lening. Dat betekent dat er ongeveer € 4.000,- per gezin, totaal € 224.000, moet worden terugbetaald. Dit wordt vanaf de eerste maand dat een bijstandsuitkering wordt ontvangen gedaan met een bedrag van € 80,- of € 100,-. Na 5 jaar wordt het restant kwijtgescholden. Kosten voor 2016 betreffen € 56.000 niet verhaalbare kosten.
4. Het overbruggingskrediet is ongeveer één maand uitkering per huishouden. Dat betekent dat als er een eenpersoonshuishouden is, er € 960,- wordt verstrekt. Bij een huishouden waar twee mensen een uitkering ontvangen, gaat dit om € 1.372,-. In het kostenoverzicht is rekening gehouden met een gemiddelde hiervan. Dat is een bedrag van € 1.166,-. Dit bedrag is een gift.
5. Gebaseerd op 90 volwassenen die gebruik maken van het Lightpakket. Wij betalen hier per maand € 20,- voor aan een bijdrage in de premie. $€ 20,- \times 12 \times 90 = € 21.600,-$ De inschatting is dat de uiteindelijke kosten iets hoger uitvallen, omdat er ook asielgerechtigden zullen zijn die gebruik maken van een zwaarder pakket, waarbij onze gemeentelijke bijdrage hoger is.
6. Met 90 volwassenen onder de 140 asielgerechtigden is er sprake van 50 kinderen. Deze kinderen kunnen een beroep doen op het Jeugd Sportfonds en op Stichting Leergeld. We gaan ervanuit deze kinderen daadwerkelijk gebruik maken van deze fondsen (baby's komen bijvoorbeeld niet in aanmerking). In totaal rekenen we hier op een gemiddeld bedrag van € 400,- per kind voor alle fondsen samen. $€ 400,- \times 50 = € 20.000$.
7. We gaan er hierbij vanuit dat 50 personen/huishoudens gebruik maken van bijzondere bijstand, gemiddeld ter hoogte van € 500,-. $€ 500,- \times 50 = € 25.000,-$.
8. We rekenen hier ook weer met zesenvijftig huishoudens (factor $0,4 \times 140$). Per huishouden kun je een kwijtschelding krijgen van de rioolheffing van zo'n € 220,- per jaar. Daarbovenop kun je een

- kwijtschelding krijgen voor de afvalstoffenheffing. De hoogte hiervan hangt af van de samenstelling van het huishouden. We rekenen met een gemiddelde van € 570,-. ($€ 350,- + € 220,-$) $\times 56 = € 32.000,-$
9. De verwachting is dat er ongeveer 56 ondersteuningsplannen moeten worden opgesteld (bij een factor 0,4). Een tolk kost gemiddeld € 80 per uur (ex. btw). Als voor elk ondersteuningsplan en de daaropvolgende gesprekken gemiddeld 4 uur nodig is voor de inzet van een tolk, kom je uit op een bedrag van € 18.000 ($56 \times 4 \times € 80$). Het resterende bedrag is nodig voor bijvoorbeeld het CJG, Kwadraad of Welzijn Lansingerland die als toegangspartijen ook een rol hebben bij de begeleiding van de asielgerechtigde (kinderen).
 10. In de huidige subsidieaanvraag van VluchtelingenWerk is rekening gehouden met 110 begeleidings-trajecten. Op basis van de prognose van 140 asielgerechtigden moeten we rekening houden met 30 extra trajecten (waarvan 10 trajecten voor kinderen en 20 trajecten voor volwassenen). Daarmee kom je op extra kosten van $10 \times € 900$ en $20 \times € 1.800$. Dat is een totaal van € 45.000.
 11. Met deze uitgave hebben we rekening gehouden in het subsidiebudget.
 12. Aan deze maatregelen zijn geen extra kosten verbonden.
 13. Aan deze maatregelen zijn geen extra kosten verbonden.
 14. We hebben geprobeerd een inschatting te maken van de extra kosten voor Jeugdhulp. Op basis van het objectieve verdeelmodel van het Rijk zijn de zorgkosten voor Jeugdhulp per inwoner € 168,-. Bij een instroom van 140 asielgerechtigden verwachten we een stijging van het zorggebruik voor de jeugdhulp in totaal $140 \times € 168 = € 23.500$. Een kanttekening bij de berekening is dat we weten dat een specialistisch traject een gemiddelde kostprijs heeft van € 100.000. Hier houden we nu geen rekening mee.
 15. Doordat meer inwoners gebruik zullen maken van de toegang tot ondersteuning, rekenen we ook extra uitgaven aan Kwadraad en CJG. Niet alleen voor het maken van de ondersteuningsplannen, ook voor het leveren van extra begeleiding.
 16. In het Bestuursakkoord is afgesproken dat gemeenten i.p.v. € 1.000 per asielgerechtigde, € 2.370 per asielgerechtigde krijgt.

Tabel 4: Financieel overzicht bij uitvoering versnelde huisvesting (60 asielgerechtigden)

In onderstaande tabel staan 2 kolommen. In de linkerkolom staan de kosten voor 20 asielgerechtigden, vertaald naar 8 gezinnen. In de rechterkolom staan de kosten voor 40 asielgerechtigden, vertaald naar 40 alleenstaanden (Hergerborch). Dit onderscheid is gemaakt omdat het bij de berekening van de kosten uitmaakt of je onderdeel uitmaakt van een gezin of alleenstaand bent (bijvoorbeeld bij de berekening van bijstandskosten).

Versnelde huisvesting: 60 extra asielgerechtigden							
		20 extra asielgerechtigden, 8 gezinnen			40 extra asielgerechtigden, alleenstaanden		
	Maatregelen/activiteit	Kosten 2016 €	Regulier in de begroting	Dekking €	Kosten 2016 €	Regulier in de begroting	Dekking €
1	Verhoogde uitgaven Publiekszaken: extra 0,5 fte bij PZ (afhandeling extra aanvragen bijstandsuitkeringen, technisch budgetbeheer, maken ondersteunings- plannen, maatregelen participatie en monitoren inburgering)	0	nvt	0	0	nvt	0
2	Verhoogde uitgaven bijstandsuitkeringen	156.000	nee	0	600.000	nee	0
3	Verhoogde uitgaven inrichtings- en stofferingskosten	8.000	nvt	0	40.000	nee	0
4	Verhoogde uitgaven overbruggings- krediet	10.976	nee	0	38.400	nee	0
5	Verhoogde uitgaven collectieve zorgverzekering	3.840	nee	0	9.600	nee	0
6	Verhoogde uitgaven fondsen voor de jeugd	1.600	nee	0	0	nee	0
7	Verhoogde uitgaven individuele bijzondere bijstand	4.000	nee	0	20.000	nee	0
8	Verhoogde uitgaven gemeentelijke kijtschelding	4.560	nee	0	22.800	nee	0
9	Extra inzet tolken	2.560	nee	0	12.800	nee	0
10	Verhoogde uitgaven maatschappelijke begeleiding	32.400	nee	0	72.000	nee	0
11	Administratietraining	0	nee	0	0	nee	0
12	Participatietrajecten	0	regulier beleid	0	0	regulier beleid	0
13	Taal training	0	Ja, in subsidiebudget	0	0	Ja, in subsidiebudget	0
14	Verhoogde uitgaven Jeugdhulp	3.360	nee	0	6.720,0	nee	0
15	Verhoogde uitgaven toegang (Kwadraad en CJG)	0	nee	0	0	nee	0
16	Verhoging bijdrage voor maatschappelijke begeleiding en participatieverklaring (vanaf 16 jaar)	-37.920	nee	0	-94.800	nee	0
		<u>189.376</u>		0	<u>727.520</u>		0
	Totaal extra lasten						916.896
	Compensatie door rijk						756.000
	Niet begrote lasten, uitgave in 2016 i.p.v. 2017					84.416	84.416
	Niet begrote extra uitgaven in 2016					76.480	76.480
	Totaal 2016 extra uitgaven					160.896	

Toelichting bij arceringen:

Geel = Gele posten betreffen voor 2016 neutrale posten. In het bestuursakkoord verhoogde asielinstroom van 27-11-2015 is afgesproken dat het Rijk € 50 miljoen beschikbaar stelt ter compensatie van de verhoogde instroom aan uitkeringen binnen de Participatiewet. Daarnaast kan in 2016 een beroep gedaan worden op de Incidenteel Aanvullende Uitkering (IAU). Bovengenoemde afspraak en regeling leiden ertoe dat de extra uitkeringslasten voor 2016 naar verwachting gecompenseerd zullen worden. De IAU is vanaf 2017 afgeschaft. Ook is nog niet bekend of het Rijk de verhoogde instroom aan uitkeringen binnen de Participatiewet in 2017 gaat compenseren.

Groen = Groen gemarkeerde posten zijn bedragen die je eerder uitgeeft, maar in feite niet extra. Deze kosten had je anders in 2017 gehad.

Oranje = Oranje gemarkeerde posten geef je in 2016 extra uit doordat je 60 statushouders meer opneemt in 2016 dan de taakstelling voor 2016.

Toelichting bij berekeningen uit tabel 4:

De bedragen uit deze tabel zijn op dezelfde manier opgebouwd als in tabel 3.

C. Onderdeel onderwijs

Tabel 5: Financieel overzicht bij uitvoering taakstelling (140 asielgerechtigden)

	Maatregelen/activiteit	Kosten 2016	Regulier in de begroting 2016	Dekking
1	Voorschoolse educatie	€ 35.000	€ 35.000	Onderbesteding OAB middelen Vanaf 2017 niet meer
2	Primair onderwijs	€ 50.000	€ 95.000	Onderbesteding OAB middelen Vanaf 2017 niet meer
3	Leerlingenvervoer	€ 40.000	€ 50.000	Budget voor leerlingenvervoer
4	Voortgezet onderwijs	€ 0	€ 0	Geen
	Totaal	€ 125.000	€ 180.000	

Toelichting bij berekeningen uit tabel 5:**1. Voorschoolse educatie**

De kosten voor het uitbreiden van de doelgroep voor voorschoolse educatie bedraagt jaarlijks ongeveer € 35.000,-. De werkelijke kosten zijn afhankelijk van het feitelijke gebruik. Deze kosten kunnen voor het jaar 2016 gedekt worden uit de onderbesteding van de Rijksbijdrage voor Onderwijsachterstanden. Deze middelen zijn geormerkt geld en moeten wij besteden aan onderwijsachterstanden. Indien het niet

volledig wordt besteed moet er worden afgerekend met het Rijk. Vanaf 2017 verandert het Rijksbeleid en de verdeling van de Rijksmiddelen. Het is nog onzeker welk bedrag vanaf 2017 beschikbaar is.

2. Primair onderwijs

Ook de kosten voor het realiseren of inkopen van onderwijsplekken in het basisonderwijs kunnen gedekt worden uit de onderbesteding Rijksbijdrage voor Onderwijsachterstanden. De kosten voor het realiseren of inkopen van deze onderwijsplekken zijn nog niet bekend maar wij houden een schatting van € 50.000,- aan.

3. Leerlingenvervoer

De huidige taxikosten (normbedrag per 1 januari 2016) bedragen gemiddeld € 3.077,29 per leerling per jaar. Uitgaande van een gemiddeld aantal leerlingen van 25 per jaar zou dit maximaal € 76.932,25 per jaar kosten. Dit bedrag is een indicatie, omdat we in ons contract leerlingenvervoer niet met een vast bedrag per leerling werken. Bij een leerlingensterijging of -daling tot 5% vindt namelijk geen verrekening plaats. Het exacte bedrag van de taxikosten voor de leerlingen van de Taalklas is daardoor niet aan te geven. Het gemiddelde bedrag per leerling per jaar is overigens het afgelopen jaar vrij gelijk gebleven: tussen € 3.075,- en € 3.120,- per leerling per jaar. Daarmee lijkt het bedrag van maximaal € 76.932,25 op basis van het huidige contract met DVG een goede indicatie te zijn. De kinderen komen echter gespreid over het jaar in Lansingerland wonen. Dit betekent dat deze kinderen niet het volledige jaar taxivergoeding nodig hebben. Ook zullen deze kinderen niet allemaal in Bleiswijk en Berkel en Rodenrijs komen wonen. De kinderen uit Bergschenhoek hebben namelijk geen recht op taxivervoer. Daarnaast gaan wij een fietsproject starten om de kinderen en ouders zo spoedig mogelijk te leren fietsen, waarna taxivervoer niet meer nodig is. Rekening houdend met bovenstaande verwachten wij dat de vervoerskosten ongeveer € 40.000,00 bedragen in 2016. In 2015 hebben wij ongeveer € 50.000,00 minder uitgegeven aan leerlingenvervoer dan begroot. Het beschikbare budget in 2016 is gelijk aan 2015. Om deze reden verwachten wij dat de extra vervoerskosten voor de asielgerechtigde leerlingen gedekt kunnen worden uit de middelen voor leerlingenvervoer.

4. Voortgezet onderwijs

De Rijksbijdrage voor Onderwijsachterstanden kan niet ingezet worden voor het inkopen van onderwijsplekken in het Voortgezet onderwijs. De scholen krijgen middelen van het Rijk om deze onderwijsplekken te realiseren. Het is nog niet bekend of er, naast deze bijdrage van het Rijk, nog gemeentelijke middelen nodig zijn.

Aanpak wachttijd sociale huurwoningen Lansingerland

Auteur: Amke Zevenbergen

Afdeling: Ruimtelijke Ontwikkeling

Versienummer: 1.1

Datum: 28 januari 2016

Corsanummer: T15.16412

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Inleiding	3
2 Analyse wachttijd sociale huurwoningen	4
2.1 Verschillende woningzoekenden	4
2.2 Aantal actief woningzoekenden sociale huurwoningen Lansingerland.....	4
2.3 De gemiddelde wachttijd van actief woningzoekenden.....	5
2.4 Conclusie wachttijd.....	5
3 Mogelijke maatregelen wachttijd sociale huurwoningen.....	6
3.1 Beter benutten van de bestaande sociale huurvoorraad (beschikbaarheid vergroten).....	6
3.2 Toewijzingsbeleid beschikbare sociale huurwoningen.....	6
3.2.1 Passend toewijzen.....	6
3.2.2 Effectiever toewijzen.....	7
3.3 Uitbreiding sociale huurwoningvoorraad	7
3.4 Beperken afname sociale huurvoorraad.....	7
3.5 Alternatieve huisvesting van urgente doelgroepen	7
3.6 Monitoring.....	8

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het voorjaar van 2015 vroeg de directeur van woningbouwcorporatie 3B Wonen aandacht voor toename van de wachttijd voor woningzoekenden. Door een lage mutatiegraad van de sociale huurwoningen in Lansingerland en een toenemende vraag naar deze woningen door urgenten en asielgerechtigden zou de wachttijd van gemiddeld bijna 6 jaar fors gaan toenemen. Tijdens de raadsbehandeling van de nieuwe woonvisie van de gemeente op 9 juli werd de eerder genoemde wachttijd van bijna 6 jaar door 3B Wonen genuanceerd. Desondanks is vanwege het toenemende aantal te huisvesten asielgerechtigden verzocht om een notitie. Deze zou een analyse van de huidige wachttijd van sociale huurwoningen in Lansingerland moeten bevatten en een plan van aanpak.

1.2 Inleiding

Net als in de rest van Nederland geeft de gemeente Lansingerland aan dat het steeds moeilijker wordt om statushouders en andere urgenten te huisvesten, omdat er al lange wachtlijsten voor sociale huurwoningen voor hun eigen inwoners zijn. De landelijke gemiddelde wachttijd voor een sociale huurwoning is ongeveer acht à tien jaar. In de sociale huurwoningvoorraad in Lansingerland van (of beheerd door) woningcorporatie 3B Wonen vinden jaarlijks 5 tot 6% mutaties plaats¹. Concreet betekent dit dat er tussen de 230 en 260 woningen (vooral eengezinswoningen) per jaar vrijkomen voor nieuwe huurders. In 2014 en 2015 zijn er in Lansingerland gemiddeld 245 sociale huurwoningen vrijgekomen.

Zoals in de notitie over de alternatieve huisvesting van asielgerechtigden (T15.16559) is aangegeven vraagt het huisvesten van circa 140 personen in 2016 minstens om 35 sociale huurwoningen. Daarnaast is vanuit het COA en de Veiligheidsregio gevraagd in 2016 60 versneld asielgerechtigden te huisvesten in plaats van het realiseren van 60 opvangplaatsen voor vluchtelingen. Voor 2016 ligt hiermee de focus op het huisvesten van 200 personen. In 2017 zullen deze 60 in mindering worden gebracht op de taakstelling van dat jaar. Samen met de toenemende vraag van andere urgenten heeft dit dus impact op het aantal beschikbare sociale huurwoningen voor de reguliere woningzoekende. Deze notitie gaat dieper in op de vraag hoe lang de daadwerkelijke wachttijd in Lansingerland is en of deze verder zou kunnen afnemen. Daarnaast worden de maatregelen besproken die er voor kunnen zorgen dat de wachttijd voor sociale huurwoningen niet verder c.q. minder hard zal toenemen.

¹ In 2014 5,3% en in 2015 5,75%

2 Analyse wachttijd sociale huurwoningen

2.1 Verschillende woningzoekenden

In de eerder genoemde wachttijd van gemiddeld bijna 6 jaar is geen onderscheid gemaakt tussen actief en passief woningzoekenden, geen onderscheid gemaakt tussen woningzoekenden die een woonwens hebben en al beschikken over een zelfstandige woning (koop of huur) en woningzoekenden die een woonbehoefte hebben. Dit zijn woningzoekenden die voor het eerst op zichzelf gaan wonen vanuit o.a. een thuissituatie of studentenhuisvesting. Zo gaf 3B Wonen op 9 juli 2015 aan²:

- ‘Veel senioren schrijven zich uit voorzorg in en hebben op papier lange wachttijden. Ze wachten op hun ultieme woonwens of reageren pas op een woning wanneer dit vanuit hun persoonlijke situatie noodzakelijk wordt geacht i.v.m. met fysieke beperkingen;’
- ‘Veel jongeren schrijven zich vanaf hun 18e jaar in als woningzoekende. Dit wordt hen geadviseerd door de gemeente wanneer zij een pakket informatie ontvangen over nog een aantal rechten en plichten. Deze jongeren gedragen zich de eerste jaren van hun wachttijd als passief woningzoekende. Veelal na afronding van hun studie en het vinden van een baan worden zij een actief woningzoekende. De reële wachttijd is dus veel korter. Concreet: recent is aan een woningzoekende van 22 jaar een sociale huurwoning toegewezen;’
- ‘Voor het nieuwbouwproject Huis de Haas hebben we vier keer moeten adverteren voordat we alle 44 sociale huurappartementen hadden verhuurd;’
- ‘Locatie Koetsveldstraat (29 sociale huurappartementen voor senioren) gaan we nu voor de derde keer adverteren;’
- Een grote eengezinswoning in Bleiswijk is pas door kandidaat 40 geaccepteerd.

2.2 Aantal actief woningzoekenden sociale huurwoningen Lansingerland

Het aantal woningzoekenden (uit Lansingerland en daarbuiten) dat over langere termijn³ (actief en passief bij elkaar) reageert op sociale huurwoningen in Lansingerland is: 1949. Eind 1e kwartaal 2015 waren dat er 1879. (info notitie “Kans van slagen, tabellenoverzicht monitor woonruimteverdeling 1e kwartaal 2015). Van deze 1.879 woningzoekenden hadden er 54 een inkomen boven de € 34.911,-, 1.696 een inkomen tot € 34.912,- en is van 129 woningzoekenden het inkomen onbekend.

Om een goed beeld te krijgen van de gemiddelde wachttijd van woningzoekenden om een sociale huurwoning in Lansingerland te krijgen, is het belangrijk om te kijken naar het aantal actief woningzoekenden. Om dit aantal te verkrijgen zijn de woningzoekenden naar woningen in Lansingerland over de afgelopen 1 ½ jaar (periode 1 januari 2014 tot en met 30 juni 2015) via Woonnet-Rijnmond geselecteerd⁴. Hieruit kwamen ruim 4.000 woningzoekenden.

De volgende selectiecriteria zijn vervolgens gehanteerd:

- Minstens 5 reacties op woningen in Lansingerland;
- Woningzoekenden uit het buitenland (Frankrijk, Duitsland en Curaçao) zijn niet meegenomen;
- Woningzoekenden uit Limburg, Friesland, Groningen en Drenthe zijn alleen meegenomen indien zij in de afgelopen zes maanden hebben gereageerd.

Hieruit volgt dat er per 1 juli 2015 **1134 geslaagde actief woningzoekenden** naar sociale huurwoningen in Lansingerland waren. Van deze 1134 actief woningzoekenden komen er 344 uit Lansingerland en 790 uit de regiogemeenten en overige gemeenten.

² Tekst van 3B Wonen tijdens inspraak over Woonvisie raadsvergadering d.d. 9 juli 2015

³ Gemiddelde van periode 2008 t/m eerste kwartaal 2015

⁴ Onderzoek 3B Wonen op basis van data Woonnet Rijnmond

De 344 actief woningzoekenden uit Lansingerland zijn onderverdeeld in:

183 uit Berkel & Rodenrijs;

92 uit Bergschenhoek;

69 uit Bleiswijk.

2.3 De gemiddelde wachttijd van actief woningzoekenden

De gemiddelde wachttijd van de actief woningzoekenden die reageerden op huurwoningen in Lansingerland bedraagt 3 jaar en 5 maanden. De gemiddelde wachttijd voor een starter bedraagt 3 jaar en één maand en voor een doorstromer 3 jaar en 7 maanden. De wachttijd voor woningzoekenden die in Bleiswijk willen wonen, bedraagt 3 jaar. Voor de andere kernen iets langer. Een extra nuance hierop is de acceptatiegraad. De acceptatiegraad van geadverteerde sociale huurwoningen blijkt 1 op 4 te zijn. Dus gemiddeld wordt pas aan kandidaat nummer vier een woning verhuurd.

2.4 Conclusie wachttijd

Kijkende naar het landelijk gemiddelde van de algemene wachttijd van gemiddeld circa 9 jaar, dan zit Lansingerland er met gemiddeld bijna 6 jaar beduidend onder. Als er dan ook nog eens wordt gekeken naar de actief woningzoekenden naar sociale huurwoningen in Lansingerland, dan blijkt dat de gemiddelde wachttijd 3 jaar en 5 maanden is. Hierbij hebben starters een iets kortere wachttijd dan doorstromers. Overigens zal de landelijke wachttijd waarschijnlijk ook lager uitvallen wanneer ingezoomd wordt op de actief woningzoekenden. Het landelijke beeld geeft geen aanleiding om forse inspanningen te doen om de wachttijd drastisch te verkorten. Wel is het van belang dat deze wachttijd niet substantieel zal toenemen door de toename van woningtoewijzing aan diverse urgente woningzoekenden. In het volgende deel van deze notitie wordt ingegaan op de mogelijke maatregelen die er voor Lansingerland zijn om dit te bewerkstelligen.

3 *Mogelijke maatregelen wachttijd sociale huurwoningen*

Om de wachttijd voor een sociale huurwoning niet substantieel te laten toenemen zijn er de volgende maatregelen mogelijk:

1. Beter benutten van de bestaande sociale huurvoorraad (beschikbaarheid vergroten);
2. Toewijzingsbeleid beschikbare sociale huurwoningen;
3. Uitbreiding sociale huurwoningvoorraad;
4. Beperken afname sociale huurvoorraad;
5. Alternatieve huisvesting van urgente doelgroepen.

Deze maatregelen sluiten aan op de in juli 2015 vastgestelde Woonvisie Lansingerland 2015-2020 en de bijbehorende uitvoeringsmaatregelen. Hieronder volgt een nadere toelichting op de genoemde maatregelen:

3.1 Beter benutten van de bestaande sociale huurvoorraad (beschikbaarheid vergroten)

Afhankelijk van de gebruikte (financiële) definitie voor de primaire doelgroep die (passend) gehuisvest moet worden in een sociale huurwoning, wordt ongeveer een kwart van de sociale huurwoningen in Lansingerland bewoond door huurders die “scheefwonen” op basis van hun inkomen. Het aantal sociale huurwoningen van corporaties in Lansingerland bedraagt circa 4.300 woningen (1-1-2015). Dat betekent dus dat er potentieel heel wat woningen nog bij de primaire doelgroep terecht zouden kunnen komen. Daarnaast kan er ook sprake zijn van “scheefwonen” als men qua huishoudgrootte niet past in de betreffende huurwoning.

Momenteel loopt er in overleg met de gemeente een aantal kleinschalige projecten van de corporatie om het scheefwonen aan te pakken. In de prestatieafspraken van 2016 zullen deze maatregelen worden uitgewerkt en vastgesteld. Zo probeert 3B Wonen alleenstaande senioren en “emptynesters” te verleiden door te stromen van hun grote eengezinswoning naar een gelijkvloerse woning. Het huurprijsverschil is vaak een drempel. Door één op één gesprekken en mensen een woonlastenberekening voor te leggen en de huurverhoging te matigen, probeert de corporatie hen over de streep te trekken.

Huurders die op basis van hun inkomen scheef wonen zijn moeilijker te verleiden om te verhuizen naar een voor hen passende woning. De inkomensafhankelijke huurverhoging die sinds een aantal jaren geldt, laat nauwelijks of geen hogere mutatiegraad zien. Wel blijkt het effectief om mensen die een sociale huurwoning achterlaten in Lansingerland voorrang te geven bij koopwoningprojecten in het sociale en/of starterssegment. De afgelopen tijd heeft 3B Wonen aan twee projecten meegewerkt (met een MGE-constructie) waardoor er 20 sociale huurders een woning hebben gekocht en een sociale huurwoning vrij maakten voor nieuwe woningzoekenden. De komende jaren zal - waar mogelijk - weer gebruik worden gemaakt van deze voorrangsregeling bij nieuwbouw koopwoningen (sociaal + starterssegment).

3.2 Toewijzingsbeleid beschikbare sociale huurwoningen

3.2.1 Passend toewijzen

Met ingang van 1 januari 2016 geldt een nieuwe regeling van minister Blok: Passend toewijzen. Dit betekent dat woningcorporaties per 1 januari 2016 ten minste 80% moeten toewijzen aan een inkomensgroep tot € 35.739 (prijsspeil 2016). 10% kan tot en met 2020 worden toegewezen aan huishoudens met een inkomen tot € 39.739 (prijsspeil 2016). De resterende 10% sociale huurwoningen mogen woningcorporaties vrij toewijzen. In overleg met o.a. 3B Wonen is dit uitgebreid door minimaal 85% van de vrijkomende sociale huurwoningen toe te wijzen aan de primaire doelgroep en maximaal 5% vrije toewijzingsruimte te benutten. Op deze manier wordt ervoor gezorgd dat er zoveel mogelijk sociale huurwoningen in Lansingerland bij de juiste inkomens terecht komen. Dit sluit aan bij de regionale samenwerkingsafspraken 2014-2020 dat 95% wordt toegewezen aan de primaire doelgroep. In de in de eerste helft van 2016 overeen te komen prestatieafspraken tussen gemeente, corporaties en huurdersvereniging zullen deze afspraken worden uitgewerkt en vastgelegd.

3.2.2 Effectiever toewijzen

In 2014 is de Huisvestingswet vastgesteld die per 1 januari 2015 van kracht is geworden. Hoofddoel van deze wet is de woonruimteverdeling en de samenstelling van de woonruimtevoorraad te verbeteren en de onevenwichtige en onrechtvaardige effecten van schaarste aan goedkope woonruimte te bestrijden. In lijn met deze wet beschikt Lansingerland over een Huisvestingsverordening die mogelijkheden en spelregels beschrijft welke het proces van bemiddeling van de juiste woning naar de klant bevordert. De verordening is voor de hele regio identiek opgesteld en is beschreven op hoofdlijnen waardoor de gemeente relatief veel ruimte heeft om te sturen op schaarste en gebruik te maken van lokaal maatwerk. Bijvoorbeeld wanneer specifieke doelgroepen in de knel zitten voor wat betreft het verkrijgen van een voor hen passende woning binnen een acceptabele tijd. Ook biedt deze verordening, binnen de grenzen van de Huisvestingswet en de bepalingen in de verordening, mogelijkheden om woonexperimenten te doen. De sociale huurwoningen worden geadverteerd via Woonnet Rijnmond. Deze heeft sinds 1 juli van dit jaar een nieuwe website. Het is nu mogelijk om dagelijks te reageren op vrijkomende woningen en er zijn een aantal nieuwe toewijzingsmodellen geïntroduceerd (bijvoorbeeld loting). Daarnaast is er inschrijfgeld (€ 10,-) ingevoerd waardoor men hoopt dat het woningzoekendenbestand zal worden opgeschoond en er een beter beeld ontstaat van de (actief) woningzoekenden. Het is nog te kort dag om de effecten hiervan in beeld te krijgen, maar in 2016 zal dat leiden tot een beter overzicht van de daadwerkelijk woningzoekenden.

3.3 Uitbreiding sociale huurwoningvoorraad

Zoals in regionaal verband met de gemeente Rotterdam is afgesproken, streeft Lansingerland ernaar om tot 2020 het aantal bestaande sociale huurwoningen van peildatum 2012: 4122 minimaal gelijk te laten blijven en de toename afhankelijk te maken van de ontwikkeling van de doelgroep binnen de eigen gemeente. Nu de doelgroep vooral door de toename van het aantal te huisvesten asielgerechtigden de komende jaren toeneemt, is het van belang om de sociale woningvoorraad structureel met nieuwbouw uit te breiden c.q. te versnellen waar mogelijk. Op deze manier wordt er ook een betere spreiding van de te huisvesten urgente doelgroepen gerealiseerd. Zie voor een nadere toelichting en uitwerking hiervan de Notitie "Alternatieve huisvesting asielgerechtigden".

3.4 Beperken afname sociale huurvoorraad

Om wachtlijsten niet verder te laten toenemen is het van belang dat de huidige sociale huurvoorraad niet afneemt door verkoop of sloop van sociale huurwoningen. De jaarlijkse verkoop van sociale huurwoningen door de corporatie is daarom gemaximeerd tot gemiddeld 20 woningen. In overleg met 3B Wonen over de te maken prestatieafspraken kijken we of dit aantal naar beneden kan. Daarnaast is er het streven om zo veel mogelijk te compenseren door te investeren in nieuwbouw van sociale huurwoningen.

3.5 Alternatieve huisvesting van urgente doelgroepen

Om de druk op de huidige beschikbare sociale huurvoorraad te verlichten, kan tijdelijke huisvesting van asielgerechtigden of andere urgenten een oplossing zijn. Zo zal voormalig verzorgingstehuis Hergerborch in Berkel en Rodenrijs naar verwachting medio 2016 plaats bieden aan circa 50 personen. Samen met de maatregel om de sociale huurvoorraad op korte termijn structureel uit te breiden, streeft de gemeente ernaar om gelijk aan het gemiddelde over de afgelopen twee jaar gemiddeld 14% van de vrijkomende sociale huurwoningen beschikbaar te stellen voor asielgerechtigden. Doorgaan met het huidige beleid - huisvesten van asielgerechtigden in vrijkomende sociale huurwoningen - zal de wachttijd voor regulier woningzoekenden in 2016 niet doen oplopen, onder de afspraak met het COA om minimaal gemiddeld vier personen per woning te huisvesten. Inzet van 14% van de woningmutaties levert namelijk 35 woningen op. Uitgaande onder de voorwaarde met COA van een gemiddelde huishoudgrootte van 4 personen (op basis van gezinshereniging) kunnen er 140 asielgerechtigden worden gehuisvest, gelijk aan de taakstelling 2016.

Blijft over de versnelde huisvesting van 60 asielgerechtigden. Wanneer besloten wordt tot de ingebruikname van Hergerborch voor o.a. 40 asielgerechtigden resteert de behoefte aan 5 extra sociale huurwoningen bovenop de standaard van 14% van de woningmutaties om aan de huisvesting van 140+60

personen te kunnen voldoen, uitgaande van een bezetting van 4 personen per eengezinswoning. De inzet van 5 woningen zal een marginaal effect hebben op de wachttijd van regulier woningzoekenden. Daarnaast geldt, dat de versnelde huisvesting van 60 asielgerechtigden in mindering komt op de taakstelling van 2017. Bovendien worden vanaf 2017 nieuwe sociale huurwoningen en starterswoningen opgeleverd, wat een positief effect zal hebben op de wachttijd. Zie voor een verdere toelichting op de mogelijkheden met alle voor- en nadelen de notitie “Alternatieve huisvesting asielgerechtigden” (T15.16559).

3.6 Monitoring

Zoals in de Woonvisie is vastgesteld, vindt er jaarlijkse monitoring (regionaal en lokaal) van de sociale voorraad en de planvoorraad plaats om er blijvend zorg voor te dragen dat iedereen over een passende woning beschikt. Hierdoor kunnen signalen snel opgepakt worden en omgezet naar acties. Daarbij kan de Huisvestingsverordening 2015 gebruikt worden voor lokaal maatwerk. De gemeente zal samen met de corporaties en de huurdersvereniging de beschreven maatregelen verder uitwerken in de in 2016 overeen te komen prestatieafspraken en jaarlijks gezamenlijk monitoren.

Alternatieve huisvesting Asielgerechtigden Lansingerland

Auteur: Rob Hogenbijn en Ingrid den Heeten

Afdeling: Ruimtelijke Ontwikkeling

Versienummer: 1.0

Datum: 24 november 2015

Corsanummer: T15.16559

Inhoudsopgave

1.	Aanleiding	pag. 3
2.	Inleiding	pag. 4
3.	Vier oplossingsrichtingen voor de huisvestingsvraag	pag. 5
4.	Sporen uitbreiding sociale woningvoorraad	pag. 7
5.	Resumé	pag. 13
6.	Bijlage 1: Rijkssubsidieregeling huisvesting asielgerechtigden en GVA	pag. 14

1. Aanleiding

Al enige tijd kent het thema vluchtelingen en de toestroom ervan naar Nederland een brede maatschappelijke belangstelling. Zowel op landelijk niveau maar ook lokaal houdt het burgers en ook de politiek bezig. De toestroom van vluchtelingen naar Nederland heeft zich de afgelopen paar jaar exponentieel ontwikkeld. Dit heeft zich ook vertaald naar een alsmaar grotere taakstelling voor de gemeente Lansingerland om asielgerechtigden (vluchtelingen met een verblijfsstatus) te huisvesten. Voor de gemeenteraad is dit aanleiding geweest om de vraag te stellen op welke wijze de huisvesting van asielgerechtigden plaats kan hebben, rekening houdend met een niet verder oplopende wachtlijst sociale huurwoningen voor regulier woningzoekenden (zie 'Aanpak wachttijd sociale huurwoningen Lansingerland, T15.16412).

Voor het vormgeven van de huisvesting van asielgerechtigden vanaf 2016 geldt daarmee de volgende doelstelling:

- *Voldoende (alternatieve) huisvestingsmogelijkheden bieden om de groeiende groep te huisvesten asielgerechtigden te kunnen bedienen en tegelijkertijd te voorkomen dat de wachtlijst voor reguliere woningzoekenden substantieel oploopt.*

Vanwege de hoge instroom van vluchtelingen is op landelijk niveau het probleem ontstaan dat de asielzoekerscentra te weinig capaciteit hebben om de verhoogde instroom op te kunnen vangen vanwege een te lage doorstroom van asielgerechtigden (vergunninghouders) naar gekoppelde gemeenten. Om deze doorstroom te bevorderen zijn er recentelijk twee regelingen van kracht geworden welke gemeenten kunnen helpen om hun achterstand in de taakstelling versneld in te lopen. De subsidieregeling huisvesting vergunninghouders richt zich op het financieel ondersteunen van huisvesters. Het Gemeentelijk Versnellings Arrangement(GVA) biedt een financiële regeling aan gemeenten. De hoofdlijnen van de inhoud van beide regelingen worden beschreven in bijlage 1.

Op het niveau van de veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond is er naast de taakstelling een extra opgave om in 2016 in de regio 500 personen(niet vergunninghouders) opvang te bieden. Onze gemeente is gevraagd i.p.v. niet vergunninghouders in 2016 60 asielgerechtigden versneld te willen huisvesten bovenop de formele taakstelling welke 140 asielgerechtigden omvat (eerste helft 2016 69 personen, prognose heel 2016 140 personen). Voor 2016 ligt daarmee de focus op het huisvesten van 200 personen.

2. Inleiding

Vanwege de alsmaar grotere stroom vluchtelingen die ook Nederland bereikt is de taakstelling voor Lansingerland de laatste jaren explosief gestegen. In getallen uitgedrukt, weergave vanaf 2012:

- 2012 15
- 2013 37
- 2014 53
- 2015 98
- 2016 140 (plus 60 versneld = 200)

In de sociale huurwoningvoorraad van woningcorporatie 3B Wonen vinden jaarlijks 5 tot 6% mutaties plaats. Over 2014 en 2015 kwamen jaarlijks gemiddeld 245 woningen (vooral eengezinswoningen) vrij voor nieuwe huurders. Van deze woningen is gemiddeld 14% toegewezen aan asielgerechtigden. De gemiddelde wachttijd voor reguliere woningzoekenden (actieve en passieve) is bijna 6 jaar. Wanneer wordt gekeken naar actief woningzoekenden naar sociale huurwoningen in Lansingerland, dan blijkt de gemiddelde wachttijd 3 jaar en vijf maanden te zijn¹.

Doorgaan met het huidige beleid - huisvesten van asielgerechtigden in vrijkomende sociale huurwoningen - zal de wachttijd voor regulier woningzoekenden in 2016 niet doen oplopen, onder de voorwaarde met het COA om minimaal gemiddeld vier personen per woning te huisvesten. Inzet van 14% van de woningmutaties levert namelijk 35 woningen op. Uitgaande van een gemiddelde huishoudgrootte van 4 personen (op basis van gezinshereniging) kunnen er 140 asielgerechtigden worden gehuisvest, gelijk aan de taakstelling 2016. Blijft over de versnelde huisvesting van 60 asielgerechtigden. Onder de hiernavolgende paragraaf 'Oplossingsrichtingen' worden de voorgestane keuzes uitgewerkt.

De huidige asielgerechtigden betreffen vooral mensen met een Syrische nationaliteit. De praktijk wijst uit dat deze asielgerechtigden, veelal individuele mannen, in vele gevallen gezinshereniging aanvragen, kort nadat zij woonachtig zijn geraakt in de gemeente.

Algemene uitgangspunten die sturing geven aan de voorkeur huisvestingsoplossingen

Voor zowel de kortere als langere termijn kunnen keuzes invloed hebben op het sociaal-maatschappelijk-economische karakter van de gemeente. De volgende factoren zijn daarbij van belang om in ogenschouw te nemen:

- Spreiding van huisvesting van asielgerechtigden speelt gunstig in op leefbaarheid en integratiekansen
- Centrale huisvesting van grotere groepen, buiten bewoond gebied, zorgt voor isolatie en vertraagt integratie
- Tijdelijke, laag-kwalitatieve geconcentreerde huisvesting (woonunits) heeft een lage uitstraling en vermindert het huidige belevingsbeeld van woonmilieus van huidige en toekomstige inwoners van de gemeente Lansingerland
- Onderzoek² wijst uit dat slechts 35% van asielgerechtigden na 15 jaar een baan heeft. Integratie begunstigen is dus van het grootste belang.
- Decentrale huisvesting in bestaande woonwijken en zo snel mogelijk definitieve huisvesting i.p.v. tijdelijke zijn gunstige factoren voor integratie.

¹ Zie notitie aanpak wachttijd sociale huurwoningen Lansingerland

² Onderzoek door het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum, het Sociaal en Cultureel Planbureau en de Wetenschappelijke Raad voor het regeringsbeleid naar de integratie van asielmigranten uit de jaren tachtig en negentig

3. Vier oplossingsrichtingen voor de huisvestingsvraag

Voor 2016 e.v. staan vier oplossingsrichtingen voor ogen. Bij de vierde oplossingsrichting wordt aandacht besteed aan de noodzaak van uitbreiding van de sociale woningvoorraad na 2016, rekening houdend met inschattingen over de toename van de doelgroep voor sociale huurwoningen

1 Beschikbaar stellen 14% van de woningmutaties bij 3B Wonen met als richtgetal 35 woningen (= circa 140 asielgerechtigden).

1. Beschikbaar stellen 14% van de woningmutaties bij 3B Wonen met als richtgetal 35 woningen (= circa 140 asielgerechtigden)
2. Tijdelijke ingebruikname Hergerborch t.b.v. 40 individuele asielgerechtigden
3. Eénmalig extra beschikbaar stellen van 5 bestaande sociale huurwoningen
4. Uitbreiden sociale woningvoorraad

Ad 1. Beschikbaar stellen van 14% van de mutaties sociale huurwoningen

Al jarenlang bestaat het huisvestingsbeleid met betrekking tot asielgerechtigden er uit, dat eengezinswoningen en appartementen worden toegewezen, afhankelijk van de gezinsgrootte. Met de aantallen uit het verleden heeft dat nooit een onevenredig negatief effect gesorteerd op de wachttijd voor regulier woningzoekenden. Met het niveau van de taakstelling van de laatste paar jaren is de huidige wachttijd voor actief woningzoekenden 3 jaar en vijf maanden. Bij voortzetting van het toewijzen van 14% van de woningmutaties, 35 woningen per jaar, zal de genoemde wachttijd de komende 1 tot 2 jaar niet toenemen. Gesteld wordt dat jaarlijkse beschikbaarstelling van 14% van de jaarlijkse mutaties eengezinswoningen/appartementen geen onevenredig nadelig effect heeft op de wachttijd voor regulier woningzoekenden. Bij de bespreking van het spoor 'Uitbreiden sociale woningvoorraad' zal blijken dat gestreefd wordt naar een jaarlijks gelijkmatige oplevering van het aantal nieuwe sociale huurwoningen in de komende jaren. Echter hier is niet altijd volledig in te sturen in verband met de te doorlopen procedures. In het geval dat de taakstelling de komende jaren nog verder toeneemt ten opzichte van 2016, kan dat betekenen dat mogelijk in enig jaar uit de reguliere voorraad bovenop de 35 woningen extra woningen beschikbaar gesteld moeten worden, maar dit wordt gecompenseerd door toevoeging van extra woningen in een volgend jaar.

Ad 2. Tijdelijke ingebruikname Hergerborch

De huidige eigenaar van Hergerborch, Stichting Laurens, wil het voormalige verzorgingshuis in Berkel en Rodenrijs verkopen. Woningcorporatie 3B Wonen is in onderhandeling met Laurens over de aankoop. De corporatie is geïnteresseerd in deze locatie. Zij heeft plannen geuit om tot herontwikkeling te komen in de vorm van sociale woningbouw met maatschappelijke voorzieningen. Naar verwachting wordt 3B Wonen in 2016 eigenaar van Hergerborch. Zolang de herontwikkeling uitblijft, heeft 3B Wonen zich bereid getoond Hergerborch toe te voegen aan de sociale voorraad en deze locatie voor twee doelgroepen huurders open te stellen, nl. asielgerechtigden en mensen die om andere redenen een woonprobleem hebben en op korte termijn geen alternatief hebben. In de plannen wordt uitgegaan van een exploitatieperiode van 5 jaar.³

De woningcorporatie is bereid Hergerborch tijdelijk in gebruik te nemen, mits er sprake is van een financieel neutrale businesscase. Dit is het geval bij een volledige bezettingsgraad. De corporatie voorziet dat de groep urgenten die op heel korte termijn een woning zoekt beperkt van omvang zal zijn. Met het huisvesten van rondom de 40 asielgerechtigden kan de noodzakelijke bezettingsgraad behaald worden voor een sluitende businesscase. Hergerborch heeft 49 wooneenheden, waarvan 4 geschikt voor 2-persoonshuishoudens. Voor 2016 gaan we ervan uit dat ten minste aan 40 individuele asielgerechtigden huisvesting kan worden aangeboden. Op het moment dat gezinshereniging manifest is, stroomt deze asielgerechtigde door naar een vrijkomende bestaande sociale huurwoning en komt de woonruimte in de Hergerborch beschikbaar voor een van de andere urgenten of asielgerechtigden.

³ Het woonrijp maken plus doorlopende exploitatie levert over vijf jaar een jaarlijkse kostenpost op van maximaal € 40.000 waarvan 50% voor rekening van de gemeente

Mogelijk biedt Hergerborch een gelegenheid om het GVA toe te passen. Deze optie zou interessant voor de gemeente kunnen zijn, omdat er dan tijdelijk geen uitkeringsgelden en inrichtingskosten betaald hoeven te worden. Dit hangt samen met de vraag wanneer Hergerborch in 2016 in gebruik wordt genomen en of er op dat moment vanuit het COA nog GVA asielgerechtigden beschikbaar zijn (dit is gemaximeerd op 10.000 personen in 2016). Een argument om de keuze voor eventueel GVA uit te stellen naar later in het jaar is het volgende: de middelen die de gemeente krijgt, zijn ontoereikend voor het dekken van de huur- en energiekosten. De gemeente zal er geld bij moeten leggen. Omdat GVA personen geen recht op een uitkering hebben, vinden er, zoals hierboven al gesteld, mogelijk besparingen plaats op de uitgave van uitkeringsgelden. Dit is alleen het geval wanneer het Rijk geen compensatie biedt voor hogere uitgaven in de uitkerings sfeer. Voor 2016 is dit wel het geval. Op dit moment is over 2017 en 2018 nog geen helderheid, wellicht later in het jaar wel. Vandaar de gedachte de keuze voor toepassing van het GVA uit te stellen naar later dit jaar.

Ad 3. Eénmalig extra beschikbaar stellen van 5 bestaande sociale huurwoningen

Voor het jaar 2016 blijkt dat het niet mogelijk is tot versnelde oplevering van nieuw gebouwde sociale huurwoningen te komen. Wanneer besloten wordt tot de ingebruikname van Hergerborch resteert een behoefte aan 5 extra sociale huurwoningen bovenop de voorgestelde 14% van de woningmutaties om aan de huisvesting van 140+60 personen te kunnen voldoen, uitgaande van een bezetting van 4 personen per eengezinswoning. De inzet van 5 woningen zal een marginaal effect hebben op de wachttijd van regulier woningzoekenden. Daarnaast geldt, dat de versnelde huisvesting van 60 asielgerechtigden in mindering komt op de taakstelling van 2017. Bovendien worden vanaf 2017 nieuwe sociale huurwoningen en starterswoningen opgeleverd, wat een positief effect zal hebben op de wachttijd.

Ad 4. Uitbreiden sociale woningvoorraad

Structurele uitbreiding van de sociale woningvoorraad met nieuwbouw is haalbaar vanaf 2017. Dit blijkt uit onderzoek waarbij vijf sporen verkend zijn. Bij dit onderzoek zijn drie toetsen gebruikt:

1. de Rijkssubsidieregeling huisvesting asielgerechtigden en het GVA,
2. de gemeentelijke algemene uitgangspunten zoals verwoord op pagina 2
3. een aantal aanvullende criteria, namelijk:
 - Spreiding over de drie kernen;
 - Locaties waar het bestemmingsplan de functie wonen al biedt of met een kleine wijziging mogelijk maakt vormen een pré;
 - Huisvestingslocaties met nabijheid van voorzieningen als winkels, openbaar vervoer en scholen vormen een pré;
 - Aanwezigheid van nutsvoorzieningen of zo laag mogelijke investeringskosten daarin vormen een pré;
 - Mate van stedenbouwkundige inpasbaarheid bij nieuwe, tijdelijke, woonvormen;
 - Locaties die vanuit de optiek sociale veiligheid als gunstig bekend staan vormen een pré;
 - De maandelijkse woonlasten moeten op te brengen zijn door de asielgerechtigde, waarbij het inkomen op bijstandsniveau als vertrekpunt wordt genomen.

De onderzochte sporen:

- Spoor 1: we realiseren huisvesting in tijdelijke woonunits op grondlocaties die in bezit zijn van de gemeente of ontwikkelaars;
- Spoor 2: we gaan na waar en hoeveel leegstaande schoollokalen/-units er zijn die geschikt gemaakt kunnen worden voor tijdelijke huisvesting;
- Spoor 3: we gaan na waar leegstaande bedrijfspanden zijn die omgevormd kunnen worden tot tijdelijke wooneenheden;
- Spoor 4: we gaan na of er belangstelling vanuit de bevolking is om tijdelijke huisvesting aan te bieden onder gebruikmaking van het GVA;
- Spoor 5: we gaan na waar we in relatief korte tijd de sociale woningvoorraad structureel kunnen uitbreiden.

4. Uitbreiding sociale woningvoorraad

Spoor 1: we realiseren huisvesting in tijdelijke woonunits op grondlocaties die in bezit zijn van de gemeente of ontwikkelaars.

Gestart is met het in beeld brengen van vrij liggende gemeentegronen waar een substantieel aantal woonunits geplaatst zou kunnen worden. Ook locaties welke niet in gemeentelijk bezit zijn, zijn de revue gepasseerd. O.a. de locatie Hordijk en de driehoek Rabobank-Bergschenhoek.

Rekening houdend met de toetsingscriteria en het feit dat de snelste invloed haalbaar is op eigen gemeentelijke locaties, kwamen er drie locaties als meest geschikt naar voren:

- Hoek Oudelandselaan/Westersingel in Berkel en Rodenrijs;
- Voormalige locatie dependance gemeentehuis Bergschenhoek, achter de begraafplaats;
- Voormalige glastuinbouwlocatie aan de Lijsterlaan in Bleiswijk.

De investeringskosten nutsvoorzieningen en verhardingen voor de gemeente zijn geraamd op maximaal € 100.000 voor de locatie in Berkel en Rodenrijs, € 120.000-€ 150.000 voor de locatie in Bergschenhoek en € 165.000-€ 200.000 voor de locatie in Bleiswijk. Onderhoudskosten tijdens de instandhouding van de locaties zijn vooralsnog niet berekend.

Gesprekken met de grootste unit leverancier in Nederland maakten duidelijk dat een haalbare businesscase zich baseert op een gebruikstermijn van 10-15 jaar. Het uitgangspunt van Lansingerland van een maximale gebruikstermijn van 5 jaar is kwetsbaar. De kosten van transport en plaatsing van de units uitgezonderd, kwamen de maandelijkse huurkosten voor een alleenstaande op tenminste € 476. Er is dan sprake van een beperkte woonkwaliteit, nl. beschikbaarheid van 27m² leefruimte met bed in de woonkamer.

Voor een tweepersoonshuishouden kwamen de maandelijkse huurkosten op tenminste € 651. Dit is nog maar 60 euro verwijderd van de sociale huurgrens. Voor twee personen is uitgegaan van 45m² leefruimte waaronder een aparte slaapkamer.

Hoewel deze vorm van huisvesting beschikbaar stellen relatief snel is te regelen, zijn er toch een flink aantal nadelen over op te merken. De uitstraling van woonunits levert zeker geen bijdrage aan de kwaliteit van de leefomgeving. De asielgerechtigden krijgen relatief weinig leefruimte voor een prijs die hen financieel snel in de gevarenzone brengt. De investeringskosten in nutsvoorzieningen en verhardingen zijn relatief hoog voor het gebruik voor een kort aantal jaren. Langer huren dan 5 jaar is uiteraard mogelijk, maar brengt het risico op leegstand met zich mee wanneer de taakstelling de komende jaren vermindert. Gezien de woonkwaliteit die geboden wordt, moet deze oplossing nadrukkelijk als tijdelijke oplossing worden gezien.

Dit scenario verhoudt zich slecht met de algemene toetscriteria. De Rijkssubsidieregeling geeft voor de businesscase enig soelaas (exploitant verkrijgt € 6.250 per asielgerechtigde voor een periode van 60 maanden dat aangewend kan worden voor omvormingskosten en huurmatiging), maar de businesscase blijft kwetsbaar, nog afgezien van de hoge investeringskosten voor de gemeente ten behoeve van nuts aansluitingen en infrastructuur. Ook het GVA (gemeente ontvangt € 50 per week per volwassen asielgerechtigde en € 25 voor een niet volwassene) biedt geen afdoende oplossing in de businesscase. Deze regeling beslaat een maximale periode van 24 maanden, ingaande op het moment van statusverlening, terwijl bij een instandhoudingstermijn van de units voor 5 jaar al sprake is van een kwetsbare case. Bovendien kan het GVA niet gecombineerd worden met de subsidieregeling.

Bij dit scenario worden veel kosten gemaakt voor een relatief klein aantal units met in verhouding een geringe kwaliteit en kwaliteitsbeleving.

Spoor 2: we gaan na waar en hoeveel leegstaande schoollokalen/-units er zijn die geschikt gemaakt kunnen worden voor tijdelijke huisvesting

In Berkel en Rodenrijs en Bergschenhoek zijn op een beperkt aantal vaste locaties enkele schoollokalen beschikbaar die met een aantal aanpassingen te gebruiken zijn als woonunits. De grootste nadelen van de keuze voor schoollokalen zijn de zeer beperkte schaalgrootte, de beperkte beschikbaarheid in tijd (1 tot enkele jaren), noodzakelijke ingrepen met bijbehorende kosten en de aanwezigheid van asielgerechtigden en schoolkinderen in elkaars omgeving, wat een gevoelig punt in de samenleving is. Vanwege de kortdurende beschikbaarheid voldoet dit spoor ook niet aan de 5 jaar instandhoudingstermijn van de Rijkssubsidieregeling.

Daarnaast waren er leegstaande schoolunits beschikbaar in Westpolder, welke verplaatst hadden kunnen worden naar een in gebruik te nemen locatie op gemeenteground (in december 2015 conform contract afgevoerd).

Spoor 3: we gaan na waar leegstaande bedrijfspanden zijn die omgevormd kunnen worden tot tijdelijke wooneenheden.

Leegstaande (kantoor)panden, waaronder Hergerborch, kunnen worden benut voor tijdelijk wonen door ze om te vormen tot woongebouwen. Compartimentering en het toevoegen van keukens, natte cellen en sanitaire voorzieningen kunnen ze voor bewoning geschikt maken. Bij Hergerborch zijn slechts beperkte aanpassingen noodzakelijk, gezien de historie van het gebruik ervan. In Lansingerland waren tijdens de onderzoeksfase een viertal wat grotere bedrijfspanden geheel of ten dele te huur. Het betrof een locatie op het Bedrijventerrein Rodenrijs, een locatie langs de N209 in de buurt van het voormalige veilinggebouw, een locatie op bedrijventerrein De Hoefslag te Bleiswijk en een locatie op het bedrijventerrein Weg en Land te Bergschenhoek.

Het eventuele gebruik van deze locaties is besproken met een externe partij die als (leegstand)verhuurder ervaring heeft met het (tijdelijk) herbestemmen van kantoor- en bedrijfspanden tot woonruimte.

Aan het in gebruik nemen van panden op bedrijfsterreinen kleven een aantal nadelen. Vanwege het veelal ontbreken van voet- en fietspaden ontstaat er fysieke onveiligheid. Ook is er sprake van sociale afzondering. Tevens bestaat het risico op beperkingen in de milieuhinder door de aanwezigheid van bewoners. Dit beperkt de bedrijfsvoeringsmogelijkheid van bedrijven. Er is uitgebreid gesproken met een ervaren leegstandsbeheerder over de vraag of zij een levensvatbare exploitatie voor ogen zien op basis van de uitkeringsnormen voor 1- en 2-persoonshuishoudens. Zij gaven aan dat het een zeer kwetsbare businesscase is waarbij al gauw het break-even point ontstaat dat de maandelijkse woonlasten niet op te brengen zijn met een uitkering. De Rijkssubsidieregeling zou de businesscase kunnen verlichten. Echter, naast de reeds genoemde nadelen verhoudt dit spoor zich uiterst slecht met de algemene uitgangspunten.

Spoor 4: we gaan na of er belangstelling vanuit de bevolking is om tijdelijke huisvesting aan te bieden onder gebruikmaking van het GVA.

Het GVA is feitelijk bedoeld om tijdelijk te voorzien in soberder huisvesting voor asielgerechtigden en daarmee gemeenten een mogelijkheid aan te reiken alternatieve huisvesting te bieden wanneer onvoldoende reguliere sociale huurwoningen beschikbaar zijn. Daarmee biedt het een andere kans de taakstelling te behalen. Hierbij is van belang, dat er sprake is van goed beheer om de leefbaarheid te waarborgen. Een nadeel van de regeling is, is dat de financiële vergoedingen laag zijn, waardoor de businesscase voor de verhuurder weinig lucratief is. Daarnaast kan het voorkomen dat een particulier die volgens het GVA voor maximaal 24 maanden huisvesting wil aanbieden, binnen die periode het aanbod intrekt als het hem/haar niet bevalt. Daarom wordt er binnenkort via de media melding gemaakt van het bestaan van de GVA regeling en wordt belangstelling hiervoor gepeild.

Spoor 5: we gaan na waar we in relatief korte tijd de sociale woningvoorraad met nieuwbouw structureel kunnen uitbreiden

Het vergroten van de sociale woningvoorraad lijkt het meest kansrijke spoor. Bovendien wordt op die manier gekozen voor een structurele oplossing, waarbij de kans op integratie het grootst is.

Welke opties hebben we verkend voor dit spoor?

Om te kijken of vergroting van de sociale voorraad mogelijk is, is gekeken naar een aantal mogelijkheden:

- a) Welke sociale woningbouw zit binnen nu en 4 jaar sowieso in de planning
- b) Welke woningen zitten binnen nu en 4 jaar in de planning in de categorie starterswoningen. Deze categorie is eveneens van belang in dit spoor, aangezien deze een 'rol' kunnen spelen in de doorstroming vanuit de sociale huurwoningen, waardoor het aantal mutaties in de sociale huurwoningen toeneemt. Daarbij is de insteek dat mensen voorrang krijgen die een sociale huurwoning achterlaten.
- c) Welke sociale woningbouw is binnen de huidige projecten (zowel gemeentelijk als niet gemeentelijk) sneller dan gepland te realiseren en wat zijn hier dan de (financiële) consequenties van.
- d) Welke sociale woningbouw is binnen de huidige projecten (zowel gemeentelijk als niet gemeentelijk) te realiseren "ten koste" van andere woningbouw en wat zijn hier dan de (financiële) consequenties van.
- e) Is er sociale woningbouw te realiseren op gronden, die op dit moment nog niet als woningbouwlocatie in beeld zijn.

Wat is bij de uiteindelijke realisatie van belang?

Bij deze zoektocht en de snelheid waarbinnen realisatie plaats kan vinden, is een aantal zaken van belang:

- Planologische status
- Investeringsbereidheid van de woningbouwcorporaties⁴
- Gesprekken met de ontwikkelaar over realisatie. Ondanks dat de gemeente formeel eigenaar is van veel gronden, liggen op vrijwel alle locaties afspraken vast met ontwikkelaars over te realiseren aantal woningen en programma. Dat maakt dat in alle gevallen de ontwikkelaar een van belang zijnde partij is in dit hele proces.

Het op hele korte termijn realiseren van woningbouw is eigenlijk onmogelijk. Dit heeft de volgende oorzaken:

1. Planologisch moet er eerst een titel zijn om te bouwen
2. Er moet nog bouwplanvorming plaatsvinden
3. Er moeten nog onderhandelingen worden gevoerd tussen 3B wonen en ontwikkelaar. Gemeente staat hierbij in eerste instantie niet aan het roer, aangezien de gemeente afspraken heeft gemaakt met de ontwikkelaar. Gemeente zal wel een rol spelen in het proces tussen de twee partijen.
4. Er moet ook nog daadwerkelijk worden gebouwd. Bouwtijd bij een appartementengebouw is minimaal 1 jaar. Bouwtijd van een grondgebonden woning is 6 maanden tot 1 jaar.

Welke spelers zijn van belang in deze zoektocht?

In deze zoektocht zijn eigenlijk drie spelers aanwezig met elk hun eigen doelen en belemmeringen.

1. De gemeente

Het belang van de gemeente is erin gelegen dat er zo spoedig mogelijk sociale woningbouw wordt gerealiseerd om de wachtlijsten te verkorten en daarnaast de toestroom van asielgerechtigden op te kunnen vangen. Daarnaast heeft de gemeente ook een financieel belang. Deze doelstelling moet (zoveel mogelijk) binnen de aanwezig financiële kaders worden gerealiseerd. Tenslotte heeft de gemeente ook nog de doelstelling om, conform de vastgestelde Woonvisie, binnen de ontwikkeling zoveel mogelijk een 'mix' tot stand te brengen van verschillende soorten woning categorieën om een goede leefbaarheid ook in de toekomst zoveel mogelijk te kunnen garanderen.

⁴ Alleen woningcorporatie 3B Wonen heeft te kennen gegeven hiertoe in staat/bereid te zijn

2. De woningbouwcorporatie

Doel van de woningbouwcorporatie is om voldoende huisvesting beschikbaar te hebben voor de zogenaamde primaire doelgroep. Daarnaast heeft de woningbouwcorporatie haar eigen (financiële) kaders en mogelijkheden. In een onlangs gehouden gesprek is aangegeven dat de woningbouwcorporatie wel weer mogelijkheden ziet om te investeren. Daarbij hebben zij wel aangegeven te willen investeren in kleinere appartementen voor kleinere huishoudens.

3. De ontwikkelaar

De ontwikkelaars hebben afspraken gemaakt met de gemeente over de ontwikkeling van een bepaald gebied. Daarbij zijn afspraken gemaakt over het programma. De gemeente houdt in haar financiële huishouding op basis van deze afspraken rekening met dit (toekomstig) programma en bijbehorende grondopbrengsten. De ontwikkelaars gaan in hun verdienmodel eveneens uit van het afgesproken programma. Feit is dat ontwikkelaars niet tot nauwelijks verdienen aan sociale woningbouw, dus omzetten van het programma naar meer sociale woningbouw heeft zowel voor de gemeente als de ontwikkelaars negatieve consequenties.

Uitwerking van de opties:

a. Sociale woningbouw binnen de huidige planning

Bij dit onderdeel is gekeken naar de woningen die sowieso in de planning zitten in de projecten voor de komende 4 jaar. Dit zijn zowel de gemeentelijke als particuliere projecten. In totaal zijn voor de komende 4 jaar 122 sociale huurwoningen gepland (gemiddeld circa 30 woningen per jaar). Hiervan zijn er 23 in aanbouw en deze worden opgeleverd in 2017. De overige woningen zijn nog in de voorbereidende fase. Met het bouwen van deze woningen is financieel rekening gehouden, dus dit heeft geen verdere financiële consequenties.

Daarnaast is 3B wonen zelfstandig nog aan het kijken naar de mogelijkheden van (her)ontwikkeling op een aantal (binnendorpse) particuliere locaties. Deze opties zijn in de verkennende fase en vragen uiteindelijk planologische medewerking van de gemeente. Bij de conclusies wordt geen rekening gehouden met deze eventuele extra woningen.

b. Starterswoningen binnen de huidige planning

Binnen de verschillende projecten (zowel gemeentelijk als particulier) zijn in de komende jaren 123 starterswoningen gepland. Hiervan zijn er 10 begin 2016 beschikbaar gekomen. Deze woningen zijn opgenomen in de (financiële) planning.

c. Eerder realiseren van sociale huurwoningen dan gepland

Het eerder realiseren van sociale huurwoningen dan nu in de planning opgenomen, kan in de projecten Wilderszijde en Westpolder Bolwerk. In de overige projecten zijn geen sociale huurwoningen meer gepland. In 2016 wordt gestart met de visie op Wilderszijde. Naar voren trekken van alleen sociale huur kan technisch, maar is vanuit meerdere gezichtspunten niet gewenst. Er wordt waarde gehecht aan een mix van woningbouw. Ook het halsoverkop beginnen met de invulling van de wijk is niet gewenst. Het is belangrijk voor deze wijk een integrale visie te hebben. De wijk kent kwetsbaarheden qua ligging, geluid en overlast. Om er een succes van te maken moet je een goed doordacht plan hebben.

Een andere mogelijkheid is het naar voren trekken van de ontwikkeling van de sociale huurwoningen in Westpolder Bolwerk deelplan 4. Weliswaar wordt in dit deelplan het onderdeel sociale huur dan naar voren getrokken, maar dit kan onderdeel vormen van de bestaande (stations)omgeving die er al ligt en kan deze zelfs verder versterken. Voor de versnelde nieuwbouw Westpolder Deelplan 4 worden mogelijk binnen de grex extra kosten van ca. € 80.000 gemaakt. Dat is afhankelijk van de te maken keuzes. Voorgesteld

wordt deze optie in te zetten en hiervoor de gesprekken met partijen (ontwikkelaar en 3B wonen) aan te gaan.

d. Het omzetten van andere woningen naar sociale huurwoningen

Het omzetten van andere geplande woningen naar sociale huurwoningen is mogelijk binnen een aantal projecten, maar vraagt een groot financieel offer van € 20.000-€ 50.000 per woning. Gezien de benodigde aantallen en de al regulier geplande aantallen lijkt deze optie niet noodzakelijk om verder te onderzoeken.

e. Het bouwen van extra sociale woningbouw op locaties die nu nog niet als ontwikkelingslocatie in beeld zijn

Hiervoor is op dezelfde wijze naar locaties gekeken als bij de tijdelijke huisvesting. Ook zijn dezelfde toetsingscriteria gehanteerd, met als extra toevoeging dat de stedenbouwkundige inpassing, leefbaarheid en evenwichtige opbouw van de wijk is bekeken vanuit een toekomstig bestendige invalshoek.

Na afweging resulteerden dezelfde twee opties, namelijk:

- Voormalige locatie dependance gemeentehuis Bergschenhoek, achter de begraafplaats
- Voormalige glastuinbouwlocatie aan de Lijsterlaan in Bleiswijk

Beide locaties hebben echter momenteel nog geen woningbouwbestemming. Daarnaast geven beide locaties wat beperkingen als het gaat om snelheid in ontwikkelen, vanwege planologische beperkingen vanuit de omgeving (Bleiswijk) of andere toekomstige bestemmingen op dezelfde locatie (begraafplaats Bergschenhoek). Voor de eerste 4 jaar lijken deze locaties dan ook niet geschikt voor het toevoegen van extra woningbouw.

Conclusie van de verkenning van de sporen voor het (tijdelijk) uitbreiden van de sociale voorraad:

- Spoor 1: Huisvesten in units op vrije locaties heeft relatief veel kosten in zich afgezet tegen de tijdelijk gebruik en de risico's van leegstand. De woningen bieden bovendien weinig kwaliteit voor de bewoners en weinig kwaliteitsbeleving voor de omgeving.
- Spoor 2: Gebruik van lege klaslokalen biedt onvoldoende aanknopingspunten voor een realistisch plan voor tijdelijk gebruik.
- Spoor 3: De leegstaande bedrijfspanden zijn door hun ligging niet zondermeer geschikt voor gebruik als tijdelijke woonruimte. Alleen de locatie Hergerborch in het centrum van Berkel en Rodenrijs lijkt een reële optie voor (gedeeltelijk) gebruik voor asielgerechtigden.
- Spoor 4: Hoewel aan het gebruik van de GVA-regeling nadelen kleven, is dit een reële mogelijkheid om asielgerechtigden in onze gemeente onderdak te bieden, bij inwoners die zelf aangeven daarvoor ruimte te willen bieden.
- Spoor 5: Op korte termijn uitbreiden van de sociale voorraad door te versnellen in het woningbouwprogramma is met name mogelijk in Westpolder-Bolwerk. Omzetten van programma's of toevoegen van locaties die nog niet als woningbouwlocatie in beeld zijn is vooralsnog niet wenselijk of nodig.

5. Resumé over het geheel

Wanneer we samenvattend kijken naar de mogelijkheden en kanttekeningen, is het mogelijk om de taakstelling van 140 asielgerechtigden in 2016 te realiseren (35 bestaande sociale huurwoningen). Ook de gevraagde versnelde opvang van 60 asielgerechtigden is mogelijk met de tijdelijke uitbreiding van de sociale voorraad (Hergerborch) en het éénmalig beschikbaar stellen van 5 bestaande sociale huurwoningen. Daarnaast is het van belang en haalbaar om tempo te maken in de plannen voor permanente uitbreiding van de sociale voorraad. Huisvesting van asielgerechtigden in 2017 en volgende jaren is daarmee haalbaar indien de reguliere taakstelling vergelijkbaar is met 2016.

Het onderzoek leidt tot het volgende voorstel:

1. Inzet van gemiddeld 14% van de sociale woningmutaties van de corporatie per jaar voor de komende 4 jaar, we gaan uit van jaarlijks 35 woningen.

Dit biedt huisvestingsmogelijkheden voor 140 asielgerechtigden per jaar. Daarmee voldoen we aan de verwachte reguliere taakstelling voor 2016. Wanneer dit percentage gehandhaafd blijft voor 2017 en de daaropvolgende jaren, is de verwachting dat de taakstelling kan worden gerealiseerd binnen de sociale voorraad. Uitgaande van een maximaal gelijkblijvende taakstelling en van een gemiddelde van 4 personen per eengezinswoning.

2. Ingebruikname van 40 woningen in Hergerborch in 2016 voor 40 alleenstaande asielgerechtigden.
3. Éénmalig beschikbaar stellen van 5 extra bestaande sociale huurwoningen in 2016 voor de huisvesting van 4-persoonshuishoudens

Met deze beide maatregelen, 2 en 3, kunnen we voldoen aan de vraag naar versnelde opvang van 60 asielgerechtigden. Voorwaarde is dat bij de ingebruikname van Hergerborch als tijdelijke woonvoorziening een sluitende businesscase gegarandeerd is. Die blijkt alleen haalbaar wanneer 40 wooneenheden in gebruik worden genomen door asielgerechtigden.

4. In de huidige woningbouwplanning is rekening gehouden met oplevering van circa 120 sociale huurwoningen en 120 starterswoningen⁵ in de periode 2016-2019. We spannen ons maximaal in om dit met de betreffende partijen te realiseren en hier zoveel als mogelijk een gelijkmatige verdeling per jaar in te krijgen;
5. We versnellen het woningbouwprogramma met de bouw van 22 sociale huurwoningen in Westpolder Bolwerk deelplan 4 west. Gebaseerd op de aanname dat de taakstelling de komende jaren onverminderd hoog blijft en de tijdelijke huisvesting in Hergerborch in 2019 beëindigd wordt⁶ (dit vraagt in 2019 om extra woningen omdat de in Hergerborch gehuisveste personen los staan van de taakstelling in 2018), voorziet de versnelling van het woningbouwprogramma voor de jaren vanaf 2016-2019 in de volgende te realiseren aantallen: circa 140 sociale huurwoningen en circa 120 starterswoningen.

Met de maatregelen 5 en 6 is duidelijk dat -versnelde- uitbreiding van de sociale voorraad mogelijk is. Herhuisvesting van asielgerechtigden vanuit de tijdelijke locatie Hergerborch in de reguliere woningvoorraad zal naar verwachting dan ook geen extra druk opleveren op de wachtlijsten, indien de taakstelling de komende jaren niet verder verhoogd wordt.

⁵ Huurders die een sociale huurwoning achterlaten in Lansingerland krijgen voorrang bij de uitgifte van starterswoningen. Dit verhoogt de mutatiegraad en is daarom van belang voor deze problematiek.

⁶ Dit is een inschatting, Momenteel wordt nog gesproken over de te hanteren periode. De einddatum kan nog verschillen van het nu aangegeven jaar 2019

Overzicht aantallen woningen:

Jaar	Hergerborch	14% mutatiewoningen	Nieuwbouw sociaal	Versnelling nieuwbouw sociaal	Starters
2016	40 (1 pers)	35 (+5 extra)	0	0	10
2017	0	35	23 app + Gem. 33	0	Gem. 36
2018	0	35	Gem. 33	0	Gem. 36
2019	-40 (1 pers)	35	Gem. 33	22	Gem. 36

2016 t/m 2019: uitbreiding sociale woningvoorraad met circa 140 nieuwbouw sociale (huur)woningen en 120 starterswoningen. In overleg met de ontwikkelende partijen streven we naar een zo gelijkmatig mogelijke verdeling van realisatie van alle genoemde aantallen.

Bijlage 1 Rijkssubsidieregeling huisvesting asielgerechtigden en GVA

Om de doorstroom van asielgerechtigden vanuit de overvolle AZC's te versnellen, voorziet het Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom van 27 november 2015 in twee financiële regelingen om huisvesters en gemeenten te stimuleren asielgerechtigden in soberder woonkwaliteit tijdelijk te huisvesten, in afwachting van definitieve huisvesting. En daarmee bij te dragen aan het behalen van de taakstelling door gemeenten. Deze vorm van huisvesting telt dus mee voor de taakstelling.

Subsidieregeling huisvesting

De regeling kenmerkt zich op hoofdlijnen door de volgende punten:

- De subsidie wordt alleen verstrekt voor nieuwbouw van woonvoorzieningen of de transformatie van panden die voorheen nog geen functie 'wonen' hadden. De woonvoorziening dient te worden toegevoegd aan de bestaande woningvoorraad;
- De woonvoorziening mag pas na 30 november 2015 zijn gerealiseerd;
- De exploitant krijgt een bedrag van € 6.250 per asielgerechtigde van 18 jaar of ouder. Dit compenseert omvormingskosten of andere kosten die samenhangen met de ingebruikname van de woonruimte. Eraan gekoppeld is een instandhoudingstermijn van 5 jaar;
- Binnen deze regeling is de maximaal te stellen maandelijkse huur aan de asielgerechtigde een bedrag van € 145 bij onzelfstandig wonen, € 112,50 bij zelfstandig wonen;
- De subsidieregeling is eerst van toepassing bij een minimale huisvestingscapaciteit van vier personen in de woonvoorziening;
- De woonvoorziening dient te voldoen aan de eisen van het Bouwbesluit 2012. De minimale eisen aan de woonvoorziening zijn een eigen toegangsdeur en de aanwezigheid van 1 kamer, 1 keuken en 1 toiletvoorziening;
- De regeling is niet verenigbaar met het GVA omdat GVA uitgaat van tijdelijkheid en deze regeling niet.

Gemeentelijk Versnellings Arrangement

- Is bedoeld voor woonvoorzieningen van tijdelijke aard (vakantiewoningen, alle vormen van logies en ontbijt, pensions, B&B, stacaravans en overige vakantiesfeer);
- Gaat uit van lagere woonkwaliteit en navenante financiële compensatie;
- Tijdelijkheid is maximaal 24 maanden, onder aftrek van de periode dat een vergunninghouder nog verbleef in een AZC;
- De gemeente krijgt voor een persoon van 18 jaar € 50 vergoeding per week, voor iemand jonger dan 18 jaar € 25 per week;
- De betrokken asielgerechtigde krijgt vanuit het COA leefgeld voor voeding, kleding en andere persoonlijke uitgaven;
- Woonvoorzieningen die naar hun aard geschikt zijn voor permanente bewoning, zijn uitgesloten van de regeling;
- Na afloop van de termijn zijn gemeenten financieel verantwoordelijk voor de vergunninghouders;
- Tot 31 december 2016 kan een beroep op de regeling worden gedaan, tenzij het maximum van 10.000 voor GVA aangemelde personen eerder is bereikt;
- Relatie GVA met uitkeringen: de periode dat een asielgerechtigde gehuisvest is op basis van het GVA, heeft deze persoon geen recht op een uitkering. Vanuit financieel oogpunt is het daarmee interessant de vraag te stellen of de gemeente besparingen op de uitkeringsuitgaven kan behalen door gebruik te maken van het GVA. Voor 2016 bestaat er een vangnetregeling. Hogere uitgaven dan opgenomen in de begroting worden gecompenseerd. In 2016 kunnen er dus geen besparingen behaald worden. Voor 2017 en 2018 is op dit moment onduidelijk of er compensatieregelingen zullen zijn voor hogere uitgaven in de uitkeringen die o.a. te maken kunnen hebben met verhoogde instroom asielgerechtigden. Over deze jaren is dus momenteel geen helderheid te verschaffen.

Raadsvoorstel

Datum Raad
31 maart 2016

Portefeuillehouder
Jeroen Heuvelink

Registratienummer
BR1600014

Onderwerp
Doordecentralisatie De Blesewic

Gevraagde beslissing

1. Instemmen met de voorgenomen doordecentralisatie van De Blesewic conform de beschreven uitgangspunten in bijlage T16.01276.
2. Het college te delegeren om het bovenstaande beslispunt verder uit te werken en hiertoe een overeenkomst met CVO te sluiten.

Samenvatting

De Blesewic is op dit moment de enige school voor voortgezet onderwijs die nog onder de gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting valt. Naar aanleiding van de noodzakelijke renovatie van een deel van deze school heeft het college aan het schoolbestuur CVO een voorstel voorgelegd om ook voor deze school een overeenkomst tot doordecentralisatie aan te gaan. Dit op voorwaarde dat dit niet leidt tot hogere kosten voor de gemeente. Dit voorstel is voor de gemeente zowel financieel als beleidsmatig gunstiger dan het continueren van de huidige situatie. Op basis hiervan stellen wij uw Raad voor om in te stemmen met de in deze memo beschreven hoofdlijnen en het college te verzoeken deze in samenspraak met CVO uit te werken.

Dit voorstel wordt uitgebreid beschreven in bijlage T16.01276. CVO heeft aangegeven in te stemmen met de hoofdlijnen van dit voorstel. Alvorens wij dit voorstel verder uitwerken leggen wij de hoofdlijnen hiervan ter goedkeuring aan u voor. Vanwege de complexiteit van dit onderwerp geven wij tijdens de presentatiebijeenkomst op 1 maart 2016 een inhoudelijke toelichting op dit voorstel.

Financiële consequenties

In de paragrafen 6 en 7 van de bijgevoegde notitie lichten wij de financiële gevolgen van het voorstel en de alternatieven toe. Buiten de eenmalige kosten voor de realisatie van de doordecentralisatie (raming: € 100.000,-) kunnen de financiële gevolgen ingepast worden binnen de vastgestelde begroting 2016-2019. Vooral op de lagere termijn (na 2025) levert dit voorstel een financieel voordeel op ten opzichte van het continueren van de huidige situatie.

Verdere procedure

Indien uw Raad instemt met het voorliggende voorstel, dan stelt het college een concept-overeenkomst met CVO op. Wij houden u schriftelijk en mondeling op de hoogte van de voortgang van dit proces.

Juridische aspecten

Gemeenten hebben in Nederland de wettelijke taak om te voorzien in adequate huisvesting voor het voortgezet onderwijs. Hiertoe ontvangen zij een vergoeding als onderdeel van de Algemene Uitkering. De Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) biedt in artikel 76 de mogelijkheid om de uitvoering

van deze taak over te dragen aan schoolbesturen. Het staat gemeente en schoolbesturen vrij om zelf de concrete invulling van deze doordecentralisatie te bepalen, de wet stelt hier geen concrete eisen aan. Overigens blijft de gemeente, ook bij doordecentralisatie, uiteindelijk eindverantwoordelijk voor de adequate huisvesting van het voortgezet onderwijs.

Extern draagvlak/burgerparticipatie

Aangezien doordecentralisatie betrekking heeft op de relatie tussen schoolbesturen en gemeente is burgerparticipatie en/of extern draagvlak niet relevant voor dit voorstel. Bij het schoolbestuur CVO is draagvlak voor dit voorstel.

Duurzaamheid

CVO heeft het voornemen om de huidige oude semipermanente huisvesting te vervangen door permanente nieuwbouw. Deze nieuwbouw zal voldoen aan de actuele eisen op het gebied van bijvoorbeeld energiezuinigheid. Hiermee heeft nieuwbouw een positief effect op duurzaamheid in onze gemeente.

Bijlagen

- Memo hoofdlijnen voorgenomen doordecentralisatie Blesewic, T16.01276

Toelichting

Inleiding

Zie samenvatting.

Beoogd maatschappelijk effect

Het op een zo efficiënt en effectief mogelijk invullen van onze wettelijke plicht om te voorzien in adequate huisvesting voor het voortgezet onderwijs.

Kernargumenten

In de bijgevoegde notitie met kenmerk T16.01276 worden de overwegingen bij dit voorstel uitgebreid toegelicht. Hieronder volgt een beknopte samenvatting.

1.1 Het hanteren van een vaste basisvergoeding voor de bestaande opstallen is voordeliger dan een koppeling met de vergoeding in de Algemene Uitkering

Naar aanleiding van het artikel 213a onderzoek naar onderwijsmiddelen adviseerde de Rekenkamer Lansingerland om bij toekomstige doordecentralisaties altijd een verbinding te leggen met de inkomsten vanuit de Algemene Uitkering (hierna: AU).

Op het eerste gezicht lijkt het voorliggende voorstel hiermee in tegenspraak: hierin wordt immers voorgesteld om naast een variabele vergoeding, gekoppeld aan de AU, ook een vaste vergoeding te hanteren. Wij kiezen hiervoor omdat bij doordecentralisatie van De Blesewic sprake is van het overdragen van bestaande gebouwen. Het overdragen van de vaste lasten van de opstallen is aanzienlijk voordeliger dan het doorgeven van de inkomsten via de AU. In paragraaf 6 van de bijgevoegde notitie lichten wij dit nader toe.

1.2 Het voorstel is op langere termijn financieel voordelig voor de gemeente

In de bijgevoegde memo hebben wij drie scenario's met elkaar vergeleken. Hieruit blijkt dat doordecentralisatie op langere termijn, vooral na 2025, goedkoper is dan de alternatieven.

1.3 Door het voorstel vermijden wij de komende 10 jaar circa € 2,7 miljoen aan noodzakelijke investeringen

Op pagina 7 van de bijgevoegde notitie treft u een indicatief investeringsoverzicht voor de komende 10 jaar aan indien niet gekozen wordt voor doordecentralisatie. In de meerjarenbegroting is nog geen rekening gehouden met deze investeringen.

1.4 *Het voorstel geeft een kwaliteitsimpuls voor de onderwijshuisvesting in Bleiswijk*

Door dit voorstel zal een belangrijk deel van de huisvesting van De Blesewic op korte termijn vervangen worden door hoogwaardige nieuwbouw. Dit is ten opzichte van de huidige situatie een verbetering voor de leerlingen en leraren in Bleiswijk.

1.5 *Het totale risico van de afgegeven garantstellingen wordt verminderd*

In de huidige situatie bestaat er geen directe verbinding tussen de afgegeven garantstellingen en het onderpand (de scholen). Doordat het leggen van hypothecaire zekerheden op alle Melanchthon scholen onderdeel uitmaakt van het voorstel wordt het totale risico van alle aan CVO uitstaande garantstellingen verminderd. Dit ondanks het feit dat het totale bedrag aan verleende garantstellingen toeneemt.

1.6 *Het voorstel voorziet in een overdracht van risico's van de gemeente naar CVO*

Door de uitwerking van dit voorstel wordt een aantal risico's verbonden aan de huisvesting van de school overgedragen aan het schoolbestuur. Het betreffen vooral risico's van leegstand van de school, schommelingen in de rijksvergoeding AU en de risico's verbonden aan toekomstige investeringen.

Kanttekeningen

1.1 *Het is mogelijk dat wij bij de uitwerking geen overeenstemming bereiken met CVO*

Het voorliggende voorstel bevat de hoofdlijnen van een mogelijke doordecentralisatie. Als uw Raad met deze hoofdlijnen instemt, werken wij deze in samenspraak met CVO nader uit. Hierbij dienen nog een aantal zaken verder uitgewerkt worden, waaronder de fiscale aspecten, een eventuele terugkoopregeling en de vraag hoe de overdracht plaats kan vinden. Gezien de complexiteit van dit onderwerp is het mogelijk dat wij bij de uitwerking van deze onderwerpen op zaken stuiten welke definitieve overeenstemming met CVO in de weg staan. Indien dit zich voordoet zullen wij u hierover informeren.

1.2 *De over te dragen risico's kunnen ook voordeling uitvallen voor CVO*

Het overdragen van risico's aan CVO kan voor deze partij ook gunstig uitvallen. Indien bijvoorbeeld de vergoeding in de Algemene Uitkering de komende jaren onverwacht sterk stijgt, levert dit CVO een financieel voordeel op. Hierdoor kunnen de kosten van de verschillende scenario's, zoals in de bijlage beschreven, anders uitvallen dan geraamd. Wij voorzien een dergelijke beweging op dit moment overigens niet.

Raadsbesluit

Datum Raad
31 maart 2016
Registratienummer
BR1600014

Onderwerp
Doordecentralisatie De Blesewic

De raad van de gemeente Lansingerland;

Overwegende dat

- het voorliggende voorstel tot doordecentralisatie van Melachthon De Blesewic voordelen heeft voor zowel schoolbestuur, leerlingen als gemeente.

Gelet op

- artikel 76 Wet op het voortgezet onderwijs (WVO);
- verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Lansingerland.

Besluit(en)

1. Instemmen met de voorgenomen doordecentralisatie van De Blesewic conform de beschreven uitgangspunten in bijlage T16.01276.
2. Het college te delegeren om het bovenstaande beslispunt verder uit te werken en hiertoe een overeenkomst met CVO te sluiten.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 31 maart 2016,

de griffier,

de voorzitter,

drs. Marijke Walhout

drs. Pieter van de Stadt

Aan
Gemeenteraad

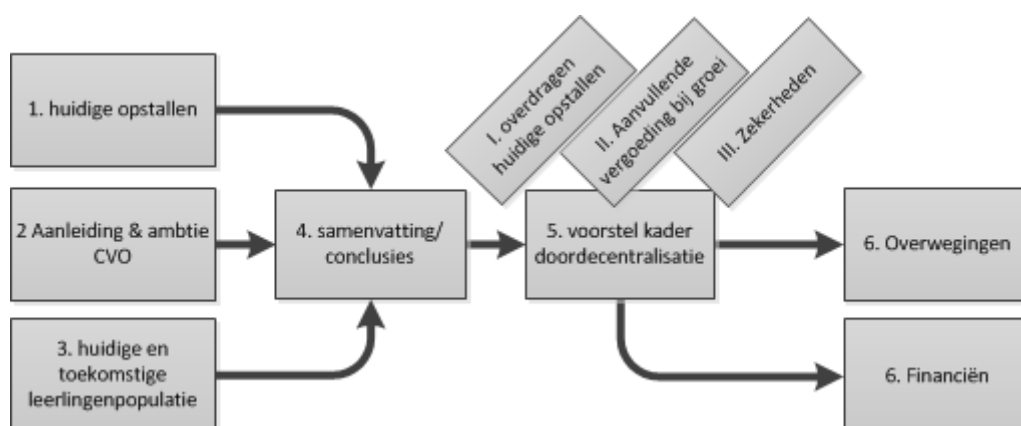
Afdeling
Economische & Maatschappelijke
Ontwikkeling
Martijn de Koning
Telefoon
(010) 800 46 41
E-mail
martijn.de.koning@lansingerland

Datum **25 januari 2016**
Onderwerp **Hoofdlijnen voorgenomen
doordecentralisatie Blesewic**
Nummer **T16.01276**

Samenvatting

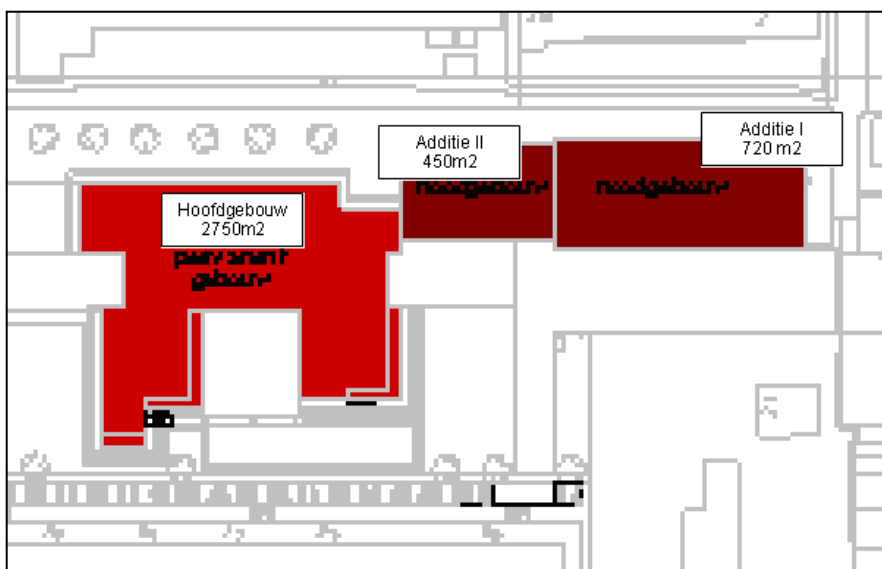
De Blesewic is op dit moment de enige school voor voortgezet onderwijs die nog onder de gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting valt. Naar aanleiding van de noodzakelijke renovatie van een deel van deze school hebben wij het schoolbestuur een voorstel voorgelegd om ook voor deze school een overeenkomst tot doordecentralisatie aan te gaan. Dit op voorwaarde dat deze niet tot hogere kosten voor de gemeente leidt. Dit voorstel is voor de gemeente zowel financieel als beleidsmatig gunstiger dan het continueren van de huidige situatie. Op basis hiervan stellen wij uw Raad voor om in te stemmen met de in deze memo beschreven hoofdlijnen en het college te verzoeken deze in samenspraak met CVO uit te werken.

In de onderstaande figuur is de opzet van deze memo weergegeven. In de eerste vier paragrafen vatten wij de aanleiding en de achtergronden van de voorgestelde doordecentralisatie samen. Paragraaf 5 bevat het concrete voorstel, dat bestaat uit drie delen. In de paragrafen 6 en 7 gaan wij in op de overwegingen en gevolgen van dit voorstel.

1. Huidige opstallen

De huidige opstellen van de Blesewic aan de Lijsterlaan in Bleiswijk bestaan uit drie verschillende onderdelen: een hoofdgebouw en twee semipermanente addities ('noodlokalen'). Het hoofdgebouw en een van de addities (I) bevindt zich in goede technische staat. De tweede additie (II) is in matige technische en functionele staat. Op korte termijn is voor deze additie renovatie of vervanging noodzakelijk. In de onderstaande figuur zijn de hierboven beschreven onderdelen schematisch weergegeven.

In de onderstaande tabel zijn de financiële gegevens van de drie gebouwen opgenomen. De (aflopende) kapitaallasten van de gebouwen zijn opgenomen in de onderwijsbegroting.

	Max. aantal leerlingen	Boekwaarde	Afgeschreven	Kapitaallast 2016
1. Hoofdgebouw	400	€ 2,0 miljoen	2040	€ 130.000
2. Additie I	80	€ 60.000	2024	€ 9.000
3. Additie II	120	€ 0	2015	€ 0

2. Aanleiding & ambitie CVO

Naar aanleiding van de technische staat van Additie II is er overleg opgestart tussen de gemeente en CVO. Hierbij was het kader in eerste instantie de huidige gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Omdat De Blesewic als enige school voor voortgezet onderwijs niet doorgedecentraliseerd is, is dit voor deze school nog van toepassing. Bij deze gesprekken bleek al snel dat de ambitieniveaus van beide partijen ver uit elkaar liggen.

- De gemeente ambieert een sobere renovatie van additie II, waardoor de levensduur van deze unit met 10 jaar verlengd wordt. De kosten hiervoor ramen wij op circa € 150.000,-. Over circa 10 jaar zijn beide addities technisch afgeschreven. Op dat moment bestaat de mogelijkheid om

middelen te reserveren voor het vervangen van deze addities door opstellen met een meer permanente bouwaard.

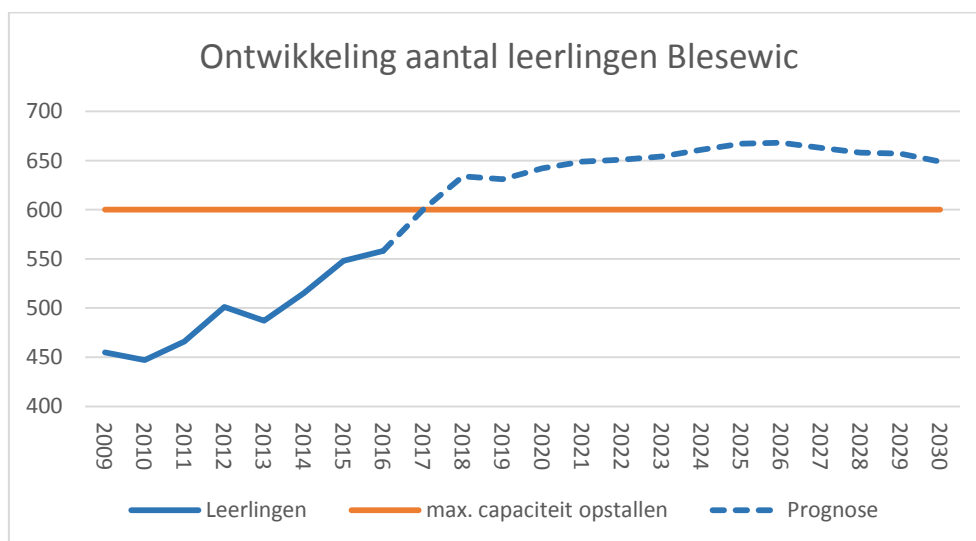
- CVO ambieert het op korte of middellange termijn vervangen van de semipermanente addities door permanente huisvesting. Zij is van mening dat additie I, hoewel technisch en functioneel nog in orde, niet past binnen de huisvestingswensen van De Blesewic. Dit heeft voornamelijk met uitstraling en klimaat te maken, maar ook met de hogere onderhouds- en exploitatielasten van deze additie.

In de gesprekken met CVO zijn verschillende opties verkend, variërend van een beperkte renovatie van de huidige huisvesting tot de optie dat CVO op eigen kosten nieuwe units aanschaft en de gemeente hier een bijdrage in verstrekt. Gedurende de gesprekken is duidelijk geworden dat doordecentralisatie een brug kan slaan tussen de beide ambitieniveaus. Doordat CVO tegen een zeer gunstig tarief kapitaal aan kan trekken bij het Ministerie van Financiën, kan op deze wijze een echte 'win-win' situatie gecreëerd worden.

3. Huidige en toekomstige leerlingenpopulatie

Voordat wij een besluit nemen over een investering in combinatie met doordecentralisatie van deze school, vinden wij het van belang om de noodzaak van deze investering in beeld te brengen. Het feit dat de investering in dit geval voor rekening van het schoolbestuur komt doet daar niets aan af. Investerings in onderwijshuisvesting zonder noodzaak leidt tot 'bouwen voor leegstand'. Dit vinden wij maatschappelijk onwenselijk.

Wij laten periodiek door Pronexus een prognose opstellen van de ontwikkeling van de leerlingenaantallen. In de onderstaande tabel is prognose uit 2015 van De Blesewic weergegeven.

Uit de figuur blijkt dat het aantal leerlingen van De Blesewic de laatste jaren flink toeneemt. Deze toename zet de komende jaren verder door, waarbij het totaal aantal leerlingen zich zal stabiliseren

rond de 650. Deze toename wordt veroorzaakt door de toenemende aantallen leerlingen in onze gemeente, maar vooral ook door de toevoeging van een havo-vestiging op deze school vanaf 2014.

Momenteel heeft De Blesewic de beschikking over 3.920 m² onderwijsruimte. Volgens onze verordening (gebaseerd op normen van de VNG) is deze oppervlakte voldoende voor het huisvesten van circa 550 leerlingen. In de verordening is voorts opgenomen dat uitbreiding pas aan de orde is als de op basis van de VNG-normen berekende capaciteit groter is dan 10% van de bestaande capaciteit. In de praktijk betekent dit dat uitbreiding pas aan de orde is als het aantal leerlingen boven de 600 uitkomt.

Uit het bovenstaande concluderen wij dat de huidige ruimtebehoefte van De Blesewic ook op de langere termijn stabiel blijft en dat in ieder geval de huidige oppervlakte aan onderwijsruimten ook in de voorzienbare toekomst noodzakelijk zal blijven.

4. Samenvatting/conclusies

Op basis van het bovenstaande komen wij tot de volgende conclusies:

- Er bestaat een actuele investeringsbehoefte voor renovatie van Additie II van De Blesewic.
- Op middellange termijn zijn aanvullende investeringen noodzakelijk voor renovatie van Additie I en mogelijk voor uitbreiding.
- Binnen de gemeentelijke begroting zijn hiervoor (nog) geen middelen beschikbaar.
- De gemeente wil prudent omgaan met grotere investeringen in onderwijshuisvesting.
- CVO is bereid om de investeringen en een belangrijk deel van het risico op zich te nemen indien gekozen wordt voor doordecentralisatie.
- CVO is met een gemeentegarantie in staat om bij het Ministerie van Financiën leningen aan te gaan tegen een zeer laag rentepercentage.

5. Voorstel kader doordecentralisatie

Op basis van de hierboven beschreven conclusies heeft het college een voorstel uitgewerkt en voorgelegd aan CVO. Dit voorstel bestaat uit 3 onderdelen, deze lichten wij hieronder toe.

I. Overdragen opstallen tegen boekwaarde

Wij dragen de huidige opstallen van De Blesewic (zie paragraaf 1) tegen boekwaarde over aan CVO. Dit betreft een bedrag van circa 2,1 miljoen. Wij gebruiken deze middelen om de kapitaallasten van deze school af te boeken. Hierdoor vallen de hiervoor in de exploitatiebegroting opgenomen lasten vrij: in 2017 gaat het om circa € 139.000,-.

Dit bedrag maken wij jaarlijks over aan CVO, die hiermee de rente en aflossing van haar lening kan voldoen. Omdat CVO tegen een lagere rente kan lenen dan de gemeente levert dit een kostenbesparing op. De kosten voor de eigendomsoverdracht (overdrachtsbelasting, notaris, etc.) worden gelijk verdeeld tussen CVO en de gemeente.

II. Aanvullende variabele vergoeding bij groei, gekoppeld aan de AU

Als het aantal leerlingen van De Blesewic in de toekomst uitgroeit tot boven de 600 is uitbreiding van de school noodzakelijk. In dit geval verstrekken wij CVO naast de vaste vergoeding een aanvullende (variabele) vergoeding.

Bij het bepalen van de variabele vergoeding houden wij rekening met de resterende levensduur van de beide addities. Hierdoor vergoeden wij tot 2025 het verschil tussen de huidige maximale capaciteit en de werkelijke aantallen leerlingen. Na 2025 zijn de addities I en II afgeschreven en verlagen wij de huidige maximale capaciteit naar de capaciteit van het hoofdgebouw. Schematisch ziet deze regeling er als volgt uit:

	2016-2024	2025-2040
Max. capaciteit opstellen	600 leerlingen	400 leerlingen
Variabele vergoeding	$AU * (X - 550)$, als $X > 600$	$AU * (X - 400)$

hoogte van de vergoeding is gelijk aan die van de middelen die de gemeente per leerling ontvangt in de Algemene Uitkering (deze regeling is beschreven in de overeenkomst tot doordecentralisatie uit 2006). De groeicomponent wordt hierin meegenomen naar rato van het totaal aantal leerlingen.

III. Zekerheden

a. Garantstelling uitbreiding Blesewic

Om de door CVO geambieerde uitbreiding mogelijk te maken, zijn wij bereid om hiervoor een garantstelling te verlenen. Door gebruik te maken van deze garantstelling kan CVO via het zogenaamde 'schatkistbankieren' middelen lenen tegen een zeer aantrekkelijk rentepercentage. Hierdoor zijn de kapitaallasten verbonden aan deze uitbreiding laag.

De precieze omvang van deze garantstelling bepalen wij in samenspraak met CVO. Hierbij nemen wij de normkosten van de VNG als uitgangspunt.

b. Aanvullende garantstelling Berkroden

In de overeenkomst tot doordecentralisatie uit 2011 is vastgelegd dat CVO een school zou realiseren voor 700 leerlingen. In het kader van een behoedzame groei heeft CVO er in de eerste fase echter voor gekozen het gebouw te realiseren voor 500 leerlingen. Hiertoe hebben wij in 2012 een garantstelling verleend van € 6,4 miljoen. Hierover hebben wij u destijds middels brief U12.27050 geïnformeerd. De omvang van deze garantstelling was lager dan het maximale bedrag van € 8,0 miljoen wat CVO conform de overeenkomst uit 2011 aan hadden kunnen vragen. Bij de aanvraag ging CVO ervan uit dat zij het verschil met het maximaal toegezegde bedrag in de toekomst alsnog aan zou kunnen vragen. Dit is echter niet expliciet gecommuniceerd door CVO.

Gedurende de bouw zijn door CVO bouwkundige voorbereidingen getroffen voor het realiseren van een extra verdieping. De meerkosten hiervan zijn door CVO zelf gefinancierd.

In het licht van de actuele leerlingengroei is CVO van plan om deze extra verdieping op korte termijn te realiseren. Door het afgeven van een aanvullende garantstelling kan CVO de hiervoor benodigde middelen aanzienlijk goedkoper lenen. Omdat een dergelijke garantstelling gekoppeld is aan het vestigen van een hypothecaire zekerheid (zie punt c hierna) en past binnen het beleid ten aanzien van garantstellingen uit 2015 levert dit voor de gemeente geen nadeel op.

c. Vestigen van hypothecaire zekerheden op alle Melanchthon scholen

Bij de door ons afgegeven garantstellingen voor de andere scholen van Melanchthon in onze gemeente (Bergschenhoek, Business School en Berkroden) zijn geen gemeentelijke hypotheekrechten gevestigd. Hierdoor ontbreekt in strikte zin een onderpand voor deze garantstellingen. Als onderdeel van de overeenstemming met CVO hebben wij daarom de voorwaarde gesteld dat CVO meewerkt aan het vestigen van hypotheekrechten voor de gemeente. Hierdoor wordt het onderpand van de afgegeven garantstellingen gegarandeerd en wordt voorkomen dat er concurrerende zekerheden gelegd worden op de scholen. De kosten voor het vestigen van hypotheekrechten zijn voor rekening van de gemeente.

Samengevat ziet het voorstel er als volgt uit:

	2016-2024	2025-2040
Vaste vergoeding (overdragen kapitaallasten)	Vrijvallende kapitaallasten	
Variabele vergoeding (groei)	AU * (X - 550), als X > 600	AU * (X - 400)
Zekerheden	✓ Garantstelling voor uitbreiding De Blesewic & Berkroden ✓ Hypothecaire zekerheden op alle Melanchthon Scholen	

6. Overwegingen

- **Het hanteren van een vaste basisvergoeding voor de bestaande opstallen is voordeliger dan een koppeling met de AU**

Naar aanleiding van het artikel 213a onderzoek naar onderwijsmiddelen adviseerde de Rekenkamer Lansingerland om bij toekomstige doordecentralisaties altijd een verbinding te leggen met de inkomsten in de Algemene Uitkering:

Neem in overeenkomsten met schoolbesturen inzake decentralisatie van onderwijshuisvesting expliciet de bepaling op dat de bedragen die aan scholen worden betaald in verband met de doordecentralisatie van onderwijshuisvesting meegroeien of dalen met het fictieve budget voor onderwijs dat de gemeente ontvangt uit het Gemeentefonds.

Bij de behandeling van het bovengenoemde advies zegde de portefeuillehouder toe deze aanbeveling over te nemen. Op deze wijze komt het risico van wijzigingen in de Algemene Uitkering bij de schoolbesturen te liggen, en niet bij de gemeente.

Op het eerste gezicht lijkt het voorliggende voorstel hiermee in tegenspraak: hierin wordt immers voorgesteld om, naast een variabele vergoeding gekoppeld aan de AU, ook een vaste vergoeding te hanteren. Voor deze vaste vergoeding wordt gekozen omdat bij de voorgestelde doordecentralisatie sprake is van het overdragen van bestaande gebouwen. De boekwaarde van de huidige opstallen is relatief laag. Dit wordt veroorzaakt doordat de grondkosten hier niet in meegenomen zijn en omdat een deel van de investeringskosten rond 2000 niet geactiveerd is. Het overdragen van de vaste lasten van de opstallen is hierdoor voordeliger dan het doorgeven van de inkomsten in de AU.

basisuitkering AU (2016)	€ 420,- per leerling
aantal leerlingen is per 1 oktober 2015	558
inkomsten in AU (558 * € 420,-)	€ 234.000,-
Kapitaallasten boekwaarde (2016)	€ 139.702,-

Boekhoudkundig ‘houden wij dus over’ op de Blesewic, doordat de vergoeding in de AU hoger ligt dan de kosten die wij hiervoor doorrekenen aan de exploitatiebegroting. Dit blijft ook na de doordecentralisatie het geval.

- **Door het voorstel vermijden wij de komende 10 jaar circa € 2,7 miljoen aan noodzakelijke investeringen**

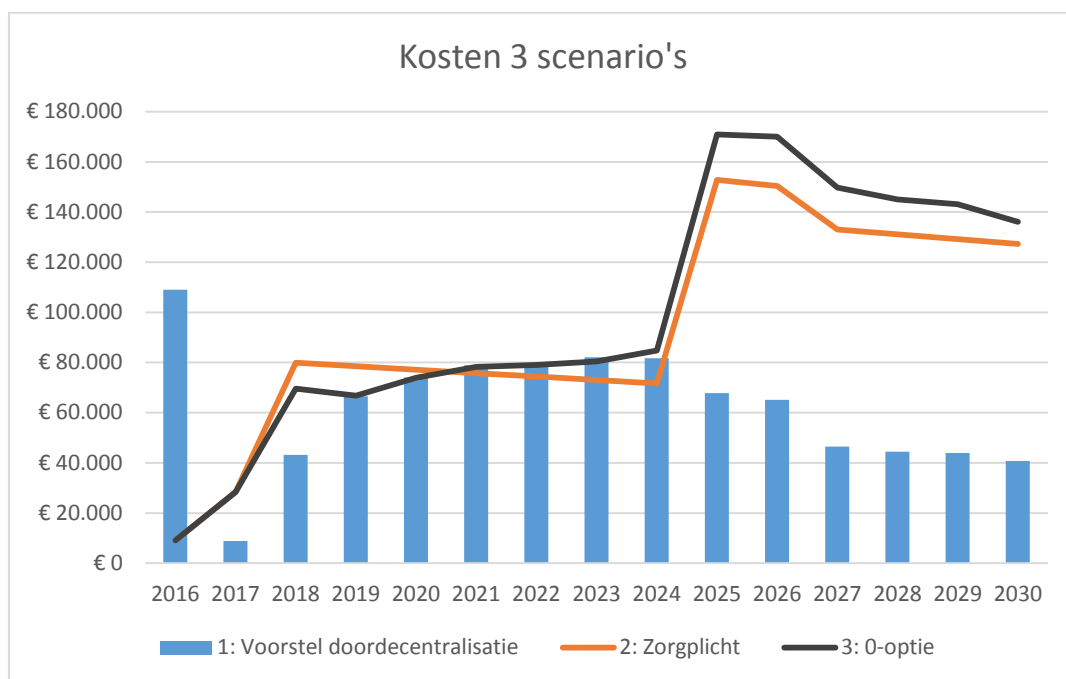
Indien wij de huidige situatie continueren en hierbij rekening houden met het toenemende aantal leerlingen is hiervoor het onderstaande investeringsschema noodzakelijk. In de meerjarenbegroting is nog geen rekening gehouden met deze investeringen.

jaar	investering	Geraamde kosten
2016	Renovatie additie II	€ 150.000,-
2018	Uitbreiding voor c.a. 100 leerlingen	€ 950.000,-
2024	Uitbreiding voor additie I & II (1.170 m ²)	€ 1.630.000,-
Totaal		€ 2.730.000,-

- **Het voorstel is op langere termijn financieel voordelig voor de gemeente**

Om de financiële gevolgen van de doordecentralisatie in beeld te brengen dienen wij 3 scenario's met elkaar te vergelijken: het voorliggende voorstel tot doordecentralisatie (1), het continueren van de zorgplicht inclusief uitbreiding (2) en het handhaven van de huidige situatie¹ ('0-optie', 3). In de onderstaande tabel zijn de kosten van deze scenario's weergegeven.

¹ Dit kan bijvoorbeeld gerealiseerd worden door het verminderen van de instroom. Hierdoor vervalt de noodzaak om in 2018 een uitbreiding te realiseren, maar krijgen wij vanaf dat jaar ook minder middelen uit de AU omdat het totaal aantal leerlingen gemaximaliseerd wordt op 575.

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat doordecentralisatie op langere termijn, met name na 2025, goedkoper is dan de alternatieven. Tot 2030 is het cumulatieve verschil circa € 500.000,-.

- **Kwaliteitsimpuls voor de onderwijshuisvesting in Bleiswijk**

Door dit voorstel zal een belangrijk deel van de huisvesting van De Blesewic op korte termijn vervangen worden door hoogwaardige nieuwbouw. Hoewel er getwist kan worden over de absolute noodzaak van deze nieuwbouw, staat buiten kijf dat dit ten opzichte van de huidige situatie een verbetering is voor de leerlingen en leraren in Bleiswijk.

- **Totale risico van de afgegeven garantstellingen wordt verminderd**

Zoals wij in paragraaf 5 III aangaven bestaat er in de huidige situatie geen directe verbinding tussen de afgegeven garantstellingen en het onderpanden (de scholen). In de overeenkomst uit 2011 is wel opgenomen dat de opstallen niet als onderpand voor andere leningen kunnen dienen. Er is echter nog geen sprake van een directe, 1 op 1 verbinding tussen de afgegeven garantstellingen en de opstallen.

Het ontbreken van deze directe verbinding is in normale gevallen overigens geen probleem. Alleen in het geval dat CVO/Melanchton failliet gaat kan dit negatieve gevolgen hebben voor de gemeente. Hoewel dit scenario niet erg waarschijnlijk is, heeft het vestigen van hypothecaire zekerheden op de scholen wel een meerwaarde. Het totale risico van alle aan CVO uitstaande garantstellingen wordt door het voorstel verminderd. Dit ondanks het feit dat het totale bedrag aan verleende garantstellingen toeneemt.

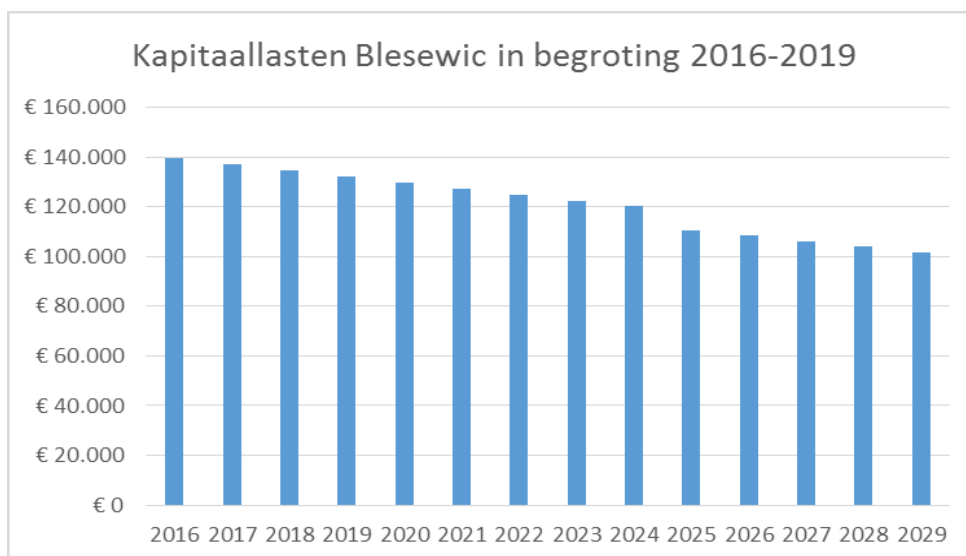
- **Het voorstel voorziet in een overdracht van risico's van de gemeente naar CVO**
Door de uitwerking van dit voorstel worden een aantal risico's verbonden aan de huisvesting van de school overgedragen aan het schoolbestuur. In paragraaf 9 van deze notitie gaan wij nader in op deze risico's en de wijzigingen hierin.

7. Financiële gevolgen

De financiële gevolgen ten opzichte van de begroting vallen uiteen voor wat betreft het vaste (paragraaf 5.I.) en het variabele gedeelte (paragraaf 5.II.) van de voorgestelde vergoeding.

I. Vaste vergoeding (overdragen opstellen)

In de onderstaande tabel zijn de vrijvallende middelen bij een overdracht van De Blesewic weergegeven. Deze bedragen maken wij ieder jaar over aan CVO. Dit is budgetneutraal.

II. Variabele vergoeding (bij uitbreiding)

De regeling voor het uitbreiden van de variabele vergoeding boven de drempelwaarde van 600 leerlingen is voor de gemeente in principe kostenneutraal. Als er zich immers meer leerlingen bij de Blesewic inschrijven, ontvangen wij een hogere vergoeding in de Algemene Uitkering. In de begroting 2016-2019 is echter al wel rekening gehouden met de hogere inkomsten in de AU, maar nog niet met de extra kosten voor de uitbreiding van De Blesewic. Binnen de totale onderwijsbegroting zijn echter voldoende middelen beschikbaar om deze kosten op te vangen. Wij verwerken deze kostenneutraal in de Kadernota 2016.

III. Eenmalige kosten

Naast de op de vorige pagina geïnventariseerde financiële gevolgen zijn er nog een aantal eenmalige kosten verbonden aan de doordecentralisatie. Deze kosten vallen globaal in 2 categorieën uiteen:

- **Proceskosten voor de doordecentralisatie**, bijvoorbeeld juridische advisering. Wij verwachten dat deze kosten beperkt zullen zijn en binnen de bestaande onderwijsbegroting gedekt kunnen worden.
- **Kosten voor de overdracht van opstallen**. De hoogte van dit bedrag is afhankelijk van de gekozen constructie. Hierbij speelt bijvoorbeeld een rol of wij naast de opstallen ook de grond overdragen of kiezen voor een recht van opstal. Wij zullen ons hierover nog verder fiscaal laten adviseren.

Een niet te vermijden, en waarschijnlijk de grootste, kostenpost is hierbij de overdrachtsbelasting van de bestaande opstallen. Deze bedragen 6%, bij overdracht gebaseerd op de boekwaarde van 2.1 miljoen levert dit circa € 120.000,- aan belasting op. Wij hebben afgesproken deze kosten te verdelen tussen schoolbestuur en gemeente, waardoor dit een kostenpost van € 60.000,- vormt. Hiernaast verwachten wij nog enkele andere kosten, zoals notariskosten. In de financiële paragraaf bij de vergelijking tussen zorgplicht en doordecentralisatie hebben wij een stelpost van in totaal € 100.000,- opgenomen als richtbedrag.

8. Risico's

Doordecentralisatie leidt er niet toe dat de zorgplicht voor onderwijshuisvesting van de gemeente buiten toepassing gesteld wordt. De gemeente blijft juridisch aanspreekbaar, en uiteindelijk eindverantwoordelijk, voor het feit dat de school 'adequate huisvesting' heeft. Het is dus niet mogelijk om alle risico's van onderwijshuisvesting middels doordecentralisatie '*af te kopen*'. Dit is wel mogelijk voor min of meer normale bedrijfsvoeringsrisico's. Deze zijn in de huidige situatie voor de gemeente, bij doordecentralisatie verschuiven deze naar de schoolbesturen. De meest relevante risico's voor dit voorstel zijn demografische-, investering- en financieringsrisico's.

▪ Demografisch risico (leegstand)

Leegstand wordt veelal gezien als het grootste risico bij doordecentralisatie. Omdat de financiering vanuit het Rijk (via de AU) gebaseerd is op het aantal ingeschreven leerlingen, leidt leegstand als snel tot tekorten op de exploitatie. De vaste kosten, in het bijzonder de kapitaallasten, nemen in dit geval immers nauwelijks af.

Dit risico lijkt voor de Blesewic de komende tijd maar beperkt relevant:

- Prognoses wijzen op een stabilisering van het aantal leerlingen in Bleiswijk voor de voorzienbare toekomst.
- CVO is een stabiel en capabel schoolbestuur, dat de afgelopen jaren heeft laten zien dat zij een goed en op de vraag aansluitend onderwijsaanbod kan realiseren.

- Doordat de boekwaarde van De Blesewic relatief laag is (zie paragraaf 6) zijn de kapitaallasten van deze huisvesting relatief laag.

Met de doordecentralisatie verschuift dit risico, hoewel beperkt, van de gemeente naar CVO. Bij het uitwerken van de afspraken zullen wij nog onderzoeken in hoeverre een terugkooprecht/plicht (zoals onderdeel van de overeenkomsten uit 2011) onderdeel uit zou moeten maken van de overeenkomst. Dit is een instrument om het risico weer te verdelen met de gemeente.

- **Investeringsrisico (kostenoverschrijdingen bij nieuwbouw/renovatie)**
Risico verbonden aan investeringen ligt in de huidige situatie bij ons. Bij doordecentralisatie verschuift dit naar CVO.
- **Financieringsrisico**
Zoals de arbitrage ons duidelijk gemaakt heeft, is de financiering vanuit het Rijk via de Algemene Uitkering geen vaststaand gegeven. Deze kan aangepast worden naar aanleiding van landelijke ontwikkelingen of politieke overwegingen. Indien wij deze vergoeding koppelen aan de financiering vanuit het rijk, ligt dit risico bij het schoolbestuur.